

**UCHWAŁA NR LXXV/901/2022
RADY MIASTA NOWEGO SĄCZA**

z dnia 12 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza
na lata 2023 - 2025”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), art. 12 pkt 11 w zw. z art. 91 i art. 92 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r., o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1526), art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r., o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Nowego Sącza, Rada Miasta Nowego Sącza uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza na lata 2023 - 2025”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Nowego Sącza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady Miasta

Krzysztof Gluc

Załącznik
do Uchwały Nr LXXV/901/2022
Rady Miasta Nowego Sącza
z dnia 12 grudnia 2022 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA NOWEGO SĄCZA
NA LATA 2023 - 2025**

Strategię opracował Zespół powołany przez
Pana Ludomira Handzla
Prezydenta Miasta Nowego Sącza
pod przewodnictwem
Pani Luizy Piątkiewicz
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	5
ROZDZIAŁ I - CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	7
1.1 STRUKTURA STRATEGII	7
1.2 ŹRÓDŁA I PODSTAWY PRAWNE.....	7
1.2.1 Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej	8
1.2.2 Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim i krajowym....	9
1.2.3 Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi.....	15
ROZDZIAŁ II - CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	18
2.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁADMINISTRACYJNY MIASTA	18
2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	20
2.3 SYTUACJA GOSPODARCZA.....	22
2.4 ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	24
2.5 RYNEK PRACY	27
2.6 EDUKACJA.....	29
2.7 KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	33
2.8 OCHRONA ZDROWIA	38
2.9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41
2.10 CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	43
2.10.1 Pomoc społeczna	43
2.10.2 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	50
2.10.3 Infrastruktura socjalna w mieście	68
2.10.4 Problemy osób opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych.....	76
2.10.5 Realizowane projekty i programy	78
2.10.6 Pomoc społeczna a sytuacja związana z czasem pandemii.....	85
2.11 SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	91
2.12 SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	99
2.12.1 Działania na rzecz osób niepełnosprawnych podjęte przez SUP	99
2.12.2 Działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane w ramach PFRON.....	100
2.13 PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	103
2.13.1 Diagnoza problemów alkoholowychw Nowym Sączu.....	103
2.13.2 Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	112
2.14 SEKTOR POZARZĄDOWY	121
2.15 PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNEJ	125
2.16 ANALIZA SWOT.....	131
ROZDZIAŁ III - CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	136

3.1	MISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	136
3.2	OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE ORAZ DZIAŁANIA	136
3.2.2	Obszar priorytetowy I Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym..	137
3.2.3	Obszar priorytetowy II Wspieranie rodzin	140
3.2.4	Obszar priorytetowy III Wspieranie osób starszych i osób niepełnosprawnych	142
3.2.5	ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH, CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH	144
3.3	ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	145
3.4.1	Harmonogram wdrażania Strategii	145
3.4.2	Monitoring Strategii	146
3.4.3	Końcowa ewaluacja Strategii	146

WPROWADZENIE

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. Jest to szczególnie ważne w momencie, w którym świat mierzy się z zjawiskami, które jeszcze kilka lat temu były bardzo odległe lub abstrakcyjne. Lata 2020-2022 upływają bowiem pod znakiem walki z epidemią COVID-19 tj. ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego wywołaną zakażeniem wirusem SARS-CoV-2., konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy i związanym z nim napływem uchodźców, oraz z wysoką inflacją i powiązaną z nią utratą wartości pieniądza. Skutki jakie wywołają te wydarzenia, są wciąż trudne do przewidzenia w dniu dzisiejszym, ponieważ nie jest znana ani ich ostateczna skala, rozmiar czy czasookres ich trwania. Wojna może bowiem trwać miesiąc lub kilka lat, inflacja może wzrosnąć do poziomów nieprzewidywalnych lub spaść do poziomów sprzed kilku lat. Może również nadejść kolejna fala epidemii, chociaż wygląda na to, że jest ona w odwrocie. Niewątpliwie jednak, powyższe sytuacje wpływają na zaangażowanie samorządu w niesienie pomocy osobom tego wymagającym. Jest to ważne szczególnie na szczeblu lokalnym, bowiem jedną z podstawowych ról samorządów jest pomaganie mieszkańcom miast.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w mieście. Natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych oraz ograniczyć negatywne skutki społeczne. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Niniejszy dokument umożliwi spełnienie powyższych warunków.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w Strategii były materiały i analizy statystyczne głównie za okres od roku 2020 do I półrocza 2022 roku, gromadzone przez Wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza, instytucje takie jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Sądecki Urząd Pracy w Nowym Sączu, Komendę Miejską Policji w Nowym Sączu, placówki oświatowe, czy bazę danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl).

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza było: powołanie Zarządzeniem Nr 767/2022 Prezydenta Miasta Nowego Sącza, Zespołu ds. opracowania nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza, liczącego 11 osób - biorących udział w pracach konsultacyjnych przedstawicieli samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku

pracy, oświaty, bezpieczeństwa, kultury i ochrony zdrowia. Dokument ma charakter kilkuletni, obecnie został przygotowany na lata 2023-2025. W wyniku spotkań roboczych Zespołu, kolejno ustaleń podjętych przez osoby decyzyjne, zaangażowane w rozwiązywanie problemów społecznych, podjęto decyzję, iż Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza zostanie przygotowana na trzy najbliższe lata, tak aby okres ten był powiązany z innymi dokumentami strategicznymi, w tym min. z Programem Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej dla Miasta Nowego Sącza na lata 2023-2025.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 i art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zobowiązujący samorząd gminy i powiatu do opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną, jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną - a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych - jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek - jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości. W praktyce stanowi ona skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji. Strategia jest dokumentem podlegającym stałemu monitoringowi działań.

Jest zgoda z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ I - CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1.1 STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza składa się z trzech zasadniczych części, tj. wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji Strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: demografia; gospodarka; zasoby i warunki mieszkaniowe; rynek pracy; edukacja; kultura, sport, rekreacja i turystyka; ochrona zdrowia; bezpieczeństwo publiczne; pomoc społeczna; sytuacja osób niepełnosprawnych; problemy uzależnień i przemocy w rodzinie.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, obszarów priorytetowych, celów strategicznych, celów operacyjnych, które przekładają się na działania. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące Strategię i współdziałające w jej realizacji, czas realizacji, przewidywane efekty, wskaźniki realizacji i szacunkowe ramy finansowe. Dodatkowo ujęto również informację na temat sposobu wdrożenia Strategii oraz prowadzenia monitoringu, kolejno końcowej ewaluacji. Poniższy diagram prezentuje strukturę nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza.

1.2 ŹRÓDŁA I PODSTAWY PRAWNE

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak: edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorzady terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy, które wynikają ze specyfiki i potrzeb poszczególnych grup społecznych m.in.:

- Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu”.
- Program pomocy osobom bezdomnym „Pokonać bezdomność”.

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Program Karta Dużej Rodziny, Program Rodzina „500 plus”
- Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia.
- Program Wieloletni „Senior+” i inne prosenioralne.
- Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich jak:

- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Ocena zasobów pomocy społecznej.
- Program wspierania rodziny rozwoju pieczy zastępczej.
- Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.2.1 Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 oraz art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Opracowując diagnozę, bazowano na przepisach gminnych i powiatowych, jednak biorąc pod uwagę fakt, iż strategia jest przygotowana dla Mieszkańców Miasta Nowego Sącza, nie było konieczności prowadzenia konsultacji z gminami ościennymi.

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ

niżej wymienione, akty prawne m.in.:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. roku o samorządzie powiatowym.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych
- Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

1.2.2 Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim i krajowym

KONTEKST EUROPEJSKI

Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników, Traktaty z Maastricht i Amsterdamski. Przełomowym w podejściu UE do problematyki społecznej był szczyt Luksemburski, następstwem, którego było wypracowanie Europejskiej Strategii Zatrudnienia, która ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania, stale aktualizowanego Europejskiego Funduszu Społecznego - głównego źródła finansowania problemów społecznych. Głównym założeniem polityki społecznej UE

jest zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego metodą otwartej koordynacji (open method of coordination - OMC). Założenia te zostały przyjęte podczas szczytu Lizbońskiego w 2000 roku w ramach OMC, podstawowe cele dla wszystkich krajów są ustalane wspólnie, a następnie przedkładane na strategię poszczególnych państw. Przyjęta w Nicei Europejska Agenda Społeczna wyznacza główne cele w odniesieniu do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa.

W 2002 roku w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze Unii Europejskiej:

- zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
- pomoc dla najbardziej potrzebujących,
- mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.

Strategia Polityki Społecznej otworzyła Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny. Zadania realizowane przez fundusz sprowadzają się do:

- aktywnych form zwalczania bezrobocia,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- promowania i poprawy kształcenia ustawicznego,
- doskonalenia kadry i rozwoju przedsiębiorczości,
- aktywizacji zawodowej kobiet.

EUROPA 2020 - jest strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania takie, jak światowy kryzys finansowy zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy.

Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- > Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
- > Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej

z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

> Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są opracowywane przez państwa członkowskie UE, Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez KE inicjatywy przewodnie, realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych, a wśród nich min.:

> **Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia** - stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy poprzez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych;

> **Europejski program walki z ubóstwem** - zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.

Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030

Celem Strategii jest poprawa życia osób z niepełnosprawnościami w nadchodzącej dekadzie w Unii Europejskiej i poza nią. Cel ten będzie można osiągnąć dzięki skoordynowanemu działaniu zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym przy jednoczesnym dużym zaangażowaniu państw członkowskich i organów regionalnych i lokalnych w realizację działań proponowanych przez Komisję.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020

Jak dotąd Unia Europejska nie uchwaliła dokumentu, który bezpośrednio odnosiłby się do potrzeb osób starszych i do wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństw. Obszary działań zidentyfikowane w założeniach polityki senioralnej mają jednak odzwierciedlenie w założeniach Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. W dokumencie tym osoby starsze stanowią jedną z głównych grup szczególnie zagrożonych, wykazano, iż w związku z realizacją jednego z głównych celów Strategii, jakim jest włączenie społeczne, niezbędne jest „wspieranie zdrowia i aktywności osób starszych, aby umożliwić osiągnięcie spójności społecznej oraz wyższej wydajności”.

Europejska Strategia Zatrudnienia. W kierunku poprawy sytuacji pod względem zatrudnienia w Europie

Obecnie jest częścią strategii na rzecz wzrostu gospodarczego „Europa 2020”, a jej wdrażanie odbywa się w ramach europejskiego semestru – corocznego procesu ścisłej koordynacji polityki państw członkowskich przy współudziale instytucji europejskich. Wdrażanie europejskiej strategii zatrudnienia obejmuje następujące cztery etapy europejskiego semestru:

- wytyczne dotyczące zatrudnienia,
- wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu,
- krajowe programy reform,
- w oparciu o ocenę przedstawioną w krajowych programach reform Komisja publikuje szereg sprawozdań krajowych, w których analizowana jest polityka gospodarcza państw członkowskich, a następnie wydaje zalecenia dla poszczególnych krajów.

KONTEKST KRAJOWY

Na płaszczyźnie krajowej nowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza, zgodna jest w swych założeniach i proponowanych kierunkach działań z następującymi dokumentami:

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

W Strategii Rozwoju Kraju 2020, przedstawione są cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w najbliższej dekadzie oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju 2020 za konieczne uznaje kompleksowe ujęcie działań

w zakresie bezpieczeństwa socjalnego obywateli znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020 (z perspektywą do 2030)

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- > wzrost zatrudnienia;
- > wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości, funkcjonowania osób starszych;
- > poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- > poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- > podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacja celów SRKL powinna w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia. Przedmiotowa strategia odzwierciedla cele programu Europa 2020, wpisuje się w nie poprzez wskazanie na potrzebę kształtowania warunków dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki rynkowej, ukierunkowanej na zwiększanie spójności społecznej oraz przewyższanie społecznych barier rozwoju. Zapisy SRKL bezpośrednio wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. W szczególności odnoszą się one do priorytetów opisanych w dwóch następujących obszarach strategicznych: Konkurencyjna gospodarka (cele: zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz rozwój kapitału ludzkiego), a także Spójność społeczna i terytorialna (cele: integracja społeczna oraz zapewnienie dostępu i określonych standardów usług społecznych).

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Dokument określa ramy strategiczne na najbliższe lata dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest

redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021 – 2027.

Program „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo–Uczestnictwo–Solidarność”

W Polsce zachodzą obecnie dwie najważniejsze zmiany w strukturze demograficznej ludności – niska dzietność oraz wzrastająca liczba osób starszych. W związku ze starzeniem się społeczeństwa grupą, która wymaga szczególnego wsparcia, są osoby starsze, a polityka społeczna wobec osób starszych stanowi jeden z priorytetów realizowanej polityki publicznej.

Celem polityki wobec osób starszych jest podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielni i aktywni oraz zapewnienie bezpieczeństwa. W tym celu określono obszary pozwalające na realizację celu:

1. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie,
2. uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej,
3. tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej,
4. promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
5. zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy

i zaniedbaniom wobec osób starszych,

6. tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej,

7. działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia

Przyjmowany co roku zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wskazane w KPDZ 2022 priorytety polityki zatrudnienia na rok 2022 są z jednej strony odpowiedzią obecne wyzwania – wynikające z konieczności wzmocnienia gospodarki i rynku pracy po okresie pandemii oraz z trwającej wojny na Ukrainie, a drugiej strony – odpowiedzią na długofalowe i obserwowane od kilku lat trendy w gospodarce światowej, z których część dodatkowo uległa w ostatnich dwóch latach przyspieszeniu (cyfryzacja i postęp technologiczny).

Obecnie najważniejszymi wyzwaniami dla europejskich rynków pracy, w tym polskiego, są powrót na ścieżkę wzrostu gospodarczego, zapewnienie odporności rynków pracy na skutki wydarzeń geopolitycznej oraz – w perspektywie średnioterminowej – rozwój umiejętności obywateli w taki sposób, by pozwalały one na satysfakcjonującą pracę zawodową w dobie transformacji cyfrowej i energetycznej

Celem głównym KPDZ 2022, wynikającym z powyższego kontekstu, jest wzrost aktywności zawodowej i wzrost zatrudnienia, a celami szczegółowymi – realizowanymi poprzez działania kierunkowe – są:

1. Lepsze dopasowanie umiejętności kadr do wymogów rynku pracy
2. Podniesienie jakości zatrudnienia oraz wydajności pracy w Polsce
3. Efektywne i sprawiedliwe wykorzystanie kapitału kadrowego Polski
4. Modernizacja funkcjonowania Publicznych Służb Zatrudnienia i zwiększenie efektywności aktywnych polityk rynku pracy
5. Efektywne i ukierunkowane zarządzanie migracjami zarobkowymi

1.2.3 Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia rozwiązywania problemów społecznych budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę

prześlanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. W przypadku Miasta Nowego Sącza jest nim Samorząd Województwa Małopolskiego.

Wizja, jaka została określona w strategii zakłada, że Małopolska stanie się: *regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej.*

Szczególne miejsce w strategii zajmują Małopolanie oraz ich rodziny. Zasadniczym punktem odniesienia dla działań wspierających rozwój regionu, będzie wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich rodzin. Dlatego też wszelkie aktywności samorządu województwa zmierzające do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, jak i terytorialnym, inicjowane będą z myślą o małopolskich rodzinach.

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim do 2030

Dokument ten ma na celu skoordynowanie działań różnorodnych środowisk wokół celów rozwojowych w obszarze ekonomii społecznej w Małopolsce. Ekonomia społeczna jest w nim postrzegana jako temat horyzontalny, przechodzący na wskroś wielu dziedzin życia społecznego, gospodarczego, kulturowego - wielopłaszczyznowo wpływający na rozwój społeczności lokalnych i regionu. W aspekcie finansowym zadaniem Planu jest koordynacja regionalnej polityki wobec ekonomii społecznej finansowanej z funduszy strukturalnych, środków budżetu państwa oraz środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Cel główny został określony w odniesieniu do Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” i zakłada, że: Sektor ekonomii społecznej w Małopolsce odgrywa ważną rolę w zrównoważonym rozwoju regionu w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym.

Cele szczegółowe zostały oparte o cztery kluczowe obszary: Społeczność lokalna i uspołecznianie usług; Reintegracja i włączenie społeczne; Inkubacja i rozwój podmiotów ekonomii społecznej; Edukacja i promocja ekonomii społecznej.

KONTEKST LOKALNY

W kontekście wewnętrznego rozwoju, Strategia Rozwiązywania Problemów

Spółecznych Miasta Nowego Sącza, wpisuje się w wizję miasta nakreśloną przez: „**STRATEGIĘ ROZWOJU NOWEGO SĄCZA na lata 2020 - 2030 roku**”.

Strategia przewiduje rozwój Nowego Sącza w wielu wymiarach. W związku z tym zostały zaproponowane cele i działania strategiczne w kluczowych politykach miejskich, takich jak: polityka bezpieczeństwa, ekologiczna, edukacyjna, energetyczna, dotycząca dzieci i młodzieży, wobec dziedzictwa i historii, przestrzenna, dotycząca zdrowia i pomocy społecznej, kulturalna, związana ze sportem i rekreacją, komunikacji społecznej i promocji, transportowa, turystyczna, rozwoju gospodarczego i rynku pracy, cyfryzacji i telekomunikacji, senioralna, prorodzinna, dotycząca współpracy z organizacjami pozarządowymi, inwestycyjna oraz usług komunalnych. W realizację poszczególnych zadań zaangażowanych będzie wiele podmiotów, w tym z sektora prywatnego, pozarządowego, publicznego, jak i indywidualnych mieszkańców. Funkcje, jakie ma spełniać Strategia obejmują także przyciąganie podmiotów zewnętrznych oferujących nowe miejsca zatrudnienia w mieście, zintegrowanie działań na wszystkich poziomach Urzędu Miasta w celu rozwoju Nowego Sącza, stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego miasta oraz nowych działań dla podmiotów lokalnych.

Działania ujęte w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza wpisują się w niżej wymienione Programy m.in. w problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców Miasta Nowego Sącza oraz wyznaczone do realizacji obszary problemowe:

- GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE, uchwalany na 3 lata.
- PROGRAM WSPIERANIA RODZINY I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA NOWEGO SĄCZA, uchwalany na 3 lata.
- GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, uchwalanego co roku.

Szansą na kompleksowe wsparcie osób wymagających pomocy, będą również realizowane w ramach **Sądeckiego Obszaru Funkcjonalnego** projekty. Działania będą podejmowane zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji, co będzie sprzyjać wzmocnieniu niezależności życia korzystających z usług osób. Wsparcie w ramach usług społecznych będzie skoncentrowane na potrzebach osób zgodnie z indywidualnymi preferencjami. Organizacja systemu dobrej jakości, dostosowanych usług zgodnie z indywidualnymi potrzebami przy równoległym rozwijaniu usług społecznych adresowane będzie do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich opiekunów, w tym rodzin przeżywających trudności, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób

wymagających interwencji kryzysowej. Rozwijane będą również usługi wsparcia pieczy systemu pieczy zastępczej, w tym na rzecz usamodzielnianych wychowanków oraz usługi wsparcia dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zjawisku dziedziczenia bezradności życiowej.

ROZDZIAŁ II - CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA

2.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY MIASTA

Informacje ogólne

Nowy Sącz to miasto na prawach powiatu w województwie małopolskim, siedziba ziemskiego powiatu nowosądeckiego. Stanowi trzecie pod względem liczby mieszkańców i powierzchni miasto w województwie małopolskim. Jedno z najstarszych miast w Małopolsce - lokowane 8 listopada 1292 roku. Był miastem królewskim Korony Królestwa Polskiego.

Nowy Sącz na mapie województwa Małopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego. T. 4. Kraków, 2003.

Położenie i powierzchnia Nowego Sącza

Nowy Sącz, położony w Kotlinie Sądeckiej, w paśmie Beskidu Sądeckiego to główny ośrodek miejski, administracyjny, kulturalny, edukacyjny i gospodarczy subregionu sądeckiego w południowo-wschodniej Małopolsce. Powierzchnia miasta, ok. 58 km², stanowi 0,4% powierzchni województwa małopolskiego. Dla mieszkańców powiatu nowosądeckiego, a także części powiatów limanowskiego i gorlickiego, jest centrum usług publicznych z zakresu administracji samorządowej, rządowej, sądowniczej, skarbowej, a także oświaty, ochrony zdrowia, kultury i sportu. Jest głównym ośrodkiem zatrudnienia oraz przedsiębiorczości, zwłaszcza w obszarze usług i handlu.

Nowy Sącz położony jest w widłach rzek Dunajca i Kamienicy, na zróżnicowanej wysokości od 272 n.p.m. (Wielopole) do ok. 475 n.p.m. (wzgórze Majdan). Najstarsza część miasta leży na płaskim wyniesieniu pomiędzy korytami obu rzek, które posiada naturalne walory obronne, co zadecydowało o lokowaniu miasta przez króla Wacława II właśnie w tym miejscu. Przed reformą administracyjną w 1998 r. stolica województwa nowosądeckiego. W latach 1973-1977 miasto było siedzibą gminy wiejskiej Nowy Sącz. Powierzchnia Nowego Sącza to 57,58 km².

Podział administracyjny Miasta Nowego Sącza

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Miasta Nowego Sącza, 2014.

Zgodne z obowiązującymi przepisami, w mieście funkcjonuje 25 osiedli:

Barskie	Kaduk	Stare Miasto
Biegonice	Kilińskiego	Szujskiego
Centrum	Kochanowskiego	Westerplatte
Chruślice	Millenium	Wojska Polskiego
Dąbrówka	Nawojowska	Wólki
Falkowa	Piątkowska	Zabęcze
Gołąbkowice	Poręba Mała	Zawada
Gorzków	Przetakówka	
Helena	Przydworcove	

2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

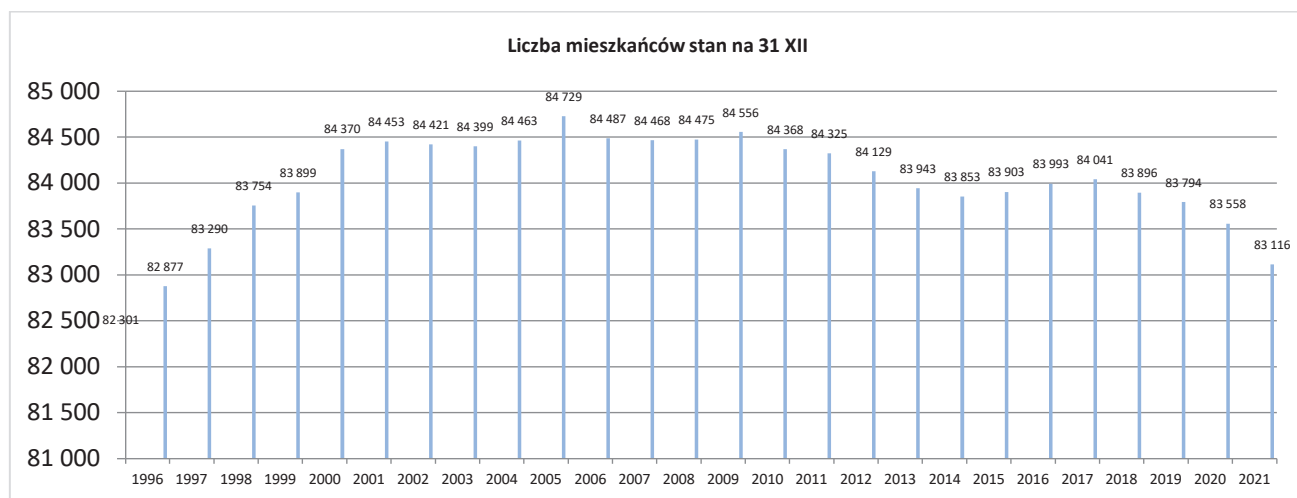
Ludność Nowego Sącza

Liczba osób zameldowanych na terenie miasta Nowego Sącza zmniejsza się. W dniu 31.12.2021 r. w Nowym Sączu na pobyt stały zameldowanych było 78950 osób (37442 mężczyzn, 41508 kobiet). Na pobyt czasowy z poza Nowego Sącza było zameldowanych było 1501 osób.

Opracowanie przygotowane przez Wydział Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności Nowego Sącza na podstawie danych z rejestru mieszkańców

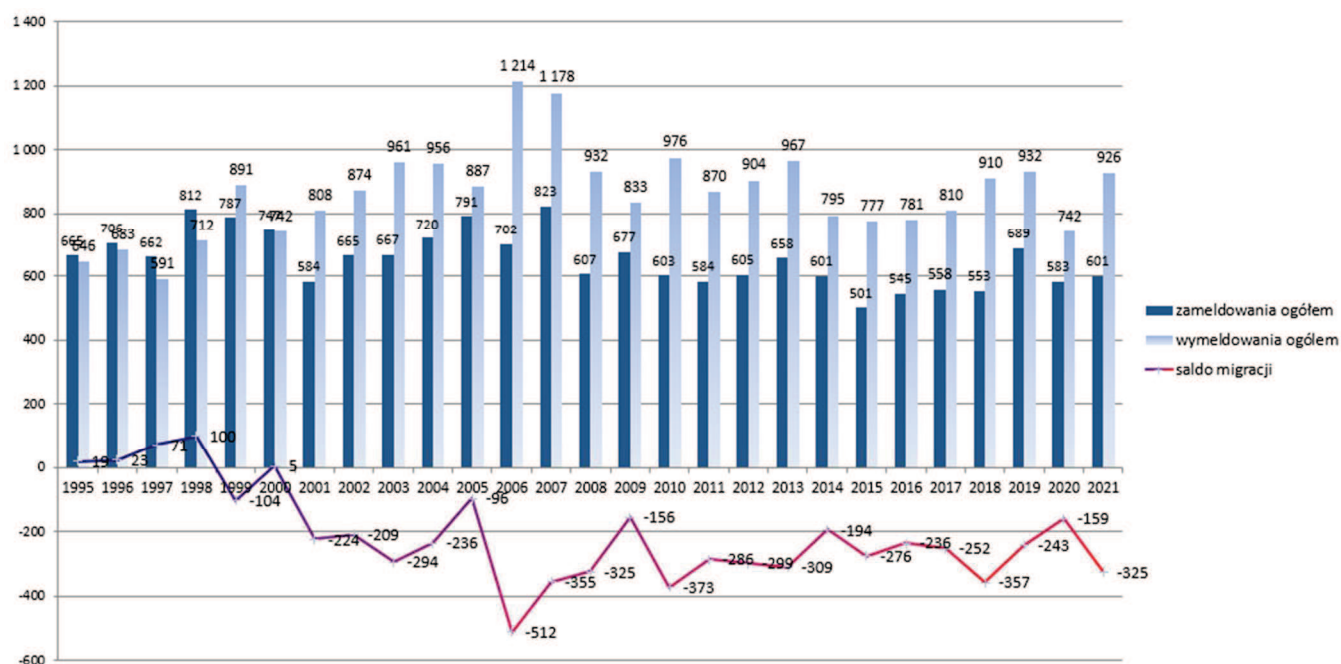
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Nowego Sącza w roku 2021 wynosiła 83116 osób.

Opracowanie przygotowane przez Wydział Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności Nowego Sącza na podstawie danych GUS

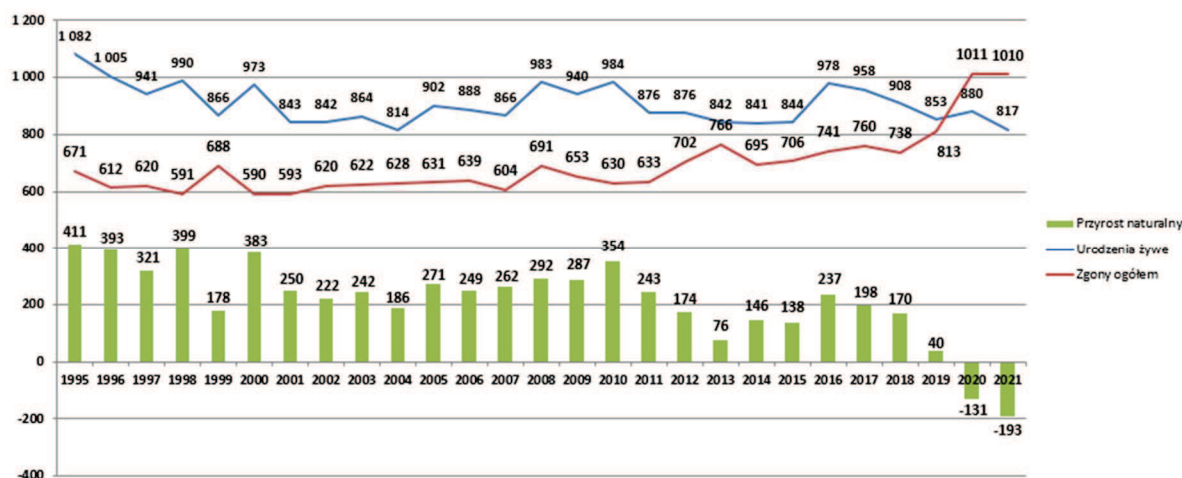
Nowy Sącz ma malejącą liczbę mieszkańców z powodu ujemnego salda migracji i ujemnego przyrostu naturalnego. Ubytek ludności powodowany w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym.

Ujemne saldo migracji utrzymuje się od roku 2001. Liczba zameldowanych na pobyt stały w Nowym Sączu jest mniejsza od liczby osób, które wymeldowały się z pobytu stałego poza Nowy Sącz.

Opracowanie przygotowane przez Wydział Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności Nowego Sącza na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) do roku 2019 r. był dodatni jednakże w roku 2020 i 2021 zanotowano ubytek naturalny (ujemny przyrost naturalny - liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń).

Opracowanie przygotowane przez Wydział Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności Nowego Sącza na podstawie danych GUS

Współczynnik przyrostu naturalnego tj. stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów do liczby ludności w połowie badanego okresu lub do średniego stanu ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

2.3 SYTUACJA GOSPODARCZA

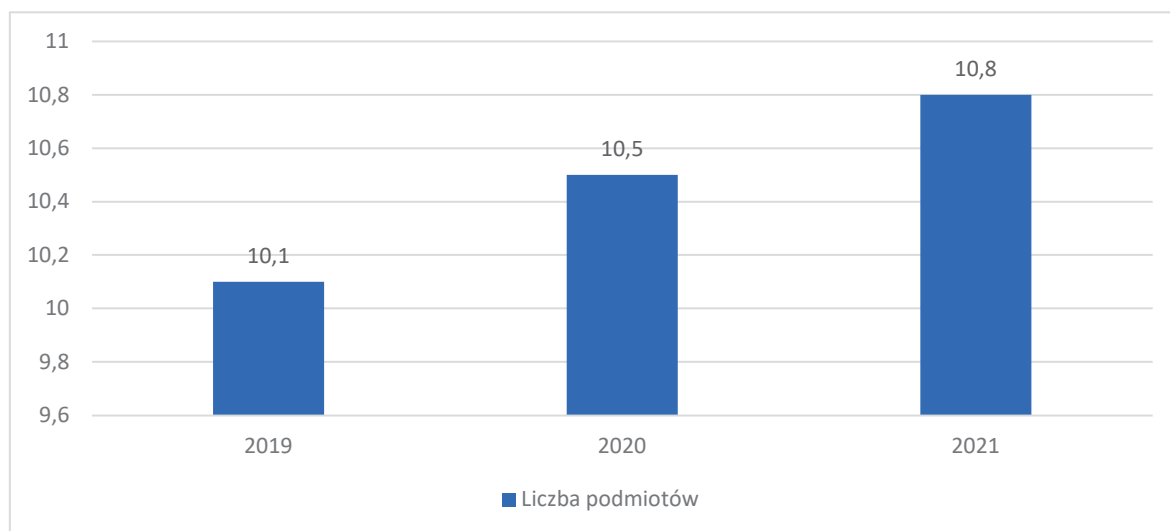
Na sądeckim rynku dominują podmioty gospodarcze sektora prywatnego, co jest sytuacją typową dla całej polskiej gospodarki. Corocznie obserwowany jest wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej z Nowego Sącza zarejestrowanych w rejestrze REGON.

W latach 2019 – 2021 działalność gospodarczą prowadziło odpowiednio:

- 2019 - 10,1 tysięcy podmiotów,
- 2020 - 10,5 tysięcy podmiotów,
- 2021 - 10,8 tysięcy podmiotów.

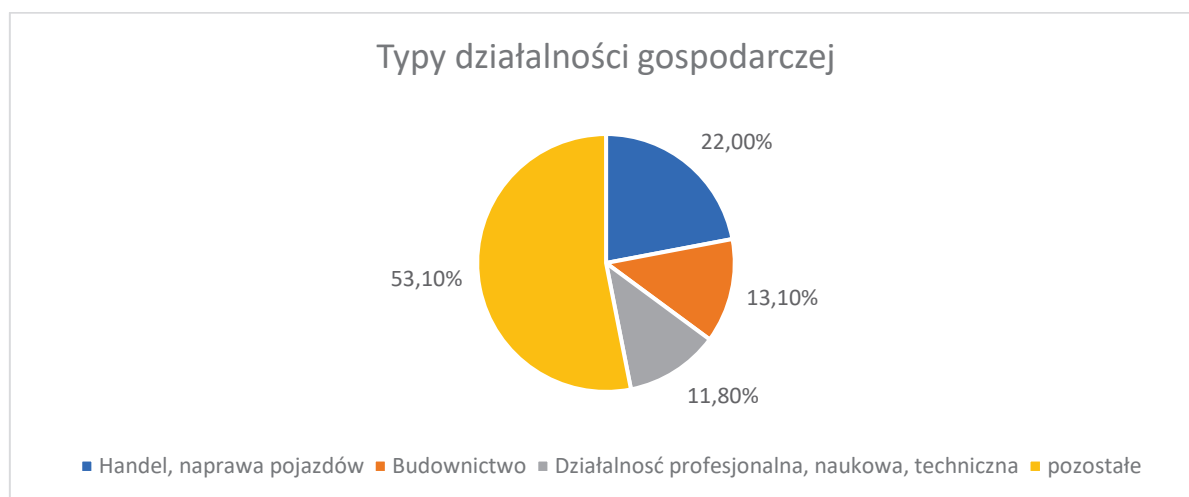
I tak w stosunku roku 2019 do 2020 liczba działalności wzrosła o 3,96 % natomiast w stosunku roku 2020 do 2021 o 2,86%. W całym okresie sprawozdawczym, liczba podmiotów wzrosła o 6,9%.

Wzrost ten, został wyraźnie przedstawiony na poniższym wykresie.

Opracowanie własne na podstawie informatorów statystycznych GUS.

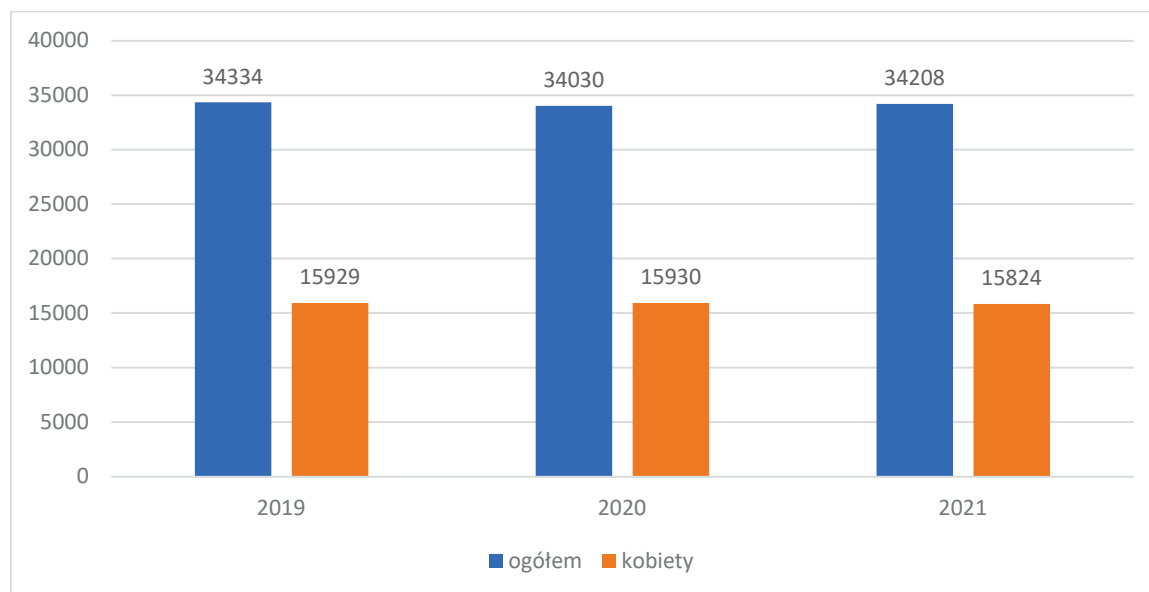
W roku 2021 według rodzaju prowadzonej działalności najczęściej było jednostek prawnych z sekcji handel, naprawa pojazdów samochodowych (22,0% ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej), a następnie budownictwo (13,1%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,8%).

Opracowanie własne na podstawie informatorów statystycznych GUS.

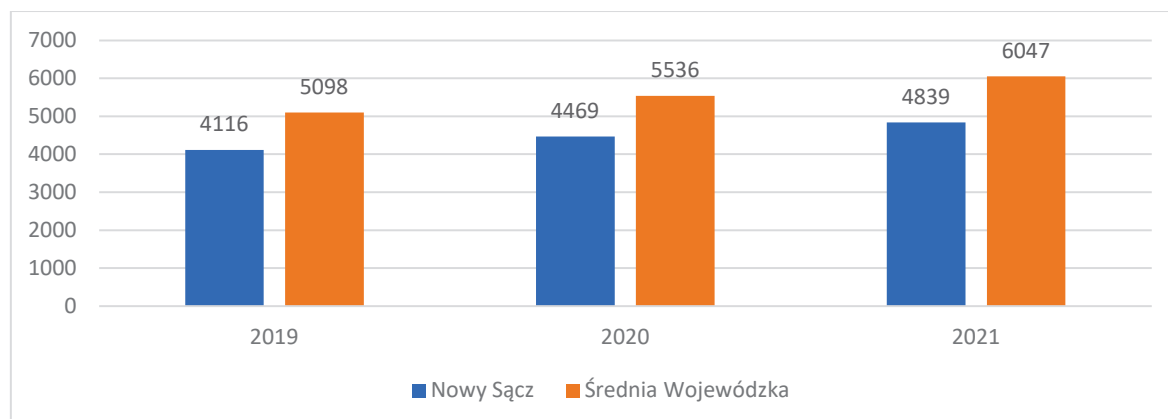
Liczba osób pracujących w okresie pomiędzy 2019 a 2021 r uległa niewielkim wahaniom, jednak w stosunku do całego badanego okresu zmniejszyła się o ok 0,4 % . Sytuacja na rynku pracy w Nowym Sączu w 2021 r. przedstawiała się nieco lepiej niż przed rokiem. Wzrosła liczba osób pracujących (o 0,5%), w tym zwłaszcza mężczyzn (o 1,6%), gdyż liczba pracujących kobiet spadła (o 0,7%). W grupie osób zatrudnionych, dominującą

większość stanowią mężczyźni co wkomponowuje się w niezmienną ogólnokrajową tendencję.

Opracowanie własne na podstawie informatorów statystycznych GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji) w analizowanym okresie w Nowym Sączu wzrosło o ok 17,5%. W tym samym okresie, w skali województwa wynagrodzenie wzrosło o ok. 18,6%

Opracowanie własne na podstawie informatorów statystycznych GUS.

2.4 ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Gospodarowanie nieruchomościami mieszkalnymi realizowane jest z wykorzystaniem mieszkaniowego zasobu miasta, a także lokali w budynkach stanowiących współwłasność miasta oraz wynajmowanych od Sądeckiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Nowym Sączu.

Zgodnie z brzmieniem art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tj. Dz. U. z 2022r., poz.172 z późn. zm.) mieszkaniowy zasób tworzą „(...) lokale służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, stanowiące własność gminy lub jednoosobowych spółek gminnych, którym gmina powierzyła realizację zadania własnego w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, z wyjątkiem społecznych inicjatyw mieszkaniowych, oraz lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów”.

Według stanu na dzień 30.06.2022r. do mieszkaniowego zasobu miasta należało łącznie 888 lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń o łącznej powierzchni użytkowej 39.175,68 m², w tym:

- a) 298 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 13 257,47m² w 44 budynkach stanowiących własność miasta,
- b) 495 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 21.250,06 m² w 94 budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi, w których miasto posiada, związany z własnością tych lokali, udział we współwłasności nieruchomości wspólnej,
- c) 11 lokali mieszkalnych w zasobach spółdzielni mieszkaniowych o łącznej pow. użytkowej 491,77 m²
- d) 84 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 4.176,38 m² w 13 budynkach pozostających we współwłasności i samoistnym posiadaniu miasta.

Dla realizacji polityki mieszkaniowej dysponowano także 33 lokalami mieszkalnymi o łącznej powierzchni użytkowej 1.885,74 m² wynajmowanymi od sp. z o.o. Sądeckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Nowym Sączu.

Lokale te przeznaczone są na realizację zadania własnego gminy polegającego na zapewnianiu, na zasadach i w przypadkach określonych w powołanej wyżej ustawie, lokali w ramach najmu socjalnego i lokali zamiennych, a także zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Lokale te mogą być także przeznaczane na wykonywanie zadań innych jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na zasadach przewidzianych w ustawach: o pomocy społecznej oraz o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W tabeli poniżej przedstawiono syntetyczne zestawienie, za lata 2020 -2022 (koniec I półrocza), dane dotyczące ilości lokali pozostających do dyspozycji miasta na realizację zadań, o których mowa powyżej, ilości gospodarstw domowych oczekujących na najem takiego lokalu, ilości odzyskanych lokali mieszkalnych, zrealizowanych wniosków.

Wyszczególnienie	lata		
	2020	2021	30.06.2022r.
ilość lokali mieszkalnych ogółem (bud.: miasto, współwł.+ sam. pos., lokale we WM, lokale wynajmowane - STBS)	939	928	921
w tym wynajmowane lub przeznaczone do najmu socjalnego lokalu	230	192	192
ilość gospodarstw domowych oczekujących na najem lokalu wg stanu na dzień 31.12. ogółem, w tym:	51	30	54
na najem docelowy lokalu (czas nieoznaczony)	16	4	4
na najem socjalny lokalu (czas oznaczony)	31	22	44
na realizację orzeczenia sądowego przyznającego uprawnienie do najmu socjalnego lokalu lub wnioski komornika o wskazanie tymczasowego pomieszczenia	4	4	6
ilość lokali odzyskanych /nabytych/ pozyskanych przeznaczonych do najmu w danym roku kalendarzowym ogółem, w tym:	11	24	11
przeznaczonych do najmu docelowego lokalu	7	16	6
przeznaczonych do najmu socjalnego lokalu oraz tymczasowych pomieszczeń	4	8	5
ilość zrealizowanych wniosków o najem lokalu mieszkalnego (listy + wyroki sądowe + wnioski komorników) ogółem, w tym:	30	25	11
najem docelowy lokalu	15	15	6
najem socjalny lokalu	1	2	3
prawomocnych orzeczeń sądowych z przyznanym prawem do najmu socjalnego lokalu + tymczasowe pomieszczenia	14	8	2

Ocena struktury wiekowej budynków wskazuje, że tylko ok. 7% lokali znajduje się w budynkach stosunkowo nowych wybudowanych w okresie nie dawniej, niż przed 15. laty, ponad 60% lokali znajduje się w budynkach starszych wybudowanych 15 – 50 lat temu, ale aż ponad 25% to lokale w budynkach starszych, ponad pięćdziesięcioletnich, w tym 10% w budynkach ponad stuletnich. Z wiekiem budynków wiąże się ich niski standard techniczny. Wskazuje to na konieczność planowania, przez gminę, realizacji zadań zmierzających do poprawy tych wskaźników poprzez m. inn. zwiększanie środków w budżecie na realizację zadań związanych z utrzymaniem zasobu, w tym remonty,

odnawianie zasobu. Należy przy tym zauważyć, że miasto prowadzi politykę mieszkaniową także z wykorzystaniem zasobu mieszkaniowego Sądeckiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. wykorzystując, w tym celu, dostępne mechanizmy finansowania budownictwa społecznego (partycypacja w kosztach budowy, pomoc państwa w formie pozyskiwania środków finansowych na objęcie udziałów w tej spółce, w zamian za prawo do dysponowania wybudowanymi z udziałem tych środków, mieszkaniami).

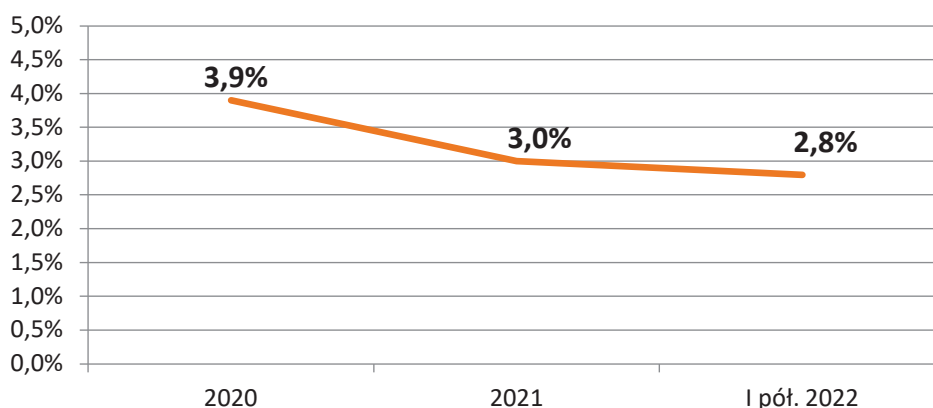
2.5 RYNEK PRACY

Wielkość i struktura bezrobocia w Nowym Sączu

W Nowym Sączu stopa bezrobocia na dzień 31.12.2021 r. wynosiła 3,0% - w skali roku zmniejszyła się o 0,9 pkt proc. i kształtowała się na niższym poziomie niż w Małopolsce, powiecie nowosądeckim czy podregionie nowosądeckim, gdzie odpowiednio wynosiła: 4,5% (spadek w skali roku o 0,8 pkt proc.), 7,7% (spadek o 1,5 pkt proc.) i 5,8% (spadek o 1,3 pkt proc.).

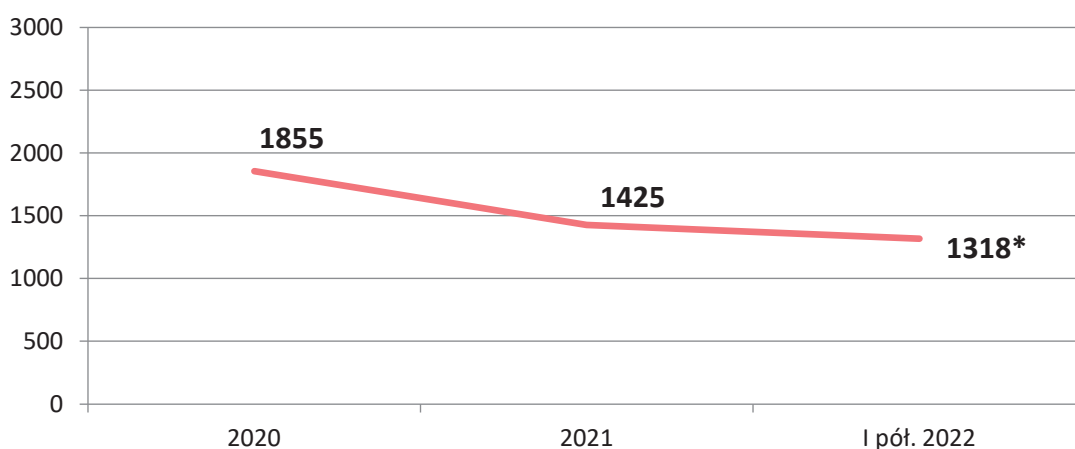
Liczba bezrobotnych w Nowym Sączu według stanu na dzień 31.12.2021 r. wyniosła 1 425 osób, w tym 832 kobiety (58,4%) i w porównaniu z grudniem 2020 r. zmniejszyła się o 430 osób, w tym o 198 kobiet.

Stopa bezrobocia w Nowym Sączu w latach 2020 - 2022

**stan na dzień 30.06.2022 r.*

Liczba bezrobotnych w Nowym Sączu w latach 2020 - 2022

**stan na dzień 30.06.2022 r.*

Opracowanie własne - Sąddecki Urząd Pracy

W strukturze osób zarejestrowanych w 2021 roku nadal utrzymywał się wysoki (84,0%) udział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w rozumieniu art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia). Charakterystyczne jest to, że znaczna część osób należała do kilku kategorii równocześnie, np. osoba powyżej 50 roku życia mogła być dodatkowo osobą długotrwale bezrobotną, niepełnosprawną lub bez kwalifikacji zawodowych. Najliczniejszą grupę osób w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2021 r. wynosił 45,2%. Liczba osób w tej kategorii zwiększyła się w analizowanym okresie o 44 osoby, i ich udział w odniesieniu do wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych zwiększył się o 12,8 pkt proc. w stosunku do poprzedniego roku.

Kształtowanie się liczby poszczególnych grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia poniższa tabela.

Stan na dzień:	Długotrwale bezrobotni	Do 30 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	Niepełnosprawni	Ogółem
31.12.2021	644	339	403	317	3	151	1425
	45,2%	23,8%	28,3%	22,3%	0,2%	10,6%	

Opracowanie własne - Sąddecki Urząd Pracy

Zarówno dane statystyczne, jak i analizy wskazują, że lokalny rynek pracy w ogólnym ujęciu oparł się w dużej mierze utrudnieniom, które wywołało wystąpienie pandemii.

W czerwcu 2022 roku można mówić o naturalnym bezrobociu, którego poziom wynosi 2,8%. Należy natomiast zauważyć, iż pogorszyła się struktura zarejestrowanych

osób, gdzie ponad 40% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Istnieje również wysokie prawdopodobieństwo, iż liczba osób bezrobotnych rejestrowanych i nie tylko, zwiększy się w najbliższych miesiącach a nawet latach, w związku z długofalowymi, negatywnymi skutkami wystąpienia pandemii, wojną w Ukrainie, wysoką inflacją, kryzysem energetycznym oraz wzrastającymi kosztami funkcjonowania firm, w tym m.in. zatrudniania pracowników.

Podejmowane działania mające na celu rozwój lokalnego rynku pracy, jak również wzrost aktywności zawodowej mieszkańców miasta Nowego Sącza zawarte w Celu Strategicznym I; cel operacyjny 1.1. niniejszej strategii, stanowią program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

2.6 EDUKACJA

Ogółem na terenie miasta Nowego Sącza, w roku szkolnym 2021/2022, w systemie oświaty funkcjonowało 200 różnych typów szkół i placówek oświatowych, w tym 92 jednostki publiczne oraz 108 placówek niepublicznych. System nowosądeckiej oświaty publicznej obejmował 39 jednostek organizacyjnych, w których funkcjonowały różne typy szkół i placówek oświatowych.

Do jednego punktu przedszkolnego (niepublicznego) - uczęszczało 39 dzieci podzielonych na dwa oddziały. W 50 przedszkolach, w tym 32 przedszkolach niepublicznych, łącznie uczęszczało 4443 dzieci w 202 oddziałach. Zaś w 15 przedszkolach publicznych, w tym 1 specjalnym oraz do 13 oddziałów przedszkolnych należących do 8 szkół podstawowych uczęszczało 1418 dzieci podzielonych na 64 oddziały. Do 355 oddziałów w szesnastu szkołach podstawowych uczęszczało 6818 uczniów. Potrzeby w tym zakresie były w pełni zaspokojone. Niestety, od wielu lat zauważa się trend spadkowy w liczbie uczniów. Do siedmiu publicznych liceów ogólnokształcących, w roku szkolnym 2021/2022, uczęszczało łącznie 4223 uczniów, podzielonych na 143 oddziały. Średnio na jeden licealny oddział przypadało prawie 30 uczniów. W nowosądeckich ośmiu czynnych technikumach publicznych, uczyło się 4189 uczniów, rozlokowanych w 143 oddziałach. Średnio na jeden oddział technikum przypadało 29,3 ucznia. Do pięciu branżowych szkół I stopnia oraz jednej szkoły przyspasabiającej do pracy (specjalnej) uczęszczało 823 uczniów, w 41 oddziałach. Średnio na jeden oddział szkoły branżowej przypadało prawie 26 uczniów. W szkołach branżowych kształciło się 77 uczniów w 30 oddziałach. Zaś na jeden oddział przysposabiający do pracy przypadało przeszło 5 uczniów. Podsumowując, w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez Miasta Nowy Sącz realizowało obowiązek nauki 9179 uczennic i uczniów, wg. następującego podziału:

L.p.	Nazwa zespołu szkół	Składowa/grupa oddziałów - nazwa	Poziom oddziału				
			I	II	III	IV	Razem
1.	I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi	3-letnie LO - po gim.			256		256
		4-letnie LO - '8	323	251	244		818
	I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi Suma		323	251	500		1074
2.	Zespół Szkół Budowlanych	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 - '8	33	34	34		101
		Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5			31		31
		Technikum Nr 5 - po gim			101	90	191
		Technikum nr 5 - '8	87	81	76		244
	Zespół Szkół Budowlanych Suma		120	115	242	90	567
3.	Zespół Szkół Ekonomicznych	III Liceum Ogólnokształcące			30		30
		III Liceum Ogólnokształcące - '8	99	84	36		219
		Technikum nr 3			131	125	256
		Technikum nr 3 - '8	136	154	129		419
	Zespół Szkół Ekonomicznych w Nowym Sączu Suma		235	238	326	125	924
4.	Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych	Branżowa Szkoła I stopnia nr 7 - po '8			18		18
		Technikum Nr 7			181	242	423
		Technikum nr 7 - po '8	198	170	177		545
	Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych Suma		198	170	376	242	986
5.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych	IV Liceum Ogólnokształcące Sportowe			81		81
		IV Liceum Ogólnokształcące Sportowe - '8	70	79	84		233
	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Suma		70	79	165		314
6.	Zespół Szkół Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej	Technikum nr 1			77	109	186
		Technikum nr 1 - '8	91	117	80		288
		V Liceum Ogólnokształcące			173		173
		V Liceum Ogólnokształcące'8	161	157	165		483
	Zespół Szkół Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej Suma		252	274	495	109	1130
7.	Zespół Szkół Nr 2 im. Sybiraków	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 02			67		67
		Branżowa Szkoła I stopnia nr 02 - '8	17	64	77		158
		IX LO z Oddziałami Integracyjnymi			113		113
		IX LO z Oddziałami Integracyjnymi - '8	163	119	132		414
		Technikum Nr 2			30	33	63
	Technikum Nr 2 - '8	23		29		52	
Zespół Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu Suma		203	183	448	33	867	
8.	Zespół Szkół Nr 3 im. Bolesława Barbackiego	Technikum Przemysłu Mody			23	30	53
		Technikum Przemysłu Mody - '8	33	32	29		94
		VI Liceum Ogólnokształcące			146		146
	VI Liceum Ogólnokształcące - '8	103	84	163		350	
Zespół Szkół Nr 3 im. Bolesława Barbackiego Suma		136	116	361	30	643	
9.	Zespół Szkół Nr 4	Technikum nr 4			155	152	307
		Technikum nr 4 - '8	151	157	161		469
	Zespół Szkół Nr 4 Suma		151	157	316	152	776
10.	Zespół Szkół nr 5 - Specjalnych	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 04 - Spec.			11		11
		Branżowa Szkoła I Stopnia nr 04-Spec. '8	19	15	6		40
	Zespół Szkół nr 5 - Specjalnych Suma		19	15	17		51
11.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Marii Konopnickiej	II Liceum Ogólnokształcące			201		201
		II Liceum Ogólnokształcące - '8	232	268	206		706
	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. M. Konopnickiej Suma		232	268	407		907
12.	Zespół Szkół Samochodowych	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 8 - po '8	67	99	91		257
		Szkoła Branżowa I Stopnia nr 8			84		84
		Technikum Nr 8	135	110	217	137	599
	Zespół Szkół Samochodowych Suma		202	209	392	137	940
Podsumowanie:			2141	2075	4045	918	9179

Z początkiem 2022 roku zaobserwowano nowe zjawisko społeczne. W sądeckiej oświacie nastąpił duży napływ dzieci i młodzieży z Ukrainy. Powodem takiej sytuacji stała się wojna na Ukrainie. Wówczas nastąpiła masowa migracja matek z dziećmi z Ukrainy, m.in. do Polski. Decyzją rządu RP, do polskich przedszkoli i szkół zaczęli napływać nowi uczniowie z Ukrainy. Od marca 2022 roku do sądeckich placówek oświatowych rozpoczęło się przyjmowanie ukraińskich dzieci i młodzieży.

Jak wynika z badania przeprowadzonego przez Wydział Edukacji i Wychowania, w publicznych placówkach oświatowych, w kwietniu 2022 roku, przebywało 303 dzieci i młodzieży.

Przy dużej liczbie różnych placówek oświatowych, wszystkie jednostki oświatowe bez przerwy wzbogacały swoją ofertę edukacyjną poprzez organizację różnego rodzaju dodatkowych zajęć, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, uczniów i wymogów obecnego rynku pracy.

Przedszkola realizowały takie zajęcia, jak: zajęcia rytmiczno-muzyczne, gimnastyka korekcyjna, korekcja wad wymowy, nauka języków obcych, kółka: plastyczne, redakcyjne, teatralne, taneczno-ruchowe, naukę religii, hipoterapię, zespoły taneczno-regionalne, kółka orgiami, naukę pływania i zabawy w wodzie. W finansowaniu dodatkowych zajęć partycypowali rodzice dzieci biorących udział w tych zajęciach.

Szkoły podstawowe jak i przedszkola, a także szkoły ponadpodstawowe, zarówno publiczne i niepubliczne, brały aktywny udział w różnych środowiskowych, wojewódzkich, ogólnopolskich i międzynarodowych projektach i programach. Uczniowie uzyskiwali różne certyfikaty. Brali również udział w różnego rodzaju konkursach, przeglądach i innych wydarzeniach, często zajmując czołowe miejsca i uzyskując nagrody oraz wyróżnienia. W roku szkolnym 2021/2022 odbyły się, m.in.: IV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Polska – miejsce, w którym mieszkam, Konkurs plastyczny „Przygoda jak w bajce”, XVI Integracyjny Festiwal Piosenki, II Festiwalu Piosenki Dziecięcej, X lekcja „Bezpieczne wakacje” w ramach trzeciej edycji Ogólnopolskiej Akcji Edukacyjnej „Dzieci uczą rodziców”, II Regionalny Przegląd Grup Kolędniczych „Z gwiazdą i Turoniem”, „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”, Programy: „Czyste powietrze wokół nas”, „Skąd pochodzą produkty ekologiczne”, „Cała Polska czyta dzieciom”, Małopolskie Konkursy: Biblijny, Chemiczny, Geograficzny, Programistyczny, Fizyczny, Ma-tematyczny, Języka Polskiego i Językowe, Festiwalu Nauki (PWSZ), Międzynarodowych Konkursach organizowanych przez Pałac Młodzieży, 68 Olimpiada Chemiczna, XXXIV Olimpiada Filozoficzna, XLVIII Ogólnopolska Olimpiada Geograficzna, XXXVII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, XXVI Olimpiada Wiedzy o Żywieniu i Żywności, XXXV Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, IX Olimpiada Wiedzy o III RP, Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Janie Pawle II, XV Olimpiada o Diamentowy Indeks AGH, VI Międzynarodowy Konkurs Wiedzy Historycznej „Polska –

Szwecja między realizacją a współpracą”, różne akcje charytatywne, np.: „Góra grosza” czy „Pomoc dla Ukrainy”, a także prowadzili zakrojoną na szeroką skalę działalność wolontaryjną. Dzieci i uczniowie zbierali plastikowe nakrętki, makulaturę, zużyte baterie. Przedszkola i szkoły realizowały również innowacje pedagogiczne, np.: „Dumny Polak – dumny Europejczyk”.

Poradnia Psychologiczno — Pedagogiczna, a organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w jednostkach oświatowych

Szczególną rolę w procesie wspierania dzieci, młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodziny odgrywają poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym specjalistyczne. Odgrywają one bardzo ważną rolę w procesie prewencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. To, czy rodzic będzie dobrze przygotowany wraz z dzieckiem do wejścia w środowisko szkolne, zależy od odpowiednio wcześniej rozpoznanych potrzeb rozwojowych jego dziecka, od udzielenia pomocy całej rodzinie, wykształcenia wszystkich właściwych postaw do problemu np. niepełnosprawności, dysfunkcji rozwojowych, ale również umiejętności rozpoznania potencjału i uzdolnień. Poradnie są ważnym sojusznikiem szkół w budowaniu koalicji na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z uwagi na doświadczenia we współpracy z organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc uczniom z niepełnosprawnością, zagrożonym niedostosowaniem i niedostosowanym społecznie, uczniom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. W Nowym Sączu, przy ul. W. Broniewskiego 5 działa publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - stan działalności całorocznej za rok szkolny 2021/2022 prezentują się nadzwyczaj bogato. Poniższe zestawienie prezentuje zakres czynności i usług Poradni.

W całym roku szkolnym Poradnia przyjęła 1153 dzieci i młodzieży. Wydano 206 orzeczeń; 41 opinii WWR, wydano 467 innych opinii, wydano 115 informacji dotyczących wyników diagnoz, objęto 176 dzieci terapią logopedyczną (spotkania cykliczne), objęto 58 uczniów zajęciami o charakterze terapeutycznym - całoroczna terapia psychologiczna, pedagogiczna, socjoterapia i inne, 99 osób objęto badaniami przesiewowymi (logopedycznymi, badania wzroku, słuchu).

Zespół Orzekający odbył 39 posiedzeń. Na terenie PPP udzielono pomocy dla nauczycieli szkół i placówek (w tym: porady, konsultacje, treningi, warsztaty) – 546 uczestników.

Na terenie PPP udzielono 920 rodzicom pomocy w formie porad, konsultacji, treningów i warsztatów. Przeprowadzono warsztaty dla uczniów – 148 uczestników.

Potrzeby edukacyjno-rewalidacyjne dzieci niepełnosprawnych

Miasto Nowy Sącz nadal otacza dużą troską dzieci i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

W roku szkolnym 2021/2022, specjalną ofertę edukacyjną kierowano zarówno do uczniów uzdolnionych jak i do uczniów mających pewne deficyty, w tym również niepełnosprawnych.

Propozycję w postaci oddziałów dwujęzycznych, oddziałów sportowych, oddziałów integracyjnych, oddziałów specjalnych i przysposabiających do pracy miały następujące jednostki oświatowe: Szkoła Podstawowa nr 3 (sportowe - 69 uczniów), Szkoła Podstawowa nr 15 (sportowe – 264 uczniów), IV Liceum Ogólnokształcące Sportowe (314 uczniów), Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Dwujęzycznymi (dwujęzyczne - 49 uczniów), I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi (dwujęzyczne - 73 uczniów), Miejskie Przedszkole nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi (20 dzieci), Miejskie Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi (40 dzieci), Szkoła Podstawowa nr 16 (52 uczniów), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 (148 uczniów), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 (150 uczniów), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 8 (168 uczniów), Zespół Szkół nr 2 (szkoła ponadpodstawowa – 115 uczniów)

W 35 oddziałach integracyjnych, oddziałach specjalnych oraz oddziałach specjalnych przysposabiających do pracy, obowiązek szkolny realizowało łącznie 941 uczniów.

W dwóch placówkach publicznych: Miejskim Przedszkolu nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, a także w pięciu placówkach niepublicznych: Niepublicznym Domowym Przedszkolu Integracyjnym, Katolickim Niepublicznym Przedszkolu im. Ojca Pio, Przedszkolu Autostop, Niepublicznym Przedszkolu nr 2 – Lokomotywie oraz w Niepublicznym Przedszkolu i Żłobku Fun & Play, realizowano zajęcia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

2.7 KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Kultura

Zaplecze aktywności kulturalnej stanowią instytucje i placówki upowszechniania kultury w mieście instytucje wojewódzkie oraz miejskie. Do tych pierwszych zaliczyć należy Muzeum Okręgowe oraz Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ.

Dzięki znakomitej bazie oraz aktywnej działalności tych placówek, miasto urasta do

rangi jednego z najważniejszych ośrodków kulturalnych w Województwie Małopolskim, a najważniejszego w subregionie sądeckim. Obok wymienionych instytucji kultury funkcjonują również: Nowosądecka Mała Galeria, Sądecka Biblioteka Publiczna im. J. Szujskiego aspirująca do roli wielofunkcyjnego centrum kultury, Pałac Młodzieży, kinowe multipleksy, oddziały muzealne, galerie, salony sztuki i inne placówki kulturalne.

Na terenie miasta działają liczne stowarzyszenia kulturalne, popularyzujące i upowszechniające określone dziedziny sztuki, promujące wartości kulturalne miasta i regionu oraz skupiające przedstawicieli lokalnych środowisk twórczych. Środowisko kulturowe miasta to również dobra materialne: zabytki architektury, układy urbanistyczne itp., które sukcesywnie są odnawiane i odpowiednio eksponowane.

Świetlice osiedlowe

Obszary objęte rewitalizacją w 2019 roku w Mieście Nowy Sącz oraz wsparciem projektu tj. osiedle Centrum, Stare Miasto, Kilińskiego i Przydworcowe charakteryzują się skumulowaniem negatywnych zjawisk społecznych (problemów) do których zaliczymy:

- > dużą liczbą osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, ubóstwa oraz bezradności

- > wysoki wskaźnik przestępczości,

- > brak dostępności do nieodpłatnej infrastruktury społecznej tj. świetlice osiedlowe oraz oferty zajęć edukacyjno- kulturalnych dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania (dane osiedle),

- > brak oferty aktywizacji społecznej osób starszych na poszczególnych osiedlach co wynika z braku infrastruktury dostosowanej do ich potrzeb,

- > duża liczba niezagospodarowanych obiektów będących własnością Miasta Nowy Sącz niedostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Osiedla jako miejsca zamieszkania, pozostają istotnym ośrodkiem życia i spędzania wolnego czasu zwłaszcza dla grup o ograniczonej mobilności tj. dzieci/młodzieży i osób starszych. Są też ważnym elementem kształtowania integracji społecznej, a działalność społeczno-kulturalna jest jedną z cech tego procesu. Potrzeby społeczności lokalnej danego osiedla uzasadniają konieczność tego typu przedsięwzięcia bezpośrednio w miejscu zamieszkania.

Działalność społeczno-kulturalna na obszarze rewitalizacji zawężona była do placówek oświatowych tj. szkoły oraz kilku instytucji kultury, które odpowiadają za organizację dużych wydarzeń na obszarze miasta, a także organizują w swoich siedzibach zajęcia dla

dzieci, jednakże uczestnicy muszą tam dojechać, zdecydowano więc o przeprowadzeniu w 2019 roku prac modernizacyjnych i adaptacyjnych w 4 budynkach na osiedlach: Stare Miasto; Centrum; Kilińskiego; Przydworcowe. Budynki te położone są w najbardziej zaludnionych częściach miasta, ujęte w Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Sącz objęte wsparciem w ramach obszaru problemowego oznaczonego jako: Stare Miasto; Centrum; Kilińskiego; Przydworcowe.

Na obszarach tych duża gęstość zaludnienia sprzyja powstawaniu patologii społecznych i procesów niekorzystnych z punktu widzenia rozwoju miasta. Projekt przyczyni się do polepszenia warunków życia ludności pod względem dostępu do usług edukacyjnych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz zbliży je do standardów życia występujących w krajach Unii Europejskiej.

W ramach projektu zrealizowano modernizację i adaptację budynków metodą „zaprojektuj i wybuduj”. Zakres zadań obejmował prace przygotowawcze takie jak inwentaryzacja budynku, wydanie opinii i uzgodnień, wykonanie koncepcji i projektu, roboty rozbiórkowe i przygotowanie terenu; prace modernizacyjne: wymiana okien, drzwi, wykonanie instalacji elektrycznych, gazowych, wodno-kanalizacyjnych, wentylacji, centralnego ogrzewania, wykonanie sieci komputerowej dla 5 stanowisk w każdej świetlicy, wykonanie monitoringu obiektów, niezbędnych pomiarów. W ramach projektu każdy budynek został odpowiednio zaadaptowany na potrzeby osób niepełnosprawnych - dostosowane zostały łazienki, a także wejścia do budynków, część układu pomieszczeń w budynkach zostały zmienione. Wnioskodawca wykonał prace wykończeniowe każdego z 4 budynków takie jak tynkowanie, kładzenie posadzek, wykonanie sufitów, malowanie itd. Zewnętrzne otoczenie budynku spełnia wymagania estetyczne terenu na którym się znajduje, dzięki pracom przy elewacji.

W ramach projektu w budynkach świetlic wykonano także aneksy kuchenne i biblioteczki. Świetlice zostały wyposażone w niezbędną infrastrukturę umożliwiającą przeprowadzanie zajęć, organizację spotkań, kótek i spędzania czasu wolnego- meble, sprzęt IT, książki, pomoce plastyczne, zestawy gier, tablice i innego wyposażenie, które posiadają tego typu obiekty.

Projekt zakładał wzmocnienie potencjału osobistego oraz integracji mieszkańców miasta dzięki utworzeniu 4 świetlic osiedlowych na obszarze rewitalizacji, z których korzystać będą dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy. Organizowane w nich są zajęcia, zapewniona będzie możliwość spędzania czasu wolnego i integracji mieszkańców Nowego Sącza.

Oferta świetlicowa adresowana jest do wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego Miasta Nowego Sącza, w tym w szczególności do: dzieci, młodzieży oraz osób starszych zamieszkujących teren osiedli na których zlokalizowane będą świetlice tj.

Stare Miasto, Centrum, Kilińskiego oraz Przydworcowe (osiedla objęte rewitalizacją). Dodatkowo – poza projektem – utworzona została piąta świetlica osiedlowa na osiedlu Nawojowska, będąca odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne tego typu działalnością. Jej działalność jest tożsama z pozostałymi świetlicami osiedlowymi.

Ponadto od 2023 r. działalność o charakterze integracji międzypokoleniowej może być również prowadzona na terenie świetlic środowiskowych wchodzących w skład Zespołu Świetlic Środowiskowych w Nowym Sączu.

Infrastruktura sportowa

Stan istniejącej infrastruktury sportowej jest wynikiem działań miasta w okresie ostatnich dziesięcioleci. Stąd też istniejąca baza aczkolwiek zadowalająca pod względem przydatności na dzień dzisiejszy, to jednak w perspektywie dłuższego rozwoju jest niezadowalająca i stanowić będzie w przyszłości hamulec dla tendencji rozwojowych. Jej stan techniczny odpowiada obowiązującym w latach osiemdziesiątych dwudziestego stulecia standardom. Nie wnikając w szczegóły dotyczące standardu i funkcjonalności istniejących obiektów, stwierdzić należy następujące fakty:

- Obiekty istniejące budowane były w latach 1950 – 2022.
- Obiekty budowane w latach 1950 – 1990 projektowane były i powstawały według odmiennych od aktualnie obowiązujących norm.
- Istniejące do dnia dzisiejszego obiekty lokalizowane były w tradycyjnych miejscach związanych z uprawianiem danych dyscyplin sportu.
- Nowe działy aktywności społecznej mogą być datowane od początku lat dziewięćdziesiątych jako forma realizacji programów rozwoju dyscyplin sportowych wspieranych przez miasto Nowy Sącz w perspektywie budowy i oddania do użytku hali widowiskowo-sportowej.
- Należy odnotować dynamiczne zwiększenie ilości ścieżek rowerowych i rekreacyjnych budowanych przez Miasto jak również powstające ze środków Unii Europejskiej – szczególnie Velo Dunajec. Wart podkreślenia jest fakt, iż powstałe ścieżki łączą się z każdym rokiem w trasy łączące kolejne miejscowości w Małopolsce.
- Widać też dynamiczny rozwój urządzeń terenowych otwartych służących upowszechnianiu rekreacji. Są to siłownie na wolnym powietrzu powstające z inicjatywy Miasta, w ramach budżetu obywatelskiego oraz budowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe.

- Cały ten system wykorzystuje tereny rekreacyjne nad rzekami przepływającymi przez Nowy Sącz – stanowiąc logiczny ciąg służący mieszkańcom do upowszechniania rekreacji i zachowania prozdrowotnego.
- Istotnym elementem funkcjonowania sportu jest powierzenie funkcji administratora obiektów sportowych i rekreacyjnych Miejskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji. Stąd też czuwanie nad stanem technicznym urządzeń technicznych znajduje się w rękach jednego gestora, który posiada wyspecjalizowane służby pracujące nad zachowaniem odpowiedniego standardu i bezpieczeństwa.

Istniejący stan bazy sportowej obrazować będzie poniższa tabela (wraz z bazą szkolną)

Stan bazy sportowej 2020/30.06.2022	
Rodzaj obiektu	Ilość
Stadiony z widownią 3-10 tyś. Miejsc	1
Boiska do gier dużych (piłka nożna)*	19 w tym PWSZ
Boiska do siatkówki	13
Boiska do koszykówki	10
Korty tenisowe	13 (w tym 2 kryte)
Boiska do piłki ręcznej	11
Boiska uniwersalne / 1 Boisko jako Lodowisko sezonowe (zima)	23 w tym PWSZ
Obiekty kubaturowe	
Hale sportowe (44 x 24)	3
Małe hale sportowe (36 x 18)	4 w tym PWSZ
Sale gimnastyczne (24 x 12)	5
Sale pomocnicze i specjalistyczne	12
Inne obiekty	
Kryte pływalnie	2 w tym PWSZ
Baseny otwarte – sezonowe	1
Strzelnice sportowe	1
Tor do modelarstwa samochodowego	1
Pumptrack	1
Park aktywności przestrzennej	1

Opracowanie własne - Wydział Sportu i Turystyki

Elementem istotnym jest funkcjonowanie Zrzeszenia Osób Niepełnosprawnych „Start”, które zajmuje się sportem osób niepełnosprawnych. Przygotowuje do reprezentowania Polski na Igrzyskach Paraolimpijskich letnich i zimowych. Dostarcza zawodników do kadry narodowej na Mistrzostwa Świata i Europy, czy też umożliwia start w zawodach pucharowych na wszystkich kontynentach. Osobną wartością są imprezy rekreacyjne organizowane dla osób niepełnosprawnych przez innych organizatorów i co najważniejsze są to już imprezy cykliczne cieszące się uznaną renomą wśród mieszkańców

Nowego Sącza. Miasto posiada szeroką bazę do prowadzenia szkolenia sportowego. Jej logistyczne i efektywne wykorzystanie oraz rozwój stanowiąc będzie o możliwościach adaptacji tutejszego społeczeństwa do życia na standardzie zbliżonym do średniej na obszarze Unii Europejskiej. Stan posiadania w tym zakresie jest następujący dla stowarzyszeń rejestrowanych w oparciu o ustawę o sporcie i sportowych celach działania:

- Stowarzyszenia powstałe w oparciu o ustawę o kulturze fizycznej – 64
- Stowarzyszenia wpisane do rejestru Prezydenta Miasta – 16
- Uczniowskie kluby sportowe - 41

Ilość stowarzyszeń (121)

Ilość stowarzyszeń (121) nie jest pełnym katalogiem – gdyż także inne stowarzyszenia, fundacje i jednostki organizacyjne mogą podejmować się realizacji zadań z zakresu szeroko rozumianej kultury fizycznej oraz organizacje ogólnopolskie jak: PTTK, Automobilklub, Aeroklub, itp. Stwierdzić należy, iż szereg stowarzyszeń nie prowadzi aktywnej działalności i nie ubiega się o środki z budżetu miasta. Na podstawie analizy ostatnich 5 lat funkcjonowania kultury fizycznej w Nowym Sączu stwierdzić, że aktywnie współpracuje około 50% stowarzyszeń.

2.8 OCHRONA ZDROWIA

Wzrastająca populacja osób starszych w Nowym Sączu jest odbiciem tendencji krajowej i europejskiej - starzejącego się społeczeństwa. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na zapotrzebowanie o określone świadczenia zdrowotne i pielęgnacyjne. Prognozy wskazują, że odsetek osób w wieku powyżej 64 lat wzrośnie z 11% obecnie do 17,3% w roku 2030. W grupie osób starszych wzrasta zachorowalność na choroby wieńcowe, nowotworowe, reumatyczne i okulistyczne. Ważnym wskaźnikiem zdrowia populacji jest odsetek osób niepełnosprawnych. Wskaźnik ten dla Nowego Sącza wynosi 19,24 % i jest znacząco wyższy zarówno od wskaźnika dla województwa małopolskiego, jak i dla Polski (dane GUS). Dotyczy to zwłaszcza narządów ruchu.

Sytuacja demograficzna Polski kształtowała się w 2021 r. pod wpływem kolejnych fal pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Wg. raportu GUS pn. „Umieralność w 2021 roku. Zgony według przyczyn – dane wstępne” liczba zgonów w 2021 r. przekroczyła o prawie 154 tys. średnioroczną wartość z ostatnich 50 lat – wzrastając z 366 tys. do 519,5 tys. Współczynnik zgonów na 100 tys. osób osiągnął z kolei wartość wyższą o niemal 117 w porównaniu z 2020 r.

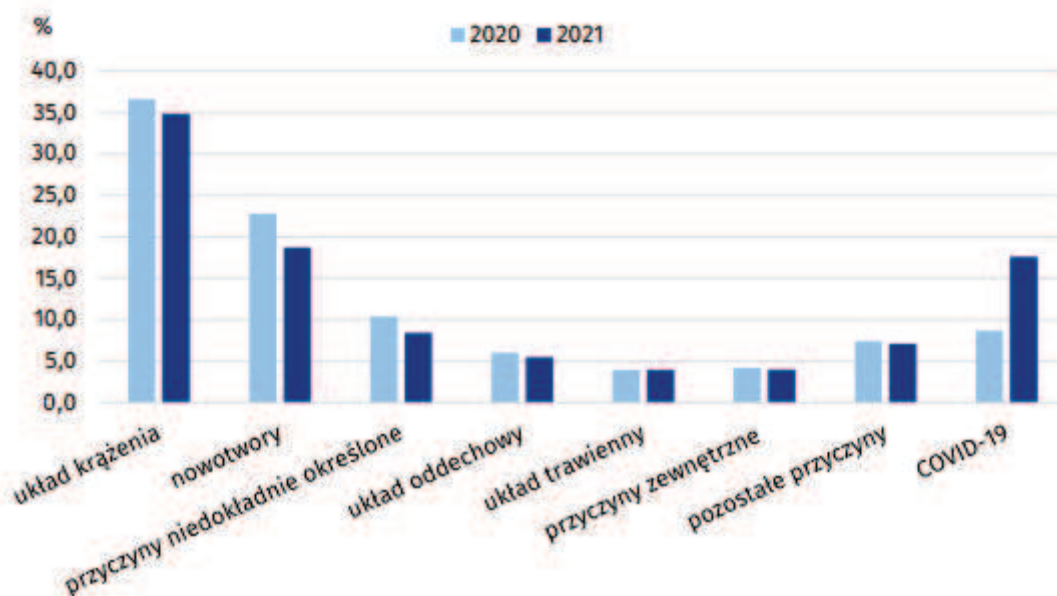
Główną przyczyną wzrostu liczby zgonów była pandemia koronawirusa. – Wg danych GUS w 2020 r. z powodu COVID-19 zmarło niemal 41,5 tys. osób, co stanowiło niespełna

9 proc. wszystkich zgonów, a w 2021 r. ta liczba zwiększyła się ponad dwukrotnie, przekraczając 91 tys. Niemal co piąty zgon w tym okresie spowodowany był COVID-19.

Wykres – Zgony wg przyczyn w Polsce wg raportu GUS

(Umieralność w 2021 roku – dane wstępne 16.05.2022 r.)

Zgony według przyczyn – dane wstępne

Zmiany w umieralności pozostają w ścisłym związku ze zmianami w strukturze przyczyn zgonów. Według wstępnych danych o zgonach za 2021 rok – podobnie jak w latach ubiegłych – głównymi przyczynami zgonów były choroby układu krążenia i choroby nowotworowe, ale obie grupy odpowiadały już jedynie za nieco ponad połowę wszystkich zgonów. W stosunku do 2020 r. udział ten obniżył się o prawie 6%. Spadki obserwujemy niemal we wszystkich klasach przyczyn zgonów. Zmiany te są pochodną pandemii, w wyniku której w 2021 r. zmarło w Polsce ponad 91 tys. osób, co oznacza, że zgony z powodu COVID-19 stanowiły blisko 18% wszystkich zgonów.

Diagnozę potrzeb i stanu aktualnego można wyrazić w sposób następujący: zwiększone ryzyko zachorowalności i umieralności z powodu koronawirusa w związku z ryzykiem epidemii, wzrastająca populacja osób starszych, wzrost zachorowalności szczególnie na choroby układu krążenia, nowotwory złośliwe, układu oddechowego, układu trawiennego, utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych, niewystarczające postawy dotyczące zdrowego stylu życia wśród Sądeczian, utrzymujący się stosunkowo wysoki odsetek osób z problemem uzależnienia - brak Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Podstawowym problemem dotyczącym opieki zdrowotnej jest utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i do części specjalistycznych świadczeń medycznych oraz niewydolny system finansowania usług medycznych. Utrudniony dostęp do specjalistów wynika z braków kadrowych specjalistów świadczących usługi w ramach NFZ np. utrudniony dostęp do m.in dermatologa, okulisty, kardiologa.

W obszarze okulistyki na terenie Nowego Sącza są dwa podmioty, które realizują świadczenia w ramach NFZ w zakresie okulistyki jednego dnia, w tym operacje zaćmy. Brakuje w Nowym Sączu podmiotu, który realizowałby świadczenia okulistyczne całodobowo, ponieważ wg informacji NFZ – brak jest podmiotów chętnych do realizacji świadczeń w tym zakresie.

Ustalono, że w związku z procesem starzenia się społeczeństwa w Nowym Sączu, może znacznie zwiększyć się liczba osób chorych, niepełnosprawnych wymagających kompleksowej, całodobowej opieki, dlatego należy podjąć działania w celu zabezpieczenia środków finansowych na usługi medyczne rehabilitacyjne, poprawiające ogólną sprawność ruchową osób aktywnych zawodowo oraz osób starszych.

W celu ochrony zdrowia osób starszych, kontynuowane będą programy profilaktyki osteoporozy oraz programy szczepień ochronnych przeciw grypie. Na poprawę sprawności funkcjonalnej człowieka, zwiększenia jakości życia wpłynie również zwiększenie dostępu do bezpłatnej rehabilitacji w związku z przewlekłymi dolegliwościami bólowymi, urazami, chorobami układu kostno-stawowego u osób pracujących oraz osób starszych.

W Nowym Sączu zabezpieczonych jest 20 miejsc na oddziale geriatrycznym w Szpitalu Specjalistycznym w Nowym Sączu. Szpital Specjalistyczny im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu wnioskuje do NFZ w 2022 r o ogłoszenie konkursu w zakresach: Leczenie chorych na przewlekłą białaczkę szpikową i leczenie płaskonabłonkowego raka narządów głowy i szyi. Szpital zgłasza potrzebę zwiększenia dostępu do programów lekowych z zakresu onkologii i hematologii, jednak , programy lekowe, które mają już realizatorów w innych placówkach województwa małopolskiego będą przedmiotem analiz i możliwości finansowych Małopolskiego OW NFZ.

W Nowym Sączu funkcjonują dwa oddziały kardiologiczne, w tym jeden zabezpiecza również pacjentów z ostrymi zespołami wieńcowymi (OZW). Z zakresu onkologii Szpital w Nowym Sączu posiada szereg oddziałów, na których mogą się leczyć pacjenci onkologiczni, w tym poprzez chemioterapie oraz teleradioterapie w ramach NFZ.

2.9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

W strukturze organizacyjnej Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu funkcjonują służby kryminalne, prewencyjne oraz logistyczne. Podstawą podejmowanych przez KMP w Nowym Sączu działań jest Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, która w art. 1 pkt. 2 wyznacza zadania do realizacji przez Policję z zakresie ochrony bezpieczeństwa obywateli, w tym m.in.:

- > ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- > ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
- > inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
- > wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Wskazane zadania wpisują się w realizowane przez KMP w Nowym Sączu działania profilaktyczno - edukacyjne (szkolenia, pogadanki, prelekcje) wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie unikania zagrożeń oraz odpowiedzialności prawnej w ramach akcji i działań, w tym m.in.:

- „Razem Bezpieczniej”,
- „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”,
- „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku”,
- „Zagrożenia w sieci. Profilaktyka - reagowanie”,
- „Bezpieczny senior”,
- „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczne Wakacje”,

KMP w Nowym Sączu włącza się również w szereg akcji i działań profilaktycznych ukierunkowanych na propagowanie trzeźwości za kierownicą, w tym: „No promil, no problem”, „Policja przeciw pijanym kierującym”, „Stop - probierz”, „Alkohol i narkotyki”.

Poprzez podejmowane działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane przez KMP w Nowym Sączu podnosi się świadomość społeczną wśród sądeczan w obszarze zagadnień związanych z przestępczością, w tym również związana ze spożywaniem alkoholu. Podczas spotkań omawiane są karne i społeczne skutki popełnianych przestępstw i wykroczeń, w tym również drogowych, przez osoby nietrzeźwe. Podejmowane działania prewencyjne mają niewątpliwie wpływ na ograniczenie przestępczości oraz aspołecznych zachowań, co ma odzwierciedlenie w spadku przestępczości również w związku ze spożywaniem alkoholu na terenie podległym KMP w Nowym Sączu i jednocześnie wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa obywateli.

Przestępstwa zgłoszone za lata 2020 – I półrocze 2022

	LICZBA PRZESTĘPSTW ZGŁOSZONYCH		
	2020	2021	I półrocze 2022
OGÓŁEM	1737	1964	1036
w tym między innymi:			
Zabójstwa	0	3	1
Zgwałcenia	11	10	6
Rozboje	25	34	20
kradzież z włamaniem	91	87	33
kradzieże mienia	322	310	133
bójki i pobicia	11	14	7
uszkodzenia mienia	124	102	56
Przestępstwa narkotykowe (wszystkie)	135	171	109
znęcanie się nad rodziną	106	123	39

Opracowanie własne - Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu – dane wraz z Gminą Chęłmiec

W okresie sprawozdawczym w KMP w Nowym Sączu zgłoszono ogółem 4 737 przestępstw kryminalnych. Najwięcej przestępstw zgłoszono w roku 2021 tj. 1964. Jeżeli liczba przestępstw w II półroczu 2022 roku będzie podobna do półrocza pierwszego, to rok 2022 zamknie się w liczbie przestępstw wynoszących ok. 2000. Zagrożenie przestępczością jest na bieżąco monitorowane, a do skali zagrożeń dostosowywana jest dyslokacja służby patrolowej, wywiadowczej i obchodowej.

Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

2.10. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

2.10.1 Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w mieście Nowy Sącz wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest to jednostka budżetowa, powołana do realizacji zadań własnych gminy i powiatu oraz zadań zleconych miastu przez administrację rządową. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych, niż ustawa o pomocy społecznej aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Ustawa o pomocy społecznej nałożyła obowiązek spełnienia do końca 2010 roku wymogu, że „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku 1 pracownik socjalny na 2000

mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników” (art. 110 ust.11). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych.

Zmiany organizacyjne

Istotną zmianą w ramach polityki społecznej w mieście Nowy Sącz było włączenie Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu. Z dniem 1 stycznia 2020 roku dokonano połączenia Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu poprzez włączenie Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w strukturę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu na podstawie Uchwały nr XIX/202/2019 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 10 września 2019 roku.

Celem projektowanych zmian jest konieczność zrealizowania zapisów art. 113c ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507), który stanowi: „Jednostka organizacyjna pomocy społecznej zapewniająca całodobowe usługi nie może mieścić się w jednym budynku z: (...) 6). Izbą Wyrzeźwień. Powyższe wiąże się z przeniesieniem zadań z zakresu interwencji kryzysowej (w tym prowadzenie hostelu dla osób w kryzysie) do budynku przy ul. Tarnowskiej 28, a pozostawienie w budynku przy ul. Śniadeckich 10a Izby Wyrzeźwień.

Połączenie jednostek pozwoliło na skoncentrowanie w jednej instytucji odpowiedzialności za realizację zadania własnego gminy w zakresie tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Połączenie tych dwóch jednostek usprawniło proces zarządzania oraz koordynacji działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, tym samym zapewni lepszą identyfikowalność świadczeniobiorców. Osoby i rodziny dotknięte kryzysem uzyskały łatwiejszy i szerszy dostęp do różnych form pomocy społecznej, kompleksowe wsparcie, a także lepszy przepływ informacji w zakresie oczekiwanych potrzeb. Osoby w kryzysie zostały objęte zarówno ze strony MOPS-u, jak i innych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy (m.in. policji, sądu, służby zdrowia - jednostki, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego), kompleksową pomocą psychologiczną, terapeutyczną, socjalną, medyczną i prawną. Wielofunkcyjna jednostka pozwoliła na podniesienie efektywności systemu organizacyjnego pomocy społecznej wraz z zapewnieniem jego kompatybilności z innymi systemami wsparcia.

Przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Prezydent Miasta sprawuje nadzór nad działalnością jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i pieczy zastępczej, z wyłączeniem Zespołu Świetlic Środowiskowych, w tym nad:

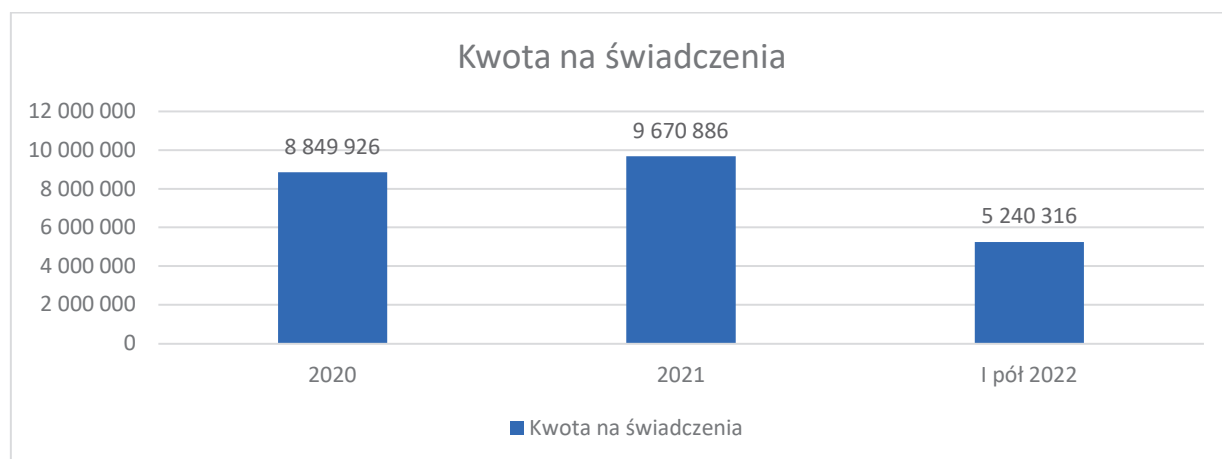
1. Domami Pomocy Społecznej,
2. Środowiskowymi Domami Samopomocy,
3. Centrum Administracyjnym Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych,
4. Ośrodkiem Wsparcia i Terapii Rodzin,
5. Placówkami opiekuńczo - wychowawczymi typu rodzinnego.

Kolejną zmianą, w ramach funkcjonującego systemu będzie brak funkcjonowania Izby Wytrzeźwień z dniem 1 stycznia 2023 roku na podstawie podjętej uchwały Nr LXXI/864/2022 przez Radę Miasta Nowego Sącza z dnia 25 października 2022 roku.

Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań

Prawo do wsparcia udzielanego przez MOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które od 2022 roku ustalone jest na poziomie - 776 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 600 zł na osobę w rodzinie.

Pomoc przyznawana z mocy ustawy o pomocy społecznej, obejmuje przede wszystkim pomoc finansową np. w ramach zasiłków celowych, zasiłków okresowych, stałych oraz pomoc niefinansową w formie np. ciepłych posiłków czy usług opiekuńczych. W okresie sprawozdawczym, kwota wydatkowanych zna zadania realizowane w ramach ustawy o pomocy społecznej, została zaprezentowana na poniższym wykresie.

Opracowanie na podstawie własnych danych

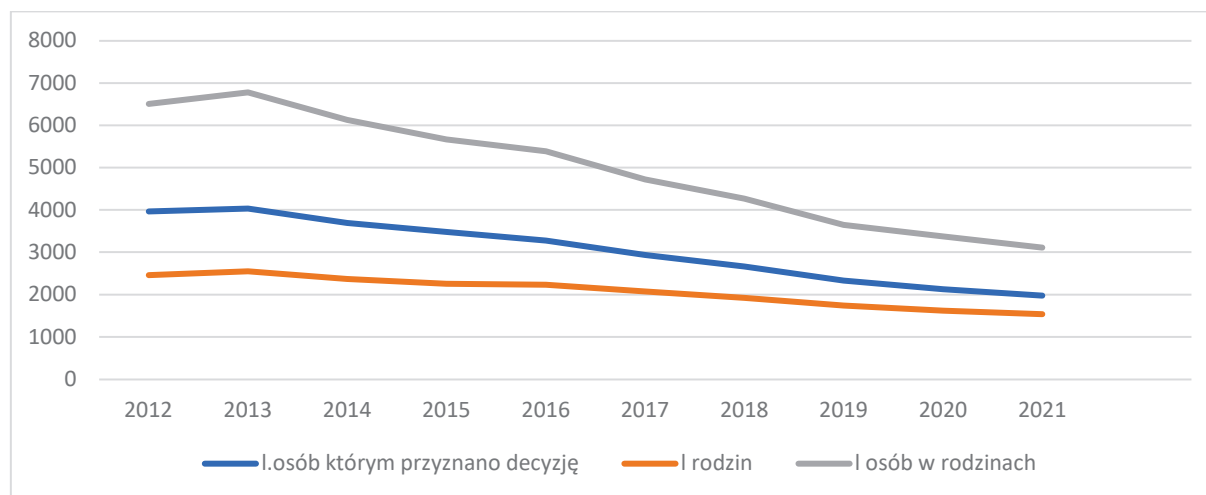
Beneficjenci pomocy społecznej, powody przyznawania i formy udzielanego wsparcia

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wsparciem z zakresu regulowanego przepisami ustawy o pomocy społecznej.

	2020	2021	2022 (I półrocze)
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	2126	1977	1562
liczba rodzin	1620	1542	1204
liczba osób w rodzinach	3373	3110	2359

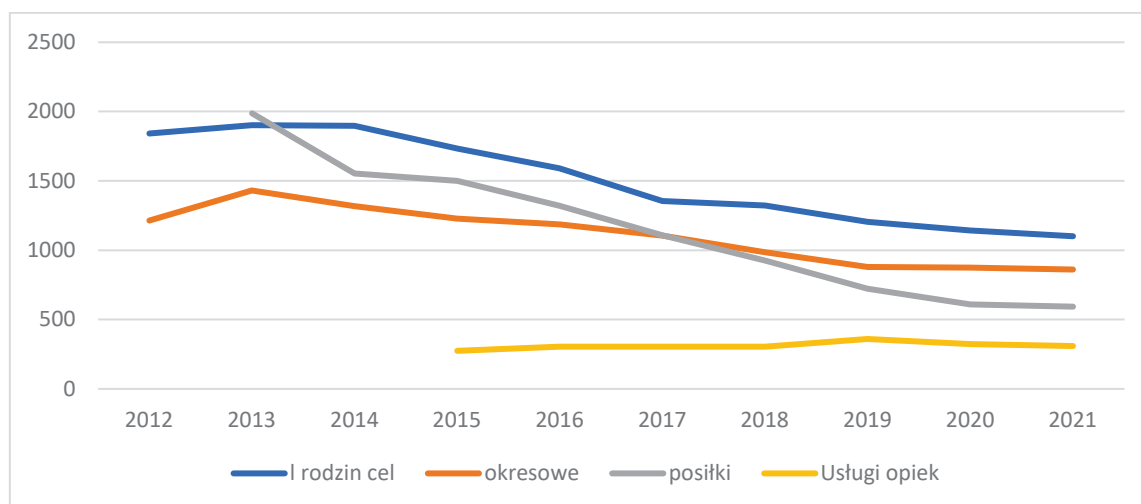
Opracowanie na podstawie własnych danych.

W analizowanym okresie diagnostycznym, liczba osób i rodzin korzystających z pomocy w ramach ustawy o pomocy społecznej wciąż utrzymuje się w tendencji spadkowej. Jest to stały proces, wpisujący się w ogólnokrajowy trend.

Opracowanie na podstawie własnych danych.

Proces zachodzący na przestrzeni lat, można również zauważyć analizując liczbę świadczeń przyznawanych w ramach ustawy o pomocy społecznej. Tendencja spadkowa utrzymuje się min. w przypadku liczby przyznawanych zasiłków okresowych, zasiłków celowych czy zasiłków stałych tj. podstawowych świadczeń przyznawanych w ramach ww. ustawy.

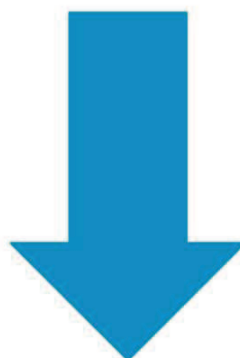
Opracowanie na podstawie własnych danych.

W przypadku zasiłków celowych, tendencja spadkowa wynosi 40%, w przypadku zasiłków okresowych ok. 30%, natomiast ciepłych posiłków 70%. W przypadku usług opiekuńczych, jest to utrzymująca się na stałym poziomie tendencja. Na przestrzeni kilkunastu lat, jest regularne zjawisko, którą wiąże się z pojawieniem się świadczenia wychowawczego oraz ogólną poprawą finansowo-osobistą osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Proces ten potwierdzają min. dane udostępnione z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie (28.10.2022 r), powstałe na podstawie analizy składanych przez wszystkie jednostki pomocy społecznej w województwie, corocznych Ocen Zasobów Pomocy Społecznej.

KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

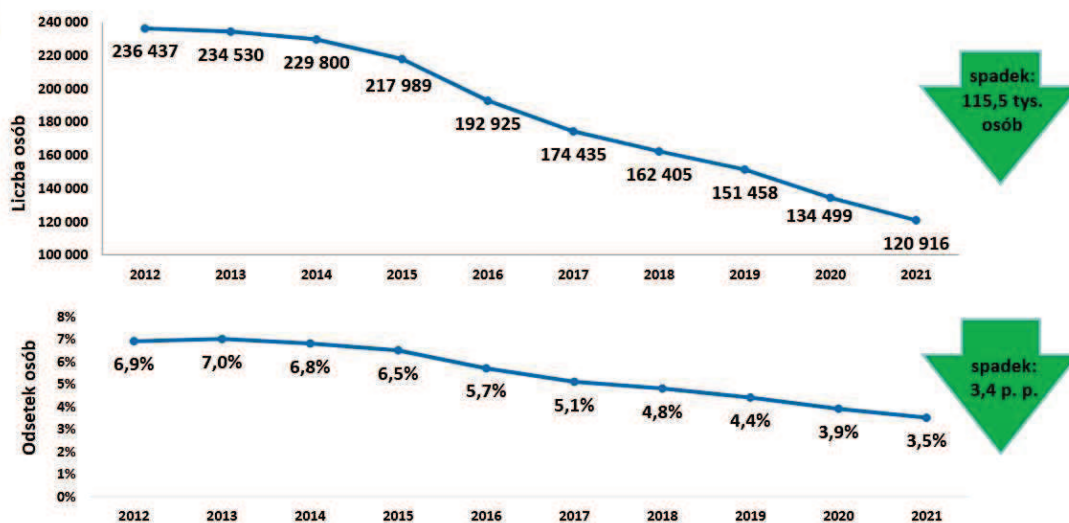
- W 2021 r. w Małopolsce odnotowano spadek w stosunku do 2020 r.:
- liczby korzystających z pomocy społecznej, o ponad 13,6 tys. osób (osoby w rodzinach)
 - udziału klientów pomocy społecznej w ludności regionu o 0,4 punktu procentowego
- W efekcie z systemu pomocy społecznej w 2021 r. skorzystało:
- 55,9 tys. rodzin, 120,9 tys. osób
 - 3,5% mieszkańców regionu (liczba osób w rodzinach) – Polska 3,9%

3

Dane z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

W latach 2012-2021 liczba korzystających z pomocy społecznej w Małopolsce zmalała o ponad 115,5 tys. osób, co oznacza spadek odsetka mieszkańców objętych systemem pomocy o 3,4 pkt. procentowego.

Dane z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

W przypadku Nowego Sącza, odpowiednio:

- w roku 2020 z pomocy społecznej skorzystało 2,54% mieszkańców
- w roku 2021 z pomocy społecznej skorzystało 2,36% mieszkańców.

W latach objętych analizą, głównymi powodami korzystania z pomocy w ramach ustawy o pomocy społecznej były (liczba rodzin):

	2020	2021	2022 (I półrocze)
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ			
Ubóstwo	911	891	705
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	52	70	52
Potrzeba ochrony macierzyństwa	119	114	80
W tym:	86	88	68
Wielodzietność			
Bezrobocie	551	540	362
Niepełnosprawność	827	723	598
Długotrwała lub ciężka choroba	1176	1086	866

Bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	245	192	127
W tym:	138	91	64
Rodziny niepełne			
Rodziny wielodzietne	54	26	11
Przemoc w rodzinie	5	5	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	66	66	37
Narkomania	5	4	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	23	20	14
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	22	0
Sytuacja kryzysowa	9	6	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	17	0

Opracowanie na podstawie własnych danych.

O ile tendencja spadkowa wśród osób korzystających z pomocy utrzymuje się, to główne powody zgłaszania się po pomoc nie ulegają większym zmianom. I tak na przestrzeni lat, głównymi przyczynami zgłaszania się do pomocy społecznej są:

- Długotrwała lub ciężka choroba.
- Ubóstwo.
- Niepełnosprawność.
- Bezrobocie.

Świadczenia z pomocy społecznej, można przyznać w formie finansowej lub rzeczowej. Oprócz wspomnianych powyżej zasiłków celowych, stałych lub okresowych, będących formą pomocy pieniężnej – odrębnym katalogiem pomocy niepieniężnej zaliczyć należy min. pomoc w formie ciepłego posiłku lub świadczenie usług opiekuńczych osobom wymagającym takiej pogody. Na przestrzeni analizowanego okresu, podział przyznawania tych różnych form pomocy wyglądał następująco:

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	2020	2021	2022
świadczenia niepieniężne	1366	1325	1015
świadczenia pieniężne	969	934	808

Opracowanie na podstawie własnych danych.

2.10.2 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Asystent rodziny

Jednym z zadań ustawowych dla gmin w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Pomoc asystenta przysługuje rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Wsparcie w postaci obecności Asystenta rodziny ma ochronić rodziny przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Rolą Asystenta rodziny jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracownika socjalnego, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest podniesienie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości, zasobów rodziny i kontekstu życia rodziny.

Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Intensywna praca asystenta z rodziną realizowana jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpracą z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Asystent powinien aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Do zadań asystenta rodziny, w myśl Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 *zatrudnienie i stosunek pracy asystenta rodziny* ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a *zespół interdyscyplinarny* ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

	2020		2021		2022
	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny (etaty)	7	7	7	7	5
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	7	7	8	10	8
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	46	43	37	46	48
do 3 miesięcy	2	2	3	2	11
powyżej 3 do 12 miesięcy	9	34	10	12	16
powyżej 1 roku	35	34	24	32	21
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	6	8	8	10	4
ze względu na osiągnięcie celów	1	4	5	4	1
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	4	2	2	2	1
ze względu na brak efektów	1	2	1	1	1
Inne	0	0	0	2	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny narastająco od początku roku	52	57	45	52	52

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i społecznymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny, jest również dobrowolny, chyba że dziecko skierowane jest do placówki przez sąd. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie: opiekuńczej, (w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych) - zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, specjalistycznej; organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności

terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię, pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę poprzez działania ukierunkowane na pomoc dziecku.

Na terenie Miasta Nowego Sącza funkcję placówek wsparcia dziennego pełni **Zespół Świetlic Środowiskowych.**

Zespół Świetlic Środowiskowych

ul. Barbackiego 64, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę: Miasto Nowy Sącz

Celem Zespołu Świetlic Środowiskowych jest zapewnienie wszechstronnej pomocy dzieciom i młodzieży, w szczególności przez opiekę, wychowanie i pomoc w nauce. W tym celu realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz wpisane do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadania jednostki:

- Zapewnienie opieki nad wychowankami w godzinach pozalekcyjnych,
- Wspomaganie wychowanków w procesie edukacji oraz ich indywidualnego rozwoju,
- Pomoc w nauce i edukacja wyrównawcza,
- Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań w ramach zajęć tematycznych,
- Wspieranie w rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych i rówieśniczych,
- Dbłość o rozwój społeczno – moralny,
- Wdrażanie wychowankom odpowiedzialności za ochronę swojego zdrowia, podejmowanie działań profilaktycznych, celem przeciwdziałania uzależnieniom,
- Współdziałanie z rodziną i instytucjami ukierunkowanymi na wspieranie podstawowych funkcji rodziny, w tym celu zapewnienia wsparcia psychologiczno - pedagogicznego.

Wykaz placówek:

- świetlica środowiskowa "Biegonice" ul. Węgierska 206,
- świetlica środowiskowa "Barskie" ul. Broniewskiego 5,
- świetlica środowiskowa "Gołkowice" ul. Armii Krajowej 27,
- świetlica środowiskowa "Helena" ul. Św. Heleny 44,
- świetlica środowiskowa "Kaduk" ul. Grunwaldzka 41
- świetlica środowiskowa "Kochanowskiego" ul. Kołłątaja 13,
- klub "Kotłownia", ul. Barbackiego 64,
- świetlica środowiskowa "Szujskiego" ul. Sienkiewicza 17,

- świetlica środowiskowa "Przy ul. Freislera 4A" ul. Freislera 4A,
- świetlica osiedlowa „Piątkowa”, Stadion MOSIR na osiedlu Piątkowa
- świetlica integracyjna „Promyczek”, ul. Jana Pawła II 40.

Łączna liczba miejsc w placówkach: 192

Świetlice osiedlowe

Obszary na których powstały świetlice osiedlowe Centrum, Stare Miasto, Kilińskiego, Przydworcowe, Nawojowska, charakteryzują się skumulowaniem negatywnych zjawisk społecznych (problemów) do których zaliczymy: dużą liczbą osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, ubóstwa oraz bezradności, wysoki wskaźnik przestępczości, brak dostępności do nieodpłatnej infrastruktury społecznej tj. świetlice osiedlowe oraz oferty zajęć edukacyjno- kulturalnych dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania (dane osiedle), brak oferty aktywizacji społecznej osób starszych na poszczególnych osiedlach co wynika z braku infrastruktury dostosowanej do ich potrzeb, duża liczba niezagospodarowanych obiektów będących własnością Miasta Nowy Sącz niedostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osiedla jako miejsca zamieszkania, pozostają istotnym ośrodkiem życia i spędzania wolnego czasu zwłaszcza dla grup o ograniczonej mobilności tj. dzieci/młodzieży i osób starszych. Są też ważnym elementem kształtowania integracji społecznej, a działalność społeczno-kulturalna jest jedną z cech tego procesu. Potrzeby społeczności lokalnej danego osiedla uzasadniają konieczność tego typu przedsięwzięcia bezpośrednio w miejscu zamieszkania.

Działalność świetlic ma na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców, wspieranie inicjatyw lokalnych oraz prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej.

Cele działalności świetlic mogą być realizowane poprzez:

- 1) inicjowanie integracji międzypokoleniowej,
- 2) prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej adresowanej do różnych grup wiekowych społeczności lokalnej, w tym szczególnie dzieci i młodzieży oraz seniorów,
- 3) kształtowanie wzorców aktywnego spędzania wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia,
- 4) organizowanie wydarzeń tematycznych (konkursy, turnieje, spotkania okolicznościowe, itp.)
- 5) współpraca z organizacjami pozarządowymi zarejestrowanymi w Nowym Sączu oraz nieformalnymi grupami mieszkańców Nowego Sącza działającymi na terenie osiedli,

- 6) współdziałanie z zarządem osiedla,
- 7) wspieranie integracji społecznej uczestników ze środowiskiem lokalnym,
- 8) organizację zajęć wspierających rozwijanie zainteresowań uczestników.

Wykaz placówek:

- świetlica osiedlowa „Stare Miasto”, ul. Romanowskiego 2,
- świetlica osiedlowa „Kilińskiego”, ul. Stolarska 28,
- świetlica środowiskowa „Centrum”, Al. Wolności 39a,
- świetlica środowiskowa „Nawojowska”, ul. Kusocińskiego 4a,
- świetlica środowiskowa „Przydworcowe”, ul. Żółkiewskiego 23.

Łączna liczba miejsc w placówkach:

- dla dzieci: 70
- dla seniorów: 115

Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wspieranie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny stanowi nowe wyzwanie instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną. Rodzina wspierająca, przy współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zgodnie z ustawą, pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego. Z uwagi na brak zainteresowania pełnieniem funkcji rodzin wspierających nie realizowano tej formy wsparcia.

Dziecko pozbawione opieki rodziny i usamodzielniane

Dzieciom, które z różnych przyczyn zostały pozbawione opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę, wsparcie i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce

opiekuńczo- wychowawczej. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku opiekę, wychowanie i możliwości rozwoju odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Przyjęcie dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej, pozwala utrzymać kontakt dziecka z rodzicami biologicznymi.

Pieczka zastępcza jest formą opieki rodzinnej tymczasowej i ma na celu po pierwsze zabezpieczyć dobro i bezpieczeństwo dziecka, a w tym czasie daje możliwość rodzicom biologicznym poprawę swojego funkcjonowania i pracy nad sobą (podjęcie terapii, szkoły dla rodziców, terapii uzależnień) tak aby dzieci biologiczne mogły powrócić do domu rodzinnego bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Jeżeli rokowania związane z powrotem dzieci do środowiska rodziny biologicznej są negatywne, formułowany jest wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej do Sądu, choć jak praktyka wskazuje często dziecko pozostaje w pieczy do momentu uzyskania pełnoletniości. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej ustaje z mocy prawa w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości (wychowankowie mają również możliwość pozostania w rodzinie pod warunkiem kontynuowania nauki, nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia).

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu oraz Ośrodek Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu (Rada Miasta Nowego Sącza uchwałą Nr VIII/160/2011 z dnia 22 listopada 2011 roku w sprawie: przekształcenia Ośrodka Adopcyjno - Opiekuńczego w Nowym Sączu w Ośrodek Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu, wyznaczyła tę jednostkę na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej).

Funkcja organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności troska o rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, a więc inicjowanie ich tworzenia,

kwifikowanie kandydatów do tej roli oraz wspieranie już funkcjonujących rodzin. W instytucji tej została umocowana funkcja koordynatora rodzinnych form pieczy zastępczej. Wyodrębnienie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ma na celu rozdzielenie funkcji administracyjnych i nadzorczych powiatowego centrum pomocy rodzinie, którego zadania wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu od funkcji organizacyjnych związanych z realizacją zadań w sferze rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze, spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka objęte są wsparciem Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu jako organizatora pieczy zastępczej. Pracę z rodzinami zastępczymi podejmują przydzieleni koordynatorzy pieczy zastępczej. Ośrodek na wniosek rodziny zastępczej zapewnia wsparcie psychologiczne w postaci poradnictwa, psychoterapii rodzinnej i indywidualnej, konsultacji, szkolenia rodziców zastępczych, prowadzenia grup wsparcia dla rodziców zastępczych, grup terapeutycznych dla dzieci i młodzieży.

Tabela 7. Liczba rodzin objęta opieką koordynatora pieczy zastępczej

Rok	2020	2021	2022
Liczba koordynatorów	6	6	6
Liczba rodzin objętych pracą koordynatora	71	68	58

Opracowanie własne - dane OWiTR

Pozostałe zadania

Do pozostałych zadań należących do zadań powiatu uprawniony jest zgodnie z ustawą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, który pełni funkcje administracyjne i wykonuje w imieniu starosty zadania niezastrzeżone dla innych jednostek. Głównym zadaniem MOPS jest zabezpieczenie środków finansowych niezbędnych do funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej. W tym celu prowadzone są postępowania administracyjne dot. przyznania świadczeń i dodatków dla rodzin zastępczych. Ponadto Dyrektor MOPS z upoważnienia prezydenta zawiera umowy cywilnoprawne z osobami pełniącymi funkcję zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka. MOPS kieruje także dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych. Do kompetencji MOPS należy również koordynacja działań związanych z zawieraniem porozumień i rozliczeń z innymi powiatami dot. umieszczonych dzieci z terenu innych powiatów, jak również pobytu dzieci z terenu Miasta Nowego Sącza przebywających na terenie innych powiatów. Kolejnym zadaniem realizowanym przez MOPS jest udzielanie pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych na rodziny zastępcze w mieście Nowym Sączu została zabezpieczona i uwzględnia realizowane świadczenia: bieżąca pomoc finansowa, usamodzielnienia - pomoc finansowa i rzeczowa - pomoc finansowa na kontynuowanie nauki, wynagrodzenia osób pełniących funkcję: zawodowej rodziny zastępczej oraz rodzinnych domów dziecka, osób zatrudnionych do pomocy w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka oraz rodzin pomocowych.

Dane szczegółowe na temat typów rodzin zastępczych funkcjonujących w mieście Nowym Sączu oraz dzieci w nich przebywających w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające

Tabela 8. Liczba rodzin zastępczych

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2020		
Spokrewniona	38	57
Niezawodowa	23	29
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	8	30
Zawodowa	4	18
Zawodowa specjalistyczna	3	10
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia	1	2
Rodzinne domy dziecka	4	38
Ogółem:	73	154

Źródło: Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu i OWiTR

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2021		
Spokrewniona	37	57
Niezawodowa	23	29
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	8	28
Zawodowa	4	17
Zawodowa specjalistyczna	3	8
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia	2	3
Rodzinne domy dziecka	4	40
Ogółem:	72	154

Źródło: Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu i OWiTR

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
I półrocze 2022		
Spokrewniona	33	49
Niezawodowa	25	33
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	9	31
Zawodowa	4	18
Zawodowa specjalistyczna	3	8
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia	1	3
Rodzinne domy dziecka	4	40
Ogółem:	71	153

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu i OWiTR

Utrzymująca się od kilku lat tendencja przewagi rodzin zastępczych spokrewnionych nad rodzinami niezawodowymi i zawodowymi zaczęła się zmieniać i przyjmować niższy odsetek wśród ogółu rodzin.

Porównując ubiegłe lata w większości przypadków wśród rodzin zastępczych spokrewnionych to dziadkowie sprawowali opiekę nad powierzonymi im wnukami. Pozostałą część rodzin zastępczych spokrewnionych tworzyło rodzeństwo.

W 2020 r. funkcjonowało 38 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 57 dzieci, natomiast 35 rodzin to rodziny niezawodowe i zawodowe, w których przebywało 97 dzieci. W 2020 r. rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 52% wszystkich funkcjonujących rodzin.

W 2021 r. funkcjonowało 37 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 57 dzieci i młodzieży, natomiast pozostałe 32 rodziny to rodziny niezawodowe i zawodowe, w których przebywało 97 dzieci i młodzieży. W 2021 r. rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 53% wszystkich funkcjonujących rodzin zastępczych.

W 2022 r. I -półrocze funkcjonowały 33 rodziny zastępczych spokrewnione, w których przebywało 49 dzieci i młodzieży, natomiast pozostałe 38 rodzin to rodziny niezawodowe i zawodowe, w których przebywało 104 dzieci i młodzieży. W 2022 r. w I półroczu rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 46% wszystkich rodzin zastępczych.

W latach 2020-2021 rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły odpowiednio 52-53% ogółu funkcjonujących rodzin, natomiast w I półroczu 2022 r. rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 46% ogółu rodzin. Jednocześnie liczba dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej utrzymuje się na stałym poziomie 154 dzieci i młodzieży.

Rodziny zawodowe jako najbardziej pożądane i wykwalifikowane do pełnienia funkcji stanowiły odpowiednio:

- w 2020 r. - 16,4% wszystkich rodzin zastępczych opiekując się 68 dzieci i młodzieży.
- w 2021 r. - 17,3% wszystkich rodzin zastępczych opiekując się 68 dzieci i młodzieży
- w 2022 r. I półrocze - 18% wszystkich rodzin zastępczych opiekując się 72 dzieci i młodzieży.

Zwrócić należy tutaj uwagę na fakt, iż od kilkunastu lat liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych stanowi największy odsetek istniejących rodzin zastępczych. Są to zazwyczaj rodziny sprawujące pieczę nad 1 lub 2 dziećmi. Najbardziej obciążone są zawodowe rodziny zastępcze opiekując się od 3 do 8 dzieci. Tendencja przepelnionych rodzin zastępczych spowodowana jest coraz większym kryzysem rodzin biologicznych ich dysfunkcyjnym funkcjonowaniem, co skutkuje przemieszczaniem dzieci

do pieczy zastępczej.

Aktualnie na terenie miasta Nowego Sącza funkcjonuje 9 zawodowych rodzin zastępczych, w tym 1 pogotowie rodzinne, 3 rodziny zawodowe specjalistyczne, z których jedna aktualnie została przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową 4 rodzinne domy dziecka oraz 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

Ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Nowego Sącza kształtowała się na podobnym poziomie na przełomie ostatnich 3 lat, a mianowicie: w 2020 roku 154 dzieci, w 2021 roku - 154, w 2022 I półroczu 153 dzieci. Na powyższe ma wpływ niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców, uzależnienia, brak zmiany postaw, wyjazdy do pracy za granicę. Ponadto zauważalnym jest, iż wychowankowie którzy ukończyli 18 lat niechętnie opuszczają rodziny zastępcze, ponieważ aktualna ustawa daje możliwość pozostania w dotychczasowej rodzinie zastępczej pod warunkiem kontynuowania nauki.

Zwrócić należy także uwagę na niepokojący fakt, braku kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe. Pomimo limitu rodzin, który był określony w poprzednim programie zawarto tylko 2 nowe umowy i dokonano przekształcenia dwóch rodzin zastępczych zawodowych w rodzinny dom dziecka, drugiej w rodzinę zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego w związku z rezygnacją z pełnienia tej funkcji jednej z rodzin natomiast jedna rodzina zastępcza specjalistyczna po odejściu dzieci została przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową.

Tabela 9. Liczba dzieci z terenu Miasta Nowego Sącza umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów i liczba dzieci z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie naszego Miasta

Porozumienia między powiatami dot. umieszczonych dzieci	2020r.	2021r.	2022r. I półrocze
dzieci z Miasta Nowego Sącza umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	23	33	32
dzieci z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Nowego Sącza	28	20	17

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Z analizy tabeli nr 9 wynika, iż spośród podanej liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Nowego Sącza w roku 2020 – 28 małych dzieci pochodziło z innych powiatów, w 2021 roku – 20 małych dzieci, w I półroczu 2022 roku - 17 wychowanków. Jednocześnie dzieci pochodzące z Nowego Sącza również

przebywały w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. W roku 2020 było ich 23, w roku 2021 –33 dzieci, w I półroczu roku 2022– 32 dzieci.

Zasadnym jest także zwrócenie uwagi na to jak kształtował się na przestrzeni ostatnich trzech lat ruch dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach. Zaznaczyć należy, iż jednym z priorytetowych zadań winien być powrót dzieci do środowisk rodzinnych. W przypadkach, gdy rodzice nie podejmują współpracy, bądź nie ma możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej podejmowano działania i formułowano wnioski do sądu o pozbawienie ich władzy rodzicielskiej, co pozwalało na skierowanie dzieci do adopcji.

Każdego roku kilkoro dzieci opuszcza zastępcze formy opieki i powraca do środowisk rodzinnych. Zdarza się jednak również, iż dzieci trafiają z rodzinnej pieczy zastępczej do innych rodzin zastępczych bądź do placówek, w tym coraz częściej do placówek typu resocjalizacyjnego. Jest to spowodowane niewydolnością wychowawczą rodzin, które pomimo wsparcia ze strony specjalistów, nie są w stanie poradzić sobie z problemami związanymi z ich wychowywaniem.

Poniższa tabela ilustruje ruch dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz różnych placówkach opieki całkowitzej.

Tabela 10. Ruch dzieci z terenu Miasta przebywających w zastępczych formach opieki za lata 2020-2022

Forma opieki zastępczej	Powrót do rodziny naturalnej	Umieszczenie w rodzinie adopcyjnej	Umieszczenie w rodzinie zastępczej (innej)	Umieszczenie w placówce (innej)	Usamodzielnienie wychowanka
2020					
Rodziny zastępcze	2	3	5	4	5
Placówki	3	0	0	1	1
Ogółem:	5	3	5	5	6
2021					
Rodziny zastępcze	9	2	1	2	11
Placówki	1	0	2	1	2

Ogółem:	10	2	3	3	13
2022 I półrocze					
Rodziny zastępcze	0	4	4	7	3
Placówki	3	0	0	1	2
Ogółem	3	4	4	8	5

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu i OWiTR

Powyższe zestawienie wskazuje na konieczność pilnego podjęcia działań naprawczych zmierzających do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku, kolejnym są długotrwałe postępowania sądów związane z regulowaniem sytuacji prawnej dzieci, co w konsekwencji prowadzi do braku możliwości szansy na adopcję tych dzieci.

Ocena okresowa dzieci i rodzin zastępczych oraz formy wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej

W okresie objętym diagnozą Ośrodek Wsparcia i Terapii Rodzin sporządzał oceny okresowe dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny okresowe rodzin zastępczych.

Tabela 11. Oceny okresowe dzieci

2020	2021	2022 I półrocze
305	66	131

Opracowanie własne - dane Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu

Tabela 12. Oceny rodzin zastępczych

2020	2021	2022 I półrocze
20	14	17

Opracowanie własne - dane Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu

Ocena dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych dostarcza wiedzy dotyczącej problemów, z którymi muszą zmierzyć się rodzice zastępczy, ale też dają możliwość zaplanowania działań, które jednostki organizacyjne mogą przedsięwziąć aby je wspierać. Dzieci do rodzin zastępczych trafiają najczęściej ze sprzężonymi trudnościami i zaniedbaniami wyniesionymi z domów rodzinnych, dlatego też praca opiekunów zastępczych wymaga szczególnej troski oraz wsparcia. Niejednokrotnie dzieci te wymagają ogromnej pracy w celu wyrównania deficytów rozwojowych,

zdrowotnych i edukacyjnych. W zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej jak i placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego przebywa zazwyczaj maksymalna dopuszczalna ilość dzieci. Praca rodziców zastępczych wymaga wielu intensywnych działań, co w konsekwencji może doprowadzić do przedwczesnego wypalenia zawodowego rodziców zastępczych.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej w wielu przypadkach muszą być objęte wsparciem terapeutycznym w formie terapii indywidualnej, rodzinnej, grup korekcyjnych, zajęć reedukacyjnych. Zaniedbania zdrowotne dzieci wymagają niejednokrotnie wzmożonej opieki specjalistycznej (neurolog, psychiatra, logopeda, okulista). Zabezpieczenie zdrowotne dzieci często wymaga konsultacji specjalistycznej w krakowskich klinikach. Zdarza się, iż wśród niektórych dzieci występują zaburzenia zachowania graniczące z niedostosowaniem społecznym, a także niedostosowaniem społecznym, co skutkuje przemieszczaniem dzieci do specjalistycznych placówek. Stanowi to poważne wyzwanie dla rodziców zastępczych. Praca korekcyjna z takimi dziećmi trwa latami, co bardzo obciąża i wyczerpuje opiekunów zastępczych. Młodzież w okresie adolescencji bardzo często przejawia bunt młodzieńczy skutkując zachowaniami opozycyjnymi wobec otoczenia i osób najbliższych.

Aby podołać bieżącym potrzebom należy intensywnie rozwijać rodzinną pieczę zastępczą poprzez zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych, utrzymując średni – dopuszczalny stan liczebny dzieci umieszczanych w pieczy, w sytuacji umieszczania dzieci z wieloprotymowymi dysfunkcjami. Zasadnym jest utrzymanie dotychczasowych form wsparcia tj.:

- zatrudniania osób do pomocy,
- zapewnienie rodzin pomocowych na czas urlopu,
- zapewnienie środków finansowych na zwrot wydatków na utrzymanie domu dla rodzin zawodowych, w których przebywa więcej niż 3 dzieci oraz rodzinnych domów dziecka,
- rozwijanie wolontariatu,
- profesjonalizacja kadr pieczy zastępczej, w tym rodziców zastępczych,
- dalsze prowadzenie dodatkowych form wspierających rodziców zastępczych (szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia, terapie tak dla rodzin zastępczych jak i wychowanków, organizowanie form wspólnego wypoczynku i rekreacji).

W poniższych tabelach przedstawiono dane ilościowe dot. grup wsparcia i szkoleń rodzin zastępczych.

Tabela 13. Grupy wsparcia dla rodziców zastępczych

2020	2021	2022
10	10	4

Opracowanie własne - dane Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu

Tabela 14. Szkolenia dla kandydatów i rodzin zastępczych

	2020	2021	2022 I półrocze
Kandydaci	19	9	6
Rodziny zastępcze	10	4	1

Opracowanie własne - dane Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu

Analizując pracę za okres ostatnich lat oraz ilość zgłaszanych przez Sąd rodzinny potrzeb zabezpieczenia dzieci i umieszczenia ich poza środowiskiem rodziny biologicznej koniecznym jest rozwijanie rodzinnych form pieczy, choć zauważalną tendencją jest niewielka liczba kandydatów na rodziny zastępcze.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, jest umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówka taka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce ma charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Do głównych przyczyn umieszczenia dzieci w placówce należy zaliczyć:

- nierealizowanie obowiązku szkolnego,
- niewydolność wychowawczą rodziców,
- zagrożenia w środowisku,
- alkoholizm rodziców,
- kontakt ze środkami psychoaktywnymi (narkotyki, alkohol),
- przemoc wobec dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje postanowienia Sądu o umieszczeniu małoletnich w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Wspólną obsługę placówek opiekuńczo wychowawczych zapewnia Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych. W 2020 roku Uchwałą Nr XXVII/261/2020 RADY MIASTA NOWEGO SĄCZA z dnia 31 stycznia 2020 roku dokonano

przekształceń w wyniku, których dostosowano placówki do obowiązujących przepisów prawa, w których liczba miejsc nie może być wyższa niż 14.

Instytucjonalną pieczę zapewniają:

- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego nr 1 z siedzibą w Nowym Sączu, ul. Łącznik 20/1 dysponująca 14 miejscami,
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego nr 2 z siedzibą w Nowym Sączu, ul. Łącznik 20/2 dysponująca 14 miejscami,
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu socjalizacyjnego nr 3 z dwoma miejscami interwencyjnymi z siedzibą w Trzycierzu 95,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 zlokalizowany przy ul. Tarnowskiej 107, dysponujący 8 miejscami,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 zlokalizowany przy ul. Zyndrama 17, dysponujący 8 miejscami,
- Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 zlokalizowany przy ul. Kilińskiego 79, dysponujący 8 miejscami.

Obsługę finansowo - księgową placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego prowadzi Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Tabela 15. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego oraz rodzinnego w latach 2020 - 2022

Liczba dzieci	rok	2020	2021	2022
Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze typu rodzinnego		23	23	21
Placówki Opiekuńczo – Wychowawcza typu socjalizacyjnego		52	60	56
Ogółem		75	83	77

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Tabela 16. Porozumienia między powiatami w latach 2020-2022 dotyczące umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Porozumienia między powiatami dot. umieszczonych dzieci	2020r.	2021r.	I półrocze 2022r.
dzieci z Miasta Nowego Sącza umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	0	0	1
dzieci z innych powiatów umieszczone w placówkach na terenie Miasta Nowego Sącza	32	28	29

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Usamodzielniani wychowankowie

Osobom, które osiągnęły pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osobom pełnoletnim opuszczającym placówkę opiekuńczo-wychowawczą (w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno- wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę (w ramach ustawy o pomocy społecznej), udzielana jest pomoc, która ma na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Usamodzielniani wychowankowie uzyskują pomoc w formie poradnictwa, wsparcia socjalnego, nadzoru w zakresie realizacji przyjętych w Indywidualnych Programów Usamodzielnienia zobowiązań, w tym pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie.

Warunkiem uzyskania pomocy przez wychowanków jest realizacja indywidualnych programów usamodzielnienia, w ramach których otrzymują oni świadczenia w formie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie. Z uwagi na brak możliwości powrotu do rodziny biologicznej, przyznawano pomoc w formie dopłaty do wynajmu pokoi usamodzielnianym wychowankom pozostającym na terenie miasta Nowego Sącza, bądź w formie pobytu w mieszkaniu chronionym. Wspierano także wychowanków w poszukiwaniu pracy.

MOPS w 2020 roku wypłacał 37 wychowankom pieczy zastępczej i 2 wychowankom, którzy opuścili młodzieżowy ośrodek wychowawczy i zakład poprawczy świadczenia na kontynuowanie nauki, w 2021 – 37 wychowankom pieczy, a w roku 2022 – 27 wychowankom pieczy. Z pomocy na usamodzielnienie skorzystało odpowiednio w 2020 r. – 15 osób, w 2021 r. – 10 osób, w 2022 – 6 osób. Z pomocy na zagospodarowanie skorzystało

odpowiednio w 2020 r. – 12 osób, w 2021 – 12 osób, w 2022 – 5 osób. Z pomocy w formie dopłaty do wynajmowanych pokoi skorzystało 2 wychowanków MOW, a w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystały odpowiednio w 2020 r. – 2 osoby, w 2021 r. – 1 osoba, w 2022 – 1 osoba.

Jak wcześniej zauważono wychowankowie, którzy ukończyli 18 lat, posiadają opracowany indywidualny program usamodzielnienia niechętnie opuszczają rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze, ponieważ aktualna ustawa daje możliwość pozostania w dotychczasowej rodzinie zastępczej pod warunkiem kontynuowania nauki. Zatem zauważalna jest tendencja od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, iż zmniejsza się liczba osób opuszczających pieczę zastępczą zwłaszcza rodziną. Sytuacja taka ma miejsce, ponieważ wychowankowie mający 18 lat nie są jeszcze gotowi na samodzielne funkcjonowanie w środowisku mając wsparcie i pomoc ze strony rodziny zastępczej. Dłuższy pobyt w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz Rodzinnych Domach Dziecka powoduje, że jest znacznie mniej wolnych miejsc dla dzieci oczekujących na umieszczenie w rodzinnych formach pieczy, bądź na przeniesienie z instytucjonalnej pieczy. Drugą kwestią jaka się nasuwa podczas monitorowania sytuacji pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych jest problem miejsca, do którego mogą oni wrócić. Nie mają własnego mieszkania i trudno jest im się odnaleźć w nowej rzeczywistości, gdyż często na wsparcie ze strony rodziny nie mogą liczyć.

W chwili obecnej każdy z wychowanków opuszczający placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub rodzinę zastępczą ma możliwość otrzymania pomocy na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie. Wychowankowie usamodzielniający się na podstawie przepisów ustawy z 12 marca 2004 r o pomocy społecznej mają możliwość otrzymać pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania wynajętego mieszkania lub pokoju. Wychowankowie nie posiadający własnego mieszkania a mieszkający na terenie Miasta Nowego Sącza po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej mają możliwość złożenia wniosku o przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy. Jednak czas oczekiwania na takie mieszkanie jest długi.

Wsparcie dla samotnych matek i kobiet w ciąży

Działalność domów samotnej matki w Polsce reguluje ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 17 stycznia 2022 roku w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Rozporządzenie określa standardy usług świadczonych przez te placówki oraz zasady kierowania i przyjmowania do domów. Zakres oferowanej pomocy zakłada wsparcie materialne,

medyczne, psychologiczne oraz prawne.

Potrzeby w zakresie wsparcia samotnych matek i kobiet w ciąży są na bieżąco monitorowane, przykładowo w latach poprzednich funkcjonował „Dom Obrony Życia”, który kierowany był do kobiet z terenu Miasta Nowego Sącza, które oczekiwały na urodzenie dziecka i były w trudnej sytuacji życiowej (brak wsparcia ze strony najbliższych, brak mieszkania i środków do życia, będące w kryzysie itd.). Miasto w ramach konkursu ofert w obszarze „Pomoc Społeczna” dofinansowywało działalność charytatywną Stowarzyszeniu Rodzicielstwa Zastępczego „Betlejem” prowadzącego „Dom Obrony Życia”. W okresie obowiązywania poprzedniej strategii Stowarzyszenie nie występowało o dofinansowanie działalności statutowej gdyż nie występowała taka potrzeba. Kolejno w celu zabezpieczenia ewentualnej potrzeby w zakresie udzielania schronienia dla opiekunów z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w roku 2021 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu ogłosił otwarty konkurs ofert z obszaru „Pomoc społeczna”, na zlecenie realizacji tego zadania w roku 2022. Żaden podmiot nie złożył oferty na ww. zadanie. Konkurs pozostał bez rozstrzygnięcia.

Obecnie Miasto Nowy Sącz/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu nie ma podpisanej umowy/porozumienia na to zadanie. W momencie pojawienia się sytuacji, w której zaistnieje konieczność zapewnienia pomocy z zakresu udzielania schronienia dla opiekunów z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży będą podejmowane działania w celu zabezpieczenia takiej osoby/osób.

2.10.3 Infrastruktura socjalna w mieście

Na terenie Miasta Nowego Sącza funkcjonują trzy Domy Pomocy Społecznej o zasięgu ponadgminnym:

- Dom Pomocy Społecznej, 33-300 Nowy Sącz, ul. Nawojowska 155, przeznaczony dla 91 kobiet osób przewlekłe psychicznie chorych,
- Dom Pomocy Społecznej, 33-300 Nowy Sącz, ul. Emilii Plater 20, przeznaczony dla 72 osób w podeszłym wieku,
- Dom Pomocy Społecznej, 33-300 Nowy Sącz, ul. Nawojowska 159, przeznaczony dla 170 osób przewlekłe psychicznie chorych.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne.

Dom Pomocy Społecznej

ul. Emilii Plater 20, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Świadczenie usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających na poziomie obowiązującego standardu w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w niej przebywających

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Osoby w podeszłym wieku. W 2020 roku jednostka obejmowała wsparciem 102 osoby w podeszłym wieku, w 2021 roku - 84 osoby a w I półroczu 2022 r. 78 osób.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych

ul. Nawojowska 159, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka wraz z zaspokojeniem niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Osoby przewlekłe psychiczenie chore. W 2020 roku jednostka obejmowała wsparciem 189 osoby, w 2021 roku - 185 osób a w I półroczu 2022 r. 168 osób.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych

ul. Nawojowska 155, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka wraz z zaspokojeniem niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

Kategoria klientów objętych wsparciem:

Kobiety przewlekłe psychiczenie chore. W 2020 r. jednostka objęła wsparciem 95 osób, w roku 2021 - 94 osoby, a w I półroczu 2022 r. 91 mieszkanek.

W zakresie wsparcia instytucjonalnego, w związku ze zwiększającą się liczbą osób niepełnosprawnych i rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, głównie zwiększa się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, które są na bieżąco realizowane i zabezpieczone. Wskazany jest jednak rozwój infrastruktury na terenie miasta w jednostki wsparcia z zakresu:

- opieki wytchnieniowej głównie dla opiekunów faktycznych,
- dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych,

- całodobowego pobytu dla osób przewlekle, somatycznie chorych

Praktyka wskazuje, iż posiadane miejsca w Domach Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych są wystarczające i zabezpieczają potrzeby miasta i innych gmin. W przypadku Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku jest większe zapotrzebowanie głównie na miejsca dla osób przewlekle somatycznie chorych, gdyż osoby starsze w nich przebywające z racji wieku stają się osobami przewlekle somatycznie chorymi, jednak takiego profilu Miasto nie posiada. Z uwagi na brak możliwości uruchomienia tego profilu na bazie istniejącego Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku wskazanym jest podjęcie działań w celu wybudowania nowego Domu Pomocy Społecznej, który będzie zabezpieczał potrzeby tak osób starszych i przewlekle somatycznie chorych. Infrastruktura obecnego Domu nie pozwala na zmianę profilu, ponadto w przypadku osób młodszych jesteśmy zmuszeni do kierowania osób somatycznie chorych do jednostek usytuowanych poza terenem Miasta, co utrudnia rodzinom mieszkańców kontakty.

Wynika to z diagnozy sporządzonej na podstawie analizy miejsc i zgłaszanych wniosków do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu. Dlatego też Miasto zleciło przygotowania dokumentacji w celu sformalizowania przygotowań pod budowę Domu Pomocy Społecznej z miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób w podeszłym wieku. Koniecznym jest również stałe dostosowywanie się już istniejących Domów do zmieniających się przepisów, chociażby p/poż.

Dodatkowo rozpoczęto budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego przeznaczonego na dzienny pobyt dla 16 osób i usługi całodobowe dla 4 osób - będą to osoby legitymujące się znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną. Dodatkowo jednostka w ramach programu będzie świadczyła opiekę wytchnieniową.

Na terenie Miasta Nowego Sącza funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Sączu zlokalizowany przy ul. Nawojowskiej 159 A dysponujący 60 miejscami, typ AB.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Sączu

ul. Nawojowska 159 A, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- zapewnienie dziennego pobytu,
- stymulacja osobistego rozwoju,
- treningi umiejętności społecznych,

- treningi samoobstugi,
- rehabilitacja,
- terapia i praca z psychologiem,
- kształtowanie samodzielności,
- zapewnianie posiłków,
- współpraca z rodzinami,
- wsparcie oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych,

Kategoria i liczba klientów Dom jest ośrodkiem wsparcia typu A i B - dla osób przewlekle psychiczne chorych, oraz dla osób upośledzonych umysłowo. W 2020 r. jednostka objęta wsparciem 67 osób, w 2021 roku - 66 osób i w I półroczu 2022 r. - 67 osób. Na liście oczekujących jest 6 osób. Deklaracje w przypadku utworzenia typu D złożyli rodzice osób, które jeszcze kontynuują naukę.

Analiza zasobów Miasta wykazała konieczność utworzenia oddzielnego budynku dla typu D w ramach struktury obecnie funkcjonującego ŚDS, co w głównej mierze wynika ze specyficznych potrzeb osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością sprzężoną, które do pracy terapeutycznej i poprawy ich funkcjonowania potrzebują m.in. grup o mniejszej liczebności, odpowiednio zorganizowanej przestrzeni, wydzielonych stref aktywności, a nawet właściwego oświetlenia, czy miejsc wyciszenia. Jak wskazuje dotychczasowa praktyka (aktualnie w zajęciach uczestniczy 5 osób) przebywanie tych osób w tak dużej grupie uczestników jest trudne dla samych uczestników, ze względu na nadmiar bodźców, które nie wpływają korzystnie na proces terapeutyczny.

Oddzielny budynek dla tej grupy świadczeniobiorców może powstać w budynku przeznaczonym do remontu usytuowanym na działce bezpośrednio przylegającej do Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Nawojowskiej 159A.

ŚDS - typ AB przeznaczony jest dla 60 uczestników i dla tylu osób spełnia standard. Rodzice dzieci, które jeszcze uczęszczają do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego zwrócili się do władz Miasta, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z prośbą o pomoc i przygotowanie miejsca, w którym ich doroste dzieci mogłyby kontynuować rehabilitację i terapię tym bardziej, że część z nich nie nadaje się ze względu na posiadane orzeczenia o niepełnosprawności do innego typu placówek.

Na terenie Miasta funkcjonują również ośrodki wsparcia, w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Centrum Sądeckiego Seniora cieszy się dużym zainteresowaniem jest miejscem spotkań i aktywizacji seniorów, którzy przy wsparciu pracowników sami organizują przestrzeń i zajęcia senior seniorowi. W Centrum odbywają się m. innymi spotkania integracyjne, wspólne wyjścia do kina i teatru, spotkania z pracownikami Sądeckiej Biblioteki ukierunkowane na promowanie i omawianie książek, warsztaty poetyckie, zajęcia ruchowe, zajęcia manualne, malarskie, zajęcia muzyczne.

Natomiast Dzienny Dom Seniora zapewnia opiekę dla seniorów, którzy są mniej samodzielni. Aktywizacja odbywa się poprzez realizację usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych, aktywizacyjno usprawniających i wspomagających wsparcie seniorów.

Centrum Sądeckiego Seniora

ul. Szwedzka 2, 33-300 Nowy Sącz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę: zapewnia wsparcie seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty opiekuńczej, aktywizującej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz prozdrowotnej.

Kategoria objętych wsparciem: osoby powyżej 60 roku życia

Dzienny Dom Seniora

ul. Jagiellońska 37, 33-300 Nowy Sącz

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miasto Nowy Sącz.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę: zapewnienie dzienniej opieki i aktywizacji osób niesamodzielnych w wieku 60+ oraz ich opiekunów faktycznych.

Na terenie miasta funkcjonują również mieszkania chronione. Okresowo dokonywana jest ocena zasadności pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym oraz uzgodnień, które zostały zawarte z osobą/rodziną. Nadmienić należy, że aktualnie mieszkanie chronione treningowe przy ul. Lwowskiej jest w trakcie prac remontowych. Mieszkania dla usamodzielnianych wychowanków są niezbędne, aby prawidłowo realizować programy usamodzielnienia, a pełnoletni wychowankowie zwłaszcza rodzinnej pieczy po opuszczeniu rodzin zastępczych mieli odpowiednie warunki mieszkaniowe na czas kontynuowania edukacji. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie zasobów instytucjonalnych Miasta w tym zakresie.

Dwa mieszkania chronione dla trzech usamodzielnianych wychowanków

ul. Lwowska 53/2, 33-300 Nowy Sącz oraz ul. Grodzka 28/8, 33-300 Nowy Sącz

Podmiot prowadzący jednostkę:

MOPS Nowy Sącz

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

- zapewnienie mieszkania
- wsparcie socjalne w zakresie:
 - zdobywania umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami,
 - pozyskiwania umiejętności wykorzystywania czasu wolnego,
 - motywowania do podejmowania nauki i dbania o rozwój osobisty,

- kształtowania odpowiedzialności za swoje decyzje,
- zdobycia umiejętności komunikowania się ze środowiskiem,
- efektywnego poszukiwania zatrudnienia.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem: osoby usamodzielniane opuszczające pieczę zastępczą MOW, MOS, Zakłady Poprawcze

W 2020 r. jednostka objęta wsparciem 2 osoby, w 2020 - 1 osoba a w I półroczu 2022 r. 1 osoba.

Mieszkanie chronione treningowe
ul. Powstańców Śląskich 8, 33-300 Nowy Sącz
Podmiot prowadzący jednostkę:
MOPS Nowy Sącz

Mieszkanie zostało utworzone w 2014 roku w ramach Programu Rewitalizacji Społecznej pn.

„Integruj-My-się! Sądecki start w nowe możliwości”

Do mieszkania kierowane są osoby w trudnej sytuacji życiowej, które potrzebują wsparcia.

Rodzaj

i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym jest uzależniony od indywidualnych

potrzeb i możliwości osób korzystających ze wsparcia. Głównym zadaniem jest zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz ułatwienie swobodnej integracji

ze społecznością lokalną. Pobyt w mieszkaniu chronionym jest pobytem czasowym i odpłatnym

i ustalonym w drodze decyzji.

W latach 2020-2021 skorzystały 2 rodziny.

Dodatkowe wsparcie osób w mieszkaniu chronionym to m.in. pomoc w:

- zdobywaniu umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami,
- pozyskiwaniu umiejętności wykorzystywania czasu wolnego,
- motywowaniu do podejmowania nauki i dbania o rozwój osobisty,
- kształtowaniu odpowiedzialności za swoje decyzje,
- zdobywaniu umiejętności komunikowania się ze środowiskiem,
- efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia.

Rozwój mieszkań chronionych na terenie Miasta Nowego Sącza

W 2022 roku Miasto Nowy Sącz pozyskało środki na utworzenie mieszkania chronionego wspieranego. Z zasobów lokalowych Miasta zostało wydzielone mieszkanie, które zostanie odpowiednio wyremontowane oraz wyposażone zgodnie

z Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych.

Mieszkanie chronione wspierane przeznaczone jest dla:

- 1) osoby niepełnosprawnej, w szczególności osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.

W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Decyzję o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydaje się na czas określony. W stosunku do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspieranym na czas nieokreślony. Decyzja o skierowaniu osoby do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydawana jest po dokonaniu uzgodnień pomiędzy pracownikiem socjalnym podmiotu kierującego, pracownikiem socjalnym jednostki organizacyjnej pomocy społecznej prowadzącej mieszkanie chronione lub organizacji pożytku publicznego prowadzącej mieszkanie chronione, a osobą ubiegającą się o skierowanie do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym lub jej przedstawicielem ustawowym.

Planowany termin uruchomienia mieszkania chronionego wspieranego grudzień 2022. Mieszkanie będzie prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu.

W kolejnych latach, odpowiadając na potrzeby mieszkańców i grup wymagających wsparcia Miasto chce stworzyć kolejne miejsca w postaci mieszkań chronionych wspieranych, które mogłyby stanowić alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ta będzie mieć charakter pobytu stałego lub okresowego. Służyć będzie osobom niesamodzielnym, w szczególności osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, wymagającymi wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich.

Uruchomienie kolejnych mieszkań pozwoli na objęcie pomocą w ramach systemu wsparcia środowiskowego lub instytucjonalnego także osoby zagrożone bezdomnością w trudnej sytuacji zdrowotnej, które ze względu na stan zdrowia, niepełnosprawność, które wymagają odpowiedniego wsparcia i zabezpieczenia. Jednym z założeń funkcjonowania mieszkania chronionego będzie kontynuowanie procesu rehabilitacji społecznej, ekonomicznej oraz uniknięcie wykluczenia społecznego, nabywanie i podtrzymywanie umiejętności przestrzegania norm społecznych, samoobsługi, codziennych sprawności.

Usługi świadczone w mieszkaniu wspomaganym, poza ukierunkowaniem na usamodzielnienie czy poprawę jakości życia, będą również uwzględniać poprawę (lub utrzymanie) obecnego stanu psychofizycznego, przy jednoczesnym możliwie niezależnym, satysfakcjonującym funkcjonowaniu w lokalnej społeczności.

Przedstawiając zasoby Miasta należy zwrócić uwagę, że w okresie objętym diagnozą jednostki organizacyjne Miasta zmagają się z problemami wynikającymi z Pandemii Covid-19, które nakładały na nie wiele wymagań związanych z zapewnieniem podopiecznym bezpieczeństwa, stosowania się do wytycznych epidemiologicznych (poleceń i rekomendacji Wojewody i szeroko zakrojonej współpracy ze służbami epidemiologicznymi, Wojewodą, służbą zdrowia oraz MOPS i Wydziałem Zarządzania Kryzysowego dostosowania procedur mających za zadanie wdrożenie jak najbardziej bezpiecznych warunków dla podopiecznych jednostek jak i ich pracowników.

W przypadku domów pomocy społecznej koniecznym było opracowanie koncepcji funkcjonowania jednostek w sytuacji zakażeń COVID w uzgodnieniu z PSSE w Nowym Sączu, w tym wdrożenia procedur zabezpieczających przed emisją wirusa, zabezpieczenia miejsc kwarantanny, wyżywienia, monitorowania stanu zdrowia mieszkańców i pracowników, zapewnienia badań przed umieszczeniem i w trakcie pobytu w DPS, zabezpieczenia ciągłości pracy jednostek w przypadku braku opieki spowodowanej chorobą lub kwarantanną pracowników. To właśnie ten ostatni czynnik spowodował, że oddelegowano do pracy w DPS pracowników innych jednostek pomocy społecznej.

Z powodu Covid-19 w poszczególnych domach w okresie od 2020 do 2022 roku zmarło w:

- DPS ul. Nawojowska 159 - 12 mieszkańców
- DPS ul. Nawojowska 155 – 1 mieszkanka
- DPS ul. E. Plater 20 -14 mieszkańców

Domy Pomocy Społecznej zapewniły mieszkańcom także możliwość szczepień. Zdecydowana większość mieszkańców została poddana szczepieniom kilkoma dawkami.

W odniesieniu do placówek wsparcia dziennego jednostki, w okresie wykonania decyzji o zawieszeniu działalności CSS, DDS, Środowiskowego Domu Samopomocy musiały zapewnić wsparcie swoim podopiecznym poprzez codzienne kontakty, monitoring sytuacji, wsparcie do możliwości prowadzenia zajęć w sposób zdalny on-line przy pomocy komunikatorów.

2.10.4 Problemy osób opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych

Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne

Osoby, których doświadczenia życiowe obejmują pobyt w zakładzie karnym, obciążone są bardzo silnym stygmatem społecznym, którego elementem składowym jest negatywny stereotyp człowieka „niegodnego zaufania”, od którego należy się zdystansować. Społeczne otoczenie byłego skazanego rzadko kiedy dostrzega podejmowane przez niego próby powrotu do normalnego życia, zaś nieudany próbom podejmowania ról konformistycznych towarzyszy zwykle dalsze napiętnowanie. Tym samym negatywny stosunek do osób powracających do społeczeństwa po odbyciu kary pozbawienia wolności niejednokrotnie uniemożliwia im włączanie się do życia społecznego. Konsekwencją takiego stanu rzeczy są znaczące trudności, na jakie napotykają byli więźniowie w procesie readaptacji społeczno-zawodowej, co wiąże się z zagrożeniem wykluczenia społecznego.

Rodzajem udzielanej pomocy w przypadku osób opuszczających zakład karne i mających problem w przystosowaniu do życia jest głównie praca socjalna. Praca ta skupia się na umożliwieniu byłemu więźniowi przystosowania się do nowej sytuacji, nabycia umiejętności do życia w nowych warunkach.

Pracownik socjalny może wypełnić druki, wnioski w celu przedłożenia innym organom, nawiązać kontakt z potencjalnymi pracodawcami, wesprzeć Klienta w staraniach o przyznanie mieszkania socjalnego itp. Poza pracą socjalną osoba może otrzymać także pomoc finansową, na przykład w formie zasiłku okresowego, celowego.

W poszczególnych latach zgłosiła się następująca liczba osób, która skorzystała z pomocy społecznej a zgłaszała trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego: w 2020 roku 23 rodziny (w których zamieszkuje 35 osób) w 2021 roku 20 rodzin (w których zamieszkuje 35 osób) w 2022 roku (pierwsze półrocze) 14 rodziny (w których zamieszkuje 27 osób).

W Nowym Sączu pomoc na rzecz osób opuszczających zakłady karne poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowym Sączu świadczy Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej. Od 2014 roku Stowarzyszenie Sursum Corda prowadzi Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej. To dedykowane miejsce, gdzie osoby zwolnione z zakładu karnego lub aresztu śledczego, a także ich bliscy, mogą skorzystać z różnych form wsparcia w okresie do 3 miesięcy od momentu zwolnienia.

Siedziba Ośrodka Pomocy Postpenitencjarnej: ul. św. Małgorzaty 3 (tuż przy placu Bazyliki św. Małgorzaty) w Nowym Sączu. W Centrum można uzyskać również pomoc w formie bezpłatnych porad specjalistów. Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Nowym

Sączu nie dysponuje danymi dotyczącymi ilości osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Postpenitencjarnej. Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Pomoc dla osób bezdomnych

Bezdomność definiuje się jako sytuację osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za swoje i które spełniałoby minimalne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Bezdomność jest określana również jako względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 6 pkt. 8 Ustawy o pomocy społecznej przez osobę bezdomną rozumie się *„osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”*.

O znaczeniu bezdomności wśród problemów społecznych decydują nie tylko trudne do zdiagnozowania parametry ilościowe, ale również dynamika zjawiska i zmiany w strukturze populacji. Wiele opracowań z dziedziny polityki społecznej podkreślają narastające tempo zjawiska oraz wykraczanie jego zasięgu poza grupy i środowiska tradycyjnie kojarzone z bezdomnością.

Bardzo rzadko powodem bezdomności konkretnej osoby jest tylko jeden czynnik. Najczęściej wynika ona z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn – ubóstwa, bezrobocia, rozpadu rodziny, uzależnienia, przemocy w rodzinie, zadłużenia i eksmisji, czy zaburzenia osobowości.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może opierać się na pomocy niepieniężnej w formie udzielenia tymczasowego schronienia, posiłku, ubrania oraz pomocy pieniężnej w formie m.in. zasiłku okresowego, zasiłku celowego z przeznaczeniem na wskazane potrzeby. Gminy mogą zlecać wykonanie tych zadań organizacją pozarządową.

Zapewnieniem całodobowego, tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych, noclegowni oraz usług ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności społecznej na terenie miasta Nowego Sącza zajmuje się Nowosądeckie Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Nowym Sączu, ul. Szwedzka 18. Ww. placówka współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowym Sączu na podstawie zawartej umowy w drodze otartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego

z obszaru pomocy społecznej z zakresu udzielania pomocy osobom bezdomnym. Mieszkańcami schroniska i noclegowni są zarówno mężczyźni jak i kobiety w różnym przedziale wiekowym.

W zakresie udzielenia tymczasowego schronienia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu w roku 2020 liczba osób wyniosła 61, w roku 2021 - 71 osób, natomiast w pierwszej połowie 2022 roku - 39 osób.

Osoby korzystają również z innych form wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu. Są to głównie projekty/programy mające na celu aktywizację społeczno- zawodową takie jak:

- Klub Integracji Społecznej „Aktywna przyszłość”, którego celem podejmowanych działań było uruchomienie procesu aktywizacji społecznej i wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej - ilość osób bezdomnych które skorzystały z wsparcia – 6 osób,

- projekt socjalny „Pomocna dłoń”, którego celem działań podejmowanych w ramach projektu jest uruchomienie procesu aktywizacji społecznej, wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej. Nadrzędnym celem jest zdiagnozowanie stanu zdrowia i ustalenia stopnia niepełnosprawności do celów leczniczych i zawodowych - ilość osób bezdomnych które skorzystały z wsparcia – 6 osób,

- Centrum Integracji Społecznej realizowane przez Stowarzyszenie na rzecz wspierania przedsiębiorczości i inicjatyw lokalnych "STOPIŁ", z którym tut. Ośrodek ma podpisane porozumienie, którego celem reintegracja społeczna i zawodowa w szczególności poprzez podejmowanie przez uczestników zatrudnienia socjalnego - ilość osób bezdomnych które skorzystały z wsparcia – 6 osób.

Osoby bezdomne celem usamodzielnienia się mogą również starać się o pomoc w formie przyznania lokalu socjalnego z zasobów miasta. W sytuacji kiedy stan zdrowia wymaga całodobowej opieki osoba bezdomna jest kierowana przez tut. Ośrodek do Domu Pomocy Społecznej, natomiast w przypadku kiedy wskazana jest wzmocniona opieka medyczna na wniosek lekarza kierowana jest do zakładu opiekuńczo – leczniczego lub pielęgnacyjno – opiekuńczego.

2.10.5 Realizowane projekty i programy

Ważną rolę w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu odgrywa realizacja projektów i programów finansowanych ze środków własnych oraz zewnętrznych poprzez, które oferowane wsparcie ustawowe zostało poszerzone o dodatkowe działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie, długotrwale chorych, niepełnosprawnych.

Program „Opieka wytchnieniowa”

Miasto Nowy Sącz/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu od 2019 realizuje Program „Opieka wytchnieniowa”. Szczegółowe wytyczne do Programu określiło Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej a całość finansowana jest z Funduszu Solidarnościowego. Klient nie ponosi odpłatności. Program „Opieka wytchnieniowa” adresowany jest do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tym osobami. Program adresowany jest do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, jeżeli występuje konieczność stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, jak również konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawują całodobową opiekę nad osobą niepełnosprawną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizuje świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Tabela prezentuje ilość osób które dotychczas skorzystały i korzystają ze wsparcia w ramach Programu

ROK	Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, którym świadczone usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego	Liczba osób dorosłych ze znacznym stopniem niepełnosprawności, którym świadczone usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego
2019	24	8
2020	23	11
2021	24	18
2022	28	24

Opracowanie własne - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”

Miasto Nowy Sącz/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu po raz pierwszy w 2022 roku aplikowało o środki Programu. Szczegółowe wytyczne do Programu określiło Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej a całość finansowana jest z Funduszu

Solidarnościowego. Klient nie ponosi odpłatności. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – jest adresowany do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym, lub traktowane na równi do wymienionych zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, jak również konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia, dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku oraz przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. W ramach świadczonej usługi osoby objęte działaniami Programu uzyskują pomoc w zakresie:

- wykonywaniu czynności dnia codziennego,
- wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca,
- załatwianiu spraw urzędowych,
- korzystaniu z dóbr kultury,
- zaprowadzeniu/przyprowadzeniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do/z placówki oświatowej.

Ze wsparcia w 2022 roku skorzystało 10 osób niepełnosprawnych (osoby dorosłe): 9 osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym w otrzymało wsparcie w wymiarze 500 godzin dla każdej osoby oraz 1 osoba z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym otrzymała w wymiarze 360 godzin.

Projekt „Włącz się społecznie! Aktywizacja społeczno- zawodowa mieszkańców miasta Nowego Sącza”

W latach 2016-2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizował projekt konkursowy pn. „Włącz się społecznie! Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców miasta Nowego Sącza”, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020, 9 Osi priorytetowej Region Spójny Społecznie, Działania 9.1 Aktywna integracja, Poddziałania 9.1.1 Aktywna integracja. Projekt adresowany był do mieszkańców miasta Nowego Sącza zagrożonych ubóstwem, wielokrotnym wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy społecznej lub bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, z dysfunkcjami społecznymi, niesamodzielnymi. W ramach projektu,

w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu został utworzony Klub Integracji Społecznej „Aktywna przyszłość” (działający również po projekcie w ramach trwałości przez okres odpowiadający co najmniej okresowi projektu) oraz Centrum Wsparcia Społecznego „Twój rozwój”, w których realizowane było wsparcie z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej oraz pozostałe, wynikające z identyfikacji indywidualnych potrzeb i potencjałów każdego Uczestnika Projektu. Rodzaje wsparcia były dostosowane i określone indywidualnie w zależności od problemów, potrzeb i potencjałów osób biorących udział w projekcie. W projekcie wzięło udział ponad 200 osób, z czego ponad 35 otrzymało zatrudnienie (umowa o pracę, umowa zlecenie) w trakcie lub zaraz po działaniach projektu.

Dzienny Dom Seniora

W 2018 roku MOPS rozpoczął realizację projektu konkursowego „Utworzenie Dziennego Domu Seniora w Mieście Nowy Sącz” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, 9. Osi Priorytetowej Region Spójny Społecznie, Działania 9.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 9.2.3 Usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa - SPR, Typu B Wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek zapewniających dzienną opiekę i aktywizację osób niesamodzielnych, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany był do 29 czerwca 2021 roku w ramach EFS. Od 30 czerwca 2021 r. Dzienny Dom Seniora działa w ramach trwałości przez okres odpowiadający co najmniej okresowi projektu.

Dzienny Dom Seniora obejmuje wsparciem mieszkańców Miasta Nowego Sącza - osoby niesamodzielne powyżej 60 roku życia oraz ich opiekunów faktycznych poprzez realizację kompleksowego wsparcia w formie specjalistycznych działań zapewniających wsparcie w formie opieki dziennej i aktywizacji (usług opiekuńczo – pielęgnacyjnych, aktywizująco-usprawniających oraz wspomagających).

Dzienny Dom Seniora zapewnia dzienną opiekę i aktywizację dla 30 osób niesamodzielnych w wieku powyżej 60 roku życia oraz 15 ich opiekunów faktycznych.

Wsparcie świadczone w placówce jest w postaci:

- usług opiekuńczo – pielęgnacyjnych – możliwość pobytu 8 godzin dziennie w Dziennym Domu Seniora, spełniającym komfortowe i dostosowane do Uczestników Projektu warunki lokalowe, gwarantujące prawidłową realizację usług. Uczestnicy mają zapewnione jeden posiłek dziennie w formie śniadania w siedzibie placówki. Uczestnicy w razie potrzeby, będą mieć zapewnioną ze strony personelu pomoc przy spożywaniu posiłku oraz przy podstawowych czynnościach życiowych jak i higienicznych,

- usług aktywizująco – usprawniających – organizacja czasu wolnego, udział w zajęciach terapeutycznych, udział w zajęciach podnoszących sprawności i aktywizujących do uczestnictwa w życiu społecznym, jak również działania prowadzące do usprawnienia psychicznego i fizycznego Uczestników. Zajęcia będą realizowane w formie indywidualnej oraz zajęć grupowych dostosowane do potrzeb i możliwości każdego Uczestnika,
- usług wspomagających – informacja, edukacja, wsparcie i poradnictwo dla Uczestników oraz ich opiekunów faktycznych.

Dzienny Dom Seniora obejmie wsparciem mieszkańców Miasta Nowego Sącza osoby niesamodzielne powyżej 60 roku życia, w szczególności gdy dotyczą ich takie problemy jak: trudności w codziennym życiu, choroba, niepełnosprawność, pogorszenie sytuacji materialnej, poczucie osamotnienia, trudności w organizacji czasu wolnego, wycofanie, jak również problemy w relacjach z rodziną. Wsparciem zostaną również objęci opiekunowie faktyczni wyżej wskazanych osób w formie usług wspomagających.

Projekt socjalny „Pomocna Dłoń”

W celu wsparcia działań pomocowych pracownicy socjalni realizują projekty socjalne. Projekt socjalny to zespół zaplanowanych działań mających na celu poprawę sytuacji społecznej, oparty na założeniach teoretycznych oraz diagnozie społecznej. Opis projektu jest podstawą do wdrożenia oraz jego ewaluacji.

Od 12 lat realizowany jest projekt „Pomocna Dłoń”. Projekt jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców miasta Nowego Sącza zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie osób długotrwale pozostających poza rynkiem pracy z powodu problemów zdrowotnych i emocjonalnych.

Celem działań podejmowanych w ramach projektu jest uruchomienie procesu aktywizacji społecznej, wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej. Nadrzędnym celem jest zdiagnozowanie stanu zdrowia i ustalenia stopnia niepełnosprawności do celów leczniczych i zawodowych. Projekt jest finansowany ze środków własnych MOPS.

Projekt socjalny „Postaw na Rodzinę”

Nadrzędnym celem projektu realizowanego w 2019 r. było podniesienie kompetencji wychowawczych uczestników oraz wspieranie aktywności społecznej rodzin.

Cele szczegółowe projektu :

- zmiana dotychczasowego stylu życia,
- budowanie więzi,

- promowanie postaw prospołecznych, wzajemne wspieranie, wymiana doświadczeń,
- kształtowanie właściwych postaw wychowawczych,
- wyrobienie zdrowych nawyków żywieniowych,
- poszerzenie zakresu wiedzy na temat higieny i pielęgnacji, szczególnie swoich dzieci,
- nabywanie wiedzy i umiejętności z zakresu prawidłowego pełnienia ról w rodzinie,
- promowanie aktywnych i konstruktywnych form spędzania czasu wolnego.

W związku z prowadzoną pogłębioną pracą socjalną asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych ds. opiekuńczo – wychowawczych obejmującą rodziny wieloprotymowe skupiono się na dodatkowych formach pomocy. Z doświadczeń pracowników pomocy społecznej wynika, że wsparcie rodziny poprzez intensywną, zorientowaną na zrozumienie, pracę pozwalają na zaktywizowanie niejednokrotnie głęboko ukrytych naturalnych zasobów rodziny. Istotną kwestią jest również współpraca polegająca na wymianie doświadczeń i informacji pomiędzy rodzicami borykającymi się na co dzień z różnego rodzaju problemami. Często zdarza się, że rodziny mają problemy z podstawowymi sprawami dnia codziennego .

Wyodrębniono trzy podstawowe problemy występujące w rodzinach:

- brak umiejętności prawidłowego wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, nieprawidłowa komunikacja w relacji rodzic – dziecko, problemu z uzależnieniem od mediów społecznościowych oraz komputera u małych dzieci, nieumiejętność wpajania akceptowanych społecznie norm i zasad, nieumiejętność organizacji czasu wolnego małych dzieci,
- nieprawidłowe i wysokokaloryczne ożywanie się rodzin, w tym małych dzieci, co skutkuje nadwagą i problemami zdrowotnymi jak również problemami w zakresie zaburzeń odżywiania,
- brak dbałości o higienę osobistą rodzin oraz związanych z nimi chorobach (owsica, świerzb, wszawica), brak wiedzy w zakresie obowiązujących szczepień zgodnie z kalendarzem szczepień i badaniach bilansowych dzieci, brak nawyków prozdrowotnych związanych z aktywnym i czynnym spędzaniem wspólnego czasu, występowanie uzależnień od papierosów i alkoholu oraz ich demoralizujący wpływ na małych dzieci.

Projekt kierowany również był do rodzin z dziećmi bądź rodziców starających się o przywrócenie praw rodzicielskich, wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W ramach projektu prowadzone były :

- warsztaty i zajęcia z psychologiem w formie wsparcia w procesie wychowawczym, w wymiarze 15 h,
- zajęcia z profilaktyki zdrowotnej z pielęgniarką środowiskową oraz dietetykiem, w wymiarze po 15 h,

- zajęcia ruchowe dla dzieci (rytmika, taneczne, ogólnorozwojowe) z trenerem, w wymiarze 20 h.

Praca socjalna z klientkami prowadzona była w oparciu o kontrakty socjalne, podpisano 24 kontrakty (motywowanie klientów do aktywnego uczestniczenia w projekcie, wsparcie klientów oraz rozwiązywanie bieżących trudności). 24 uczestników projektu podniosło swoje kompetencje rodzicielskie podczas udziału w warsztatach i zajęciach z psychologiem, dietetykiem oraz pielęgniarką środowiskową. Dzieci uczestniczyły w 20 h zajęć taneczno – ruchowych, podczas udziału rodziców w warsztatach.

Z grupy 24 uczestników projektu socjalnego w 9 przypadkach sytuacja rodzinna uległa poprawie. Poprzez aktywny udział w warsztatach i zajęciach z psychologiem, dietetykiem oraz pielęgniarką środowiskową beneficjenci zwiększyli swoje kompetencje w zakresie:

- podniesienie poczucia własnej wartości, samooceny
- zwiększenie umiejętności rodzicielskich
- zwiększenie umiejętności planowania własnymi środkami finansowymi,
- wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
- podniesienie świadomości na temat wpływu jedzenia na stan zdrowia całej rodziny oraz rozwoju dzieci,
- podniesienie kompetencji dotyczącej higieny osobistej oraz pielęgnacji dziecka, roli szczepień w procesie rozwoju dzieci i młodzieży,
- podniesienie świadomości dotyczącej roli profilaktyki zdrowotnej i profilaktyki leczenia,

Powyższe rodziny ustabilizowały swoją sytuację. Trzy rodziny odzyskały dzieci z pieczy zastępczej i nadal sprawują nad nimi należyta opiekę. Pięcioro beneficjentów podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub wzięło udział w kolejnych projektach. Trzy rodziny poprawiły swoją sytuację mieszkaniową. U czterech rodzin udało się uniknąć przekazania dzieci do pieczy zastępczej. Dwie beneficjentki zgłosiły się na leczenie odwykowe i do chwili obecnej utrzymują abstynencje alkoholową, poprawiła się sytuacja edukacyjna małych (frekwencja, poprawa ocen, zachowanie). Zauważalna poprawa w codziennym funkcjonowaniu rodziny związanym z utrzymaniem porządku i higieny osobistej.

Rodziny, które brały udział w projekcie korzystały z darmowej pomocy psychologa również po jego zakończeniu. Program stanowił dodatkową formę pomocy oferowanej klientom w ramach działalności prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu.

2.10.6. Pomoc społeczna a sytuacja związana z czasem pandemii

Epidemia spowodowała zamknięcie większości urzędów i instytucji świadczących bezpośrednią pomoc obywatelowi w tym ośrodków pomocy społecznej. Nie oznaczało to jednak, że przestały pracować. Wręcz przeciwnie, cały czas rozpatrywane były wnioski, o pomoc, udzielano poradnictwa oraz pomocy adekwatnej do potrzeb osób wymagających wsparcia. Zdrowie i życie ludzkie jest dla nas najważniejsze. Dlatego w związku z pandemią koronawirusa podjęte zostały działania, których celem było i jest zapewnienie pomocy osobom wymagającym pomocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizował wszystkie zadania ustawowe. Szczególnie ważne było zabezpieczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych, schorowanych - zachowano ciągłość w tym zakresie.

Wraz z Centrum Zarządzania Kryzysowego realizowano zakupy dla osób w kwarantannie i izolacji. W 2020r. taką pomocą objęto 35 osoby, 2021r.- 25osób, obecnie kontynuowana jest pomoc w miarę potrzeb.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu przystąpił do realizacji Programu pn. **„Wspieraj seniora”** – Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, którego celem strategicznym było zapewnienie usługi wsparcia osobom starszym i samotnym powyżej 70 roku, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Seniorzy zgłaszali swoje potrzeby a w zakresie zakupu żywności, środki higieny osobistej, leków. Swoje potrzeby mogli zgłosić poprzez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio do Ośrodka - pracownicy pełnili dyżury cały tydzień. Koszty zakupów ponosił Senior. W roku 2020 objęto pomocą 238 osób w tym 134 w wieku 70+, a 104 osoby były poniżej 70 roku życia. W 2021 objęto w ramach programu objęto 146 osób/seniorów, w tym 103 osoby w wieku 70+, a 43 osoby były poniżej 70 roku życia.

W 2022r. Ruszył Program **„Korpus Wsparcia Seniorów”** - jest kontynuacją Programu „Wspieraj Serniora” który będzie realizowany do 31 grudnia 2022 r. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Jest także odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Celem programu jest zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu przystąpił do realizacji Programu. Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” będzie obejmować swoim zakresem działania takie jakie były podejmowane przy programie „Wspieraj seniora”.

Projekt Kooperacje 3D

Miasto Nowy Sącz/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu zawarł z Województwem Małopolskim/Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie umowę o udzielenie pomocy finansowej w ramach projektu „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego pracownicy Ośrodka zostali wyposażeni w środki ochrony osobistej, środki i sprzęt służący do dezynfekcji oraz dodatkowy sprzęt i wyposażenie.

Dzięki pozyskanym środkom dokonano poprawy bezpieczeństwa pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, a w konsekwencji osób korzystających z ich usług. Okres realizacji: wrzesień 2020r.- listopad 2020r.

Projekt „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny dom”

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś Priorytetowa 9 Region spójny społecznie, Działanie 9.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne w Regionie, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 –2020

Wsparcie przeznaczone było na wzmocnienie bezpieczeństwa warunków zamieszkania, pobytu oraz pracy dla 3 domów pomocy społecznej jako placówek opieki całodobowej oraz wśród jej mieszkańców i pracowników w związku z zagrożeniem i skutkami COVID-19.

Granty były przeznaczone na:

- 1) doposażenie stanowisk pracy personelu DPS oraz ich mieszkańców w środki ochrony indywidualnej,
- 2) doposażenie DPS w sprzęt i wyposażenie niezbędne do walki z epidemią i jej skutkami
- 3) zapewnienie mieszkańcom, pacjentom lub personelowi DPS opieki całodobowej miejsc noclegu, izolacji lub odbywania kwarantanny,
- 4) wsparcie dla kadry domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19 w formie nagród dla pracowników

Projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

Finansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020, w ramach Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, PI 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków dotacji celowej w formie współfinansowania krajowego,

Głównym celem projektu było wzmocnienie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka placówek opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie bezpiecznej realizacji zadań tych podmiotów w okresie epidemii Covid-19.

Wsparciem objęto dzieci, rodziców zastępczych i pracowników rodzinnych oraz instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią choroby COVID 19 poprzez:

- zakup 62 zestawów komputerowych i 10 urządzeń wielofunkcyjnych w celu umożliwienia realizowania zdalnego nauczania;
- zakup środków ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią (maseczki, rękawiczki, płyny dezynfekcyjne);
- zakup sprzętu i wyposażenia 5 miejsc kwarantanny/izolacji w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi Nr 3 w Trzycierzu.

Klub Integracji Społecznej oraz projekt „Pomocna Dłoń”

Trwałość działalności Klubu Integracji Społecznej trwała do 05.08.2022 roku i na przestrzeni tego czasu w ramach działalności objęto wsparciem w ramach KIS w okresie od 01.08.2019 r. do 29.11.2019 r., realizowany był również projekt socjalny „Pomocna Dłoń”. Zajęcia odbywały się dla 10 osobowej grupy beneficjentów przez okres czterech miesięcy. Uczestnikami zajęć byli bezrobotni klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu mających problemy zdrowotne w tym przejawiające zaburzenia emocjonalne. Uczestnicy mieli wyznaczone terminy zajęć. Każdy z uczestników miał możliwość skorzystania z wsparcia grupowego oraz indywidualnego poradnictwa psychologicznego. Celem zajęć grupowych było wzmocnienie sposobu radzenia sobie ze stresem, uzyskanie wskazówek dotyczących wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej, odbudowanie kompetencji społecznych oraz wzmocnienie procesu motywacji. Celem zajęć indywidualnych z psychologiem było poradnictwo oraz wsparcie emocjonalne i informacyjne w rozwiązywaniu różnorodnych problemów dotyczących codziennego życia.

W ramach projektu socjalnego beneficjenci również mieli możliwość korzystania z konsultacji lekarza psychiatry i psychologa, którzy w trakcie wizyt zdiagnozowali stan zdrowia i wystawili zaświadczenia niezbędne do złożenia wniosku o ubieganie się o stopień niepełnosprawności. Osiem osób skompletowało dokumentację medyczną i wraz z wnioskiem złożyło dokumenty do Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w celu ubiegania się o przyznanie niepełnosprawności. Osoby te oczekują na termin komisji lekarskiej.

Również w 2020 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu odbywały się zajęcia w ramach Klubu Integracji Społecznej „AKTYWNA PRZYSZŁOŚĆ”-realizowane przez psychologa, i pracowników socjalnych Sekcji ds. Pracy Socjalnej – Zespołu ds. niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, bezrobocia, uzależnień.

Wsparcie grupowe i indywidualne miało na celu reintegrację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dla uczestników przewidziane były następujące działania: udział w zajęciach integracyjno-poznawczych, treningu motywacji i umiejętności społecznych, uczestnictwo w warsztatach z poszukiwania pracy i o charakterze psycho-edukacyjnym, indywidualne poradnictwa psychologiczne. Uczestnicy projektu byli również objęci metodyczną pracą socjalną przez specjalistów pracy socjalnej. Podejmowane działania miały na celu uruchomienie aktywności społecznej i wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej.

Ze względu na stan epidemii COVID-19 oraz wprowadzone liczne obostrzenia i ograniczenia, niektóre zajęcia realizowano w formie zdalnej np. indywidualne konsultacje lub porady socjalne były udzielane telefonicznie przez psychologa i metodycznych pracowników socjalnych. Ponadto uczestnicy otrzymywali materiały dotyczące tematyki zajęć do analizy i wypełnienia w domu- w razie potrzeby psycholog udzielał telefonicznie wskazówek do odpowiedniego wypełnienia.

Z uwagi na stan epidemii COVID-19 wsparciem objęto dużo mniejszą liczbę osób niż wcześniej zakładano. W ramach KIS zajęcia zrealizowały dwie 5 i 6 osobowe grupy, w tym 4 osoby niepełnosprawne.

W roku 2020 do Centrum Integracji Społecznej kierowane były osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu długotrwałego bezrobocia, niepełnosprawności, odbycia kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym lub osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji życiowej. Osoby były kierowane na warsztaty lub do pracodawców, gdzie nabyli nowe umiejętności i kwalifikacje zawodowe. W ramach reintegracji społeczno-zawodowej podjęte działania miały na celu ponowne włączenie tych osób do udziału w życiu społecznym, nabycie nowych kwalifikacji zawodowych, podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy oraz uniezależnienia ekonomicznego od systemu pomocy społecznej. Proces ten pozwala na częściowe usamodzielnienie życiowe.

Osoby zatrudnione w ramach zatrudnienia socjalnego u pracodawców otrzymywały świadczenie integracyjne.

W 2020 roku do CIS STOPIŁ metodyczni pracownicy Sekcji ds. Pracy Socjalnej - Zespołu ds. niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, bezrobocia, uzależnień-zrekrutowali na podstawie wniosków 44 osoby, w tym 10 osób niepełnosprawnych .

Łączna liczba uczestników w CIS : 75 osób, w tym 22 osoby niepełnosprawne.

Sporządzono 44 kontrakty socjalne, w tym 10 kontraktów z osobami niepełnosprawnymi określające sposób współdziałania klientów z pracownikami socjalnymi w celu wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

Realizacja pośrednictwa pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizując współpracę z Sądeckim Urzędem Pracy i Stowarzyszeniem STOPIŁ prowadzi rekrutacje osób bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych. W ramach projektów socjalnych i działań KIS podejmowane są działania mające na celu reintegrację zawodową osób długotrwale bezrobotnych zwłaszcza niepełnosprawnych – pomoc w ustaleniu pozycji, możliwości, zasobów i szans zatrudnienia

W okresie od lipca do grudnia 2020 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu odbywały się zajęcia w ramach Klubu Integracji Społecznej „Aktywna przyszłość” realizowane przez psychologa i pracowników socjalnych sekcji pracy socjalnej. Wsparcie grupowe i indywidualne miało na celu reintegrację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W zajęciach uczestniczyło początkowo 9 osób, ale z uwagi na zgon 2 uczestników udział ukończyło 7 z nich, w tym: 3 osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym i 3 – w stopniu lekkim. Dla uczestników przewidziane były następujące działania: udział w zajęciach integracyjno – poznawczych, treningu motywacji i umiejętności społecznych, uczestnictwo w warsztatach z poszukiwania pracy i o charakterze psychoedukacyjnym, indywidualne poradnictwa psychologiczne. Uczestnicy projektu byli objęci również metodyczną pracą socjalną przez specjalistów pracy socjalnej. Podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu aktywizacji społecznej i wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej.

W ramach KIS w okresie od 01.08.2020 do 29.11.2020 r. realizowany był również projekt socjalny „Pomocna Dłoń Zajęcia odbywały się dla 10 osobowej grupy beneficjentów przez okres czterech miesięcy. Uczestnikami zajęć byli bezrobotni klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu mających problemy zdrowotne w tym przejawiające zaburzenia emocjonalne. Uczestnicy mieli wyznaczone terminy zajęć.

Każdy z uczestników miał możliwość skorzystania z wsparcia grupowego oraz indywidualnego poradnictwa psychologicznego. Celem zajęć grupowych było wzmocnienie sposobu radzenia sobie ze stresem, uzyskanie wskazówek dotyczących wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej, odbudowanie kompetencji społecznych oraz wzmocnienie procesu motywacji. Celem zajęć indywidualnych z psychologiem było poradnictwo oraz wsparcie emocjonalne i informacyjne w rozwiązywaniu różnorodnych problemów dotyczących codziennego życia. W ramach projektu socjalnego beneficjenci również mieli możliwość korzystania z konsultacji lekarza psychiatry i psychologa, którzy w trakcie wizyt zdiagnozowali stan zdrowia i wystawili zaświadczenia niezbędne do złożenia wniosku o ubieganie się o stopień niepełnosprawności. Osiem osób skompletowało dokumentację medyczną i wraz z wnioskiem złożyło dokumenty do Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w celu ubiegania się o przyznanie niepełnosprawności. Osoby te oczekują na termin komisji lekarskiej.

W 2021 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu odbywały się zajęcia w ramach Klubu Integracji Społecznej „AKTYWNA PRZYSZŁOŚĆ” - realizowane przez psychologa, i pracowników socjalnych Sekcji ds. Pracy Socjalnej – Zespołu ds. niepełnosprawności, zaburzeń psychicznych, bezrobocia, uzależnień .

Wsparcie grupowe i indywidualne miało na celu reintegrację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dla uczestników przewidziane były następujące działania: udział w zajęciach integracyjno-poznawczych , treningu motywacji i umiejętności społecznych, uczestnictwo w warsztatach z poszukiwania pracy i o charakterze psycho-edukacyjnym, indywidualne poradnictwa psychologiczne. Uczestnicy projektu byli również objęci metodyczną pracą socjalną przez specjalistów pracy socjalnej. Podejmowane działania miały na celu uruchomienie aktywności społecznej i wzmocnienie wewnętrznego procesu motywacji uczestników nad zmianą ich postawy życiowej.

Ze względu na stan epidemii COVID-19 oraz wprowadzone liczne obostrzenia i ograniczenia spotkania odbywały się z zachowaniem reżimu sanitarnego z zachowaniem dystansu społecznego. Wsparciem objęto w ramach KIS: 2 grupy po 4 osoby w tym 4 osoby niepełnosprawne.

Sporządzono 28 kontraktów socjalnych określających sposób współdziałania klientów z pracownikami socjalnymi w celu wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

2.11 SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Akty prawne regulujące politykę senioralną

- > Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO - UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ
- > Uchwała nr 167 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych "Aktywni+" na lata 2021-2025
- > Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych
- > Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym

Procesy demograficzne zachodzące w świecie sprawiają, że zjawisko starzenia się społeczeństw jest jednym z kluczowych tematów rozważanych przy kształtowaniu polityk publicznych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa zwiększa ryzyko wystąpienia wielu negatywnych zjawisk, m.in. wykluczenia społecznego. Obecnie w Polsce rozwijane są programy w ramach polityki senioralnej, które mają za zadanie zniwelowanie negatywnych skutków tego zjawiska. Polityka senioralna stanowi ogół celowych działań organów samorządu oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się.

Kluczowym elementem trwałej poprawy jakości życia seniorów oraz ich kondycji psychofizycznej jest szeroko rozumiana aktywność społeczna, która gwarantuje osobom starszym poczucie bezpieczeństwa w życiu codziennym, wspiera rozwój, wzmacnia zdrowie i kondycję seniorów, umożliwia rozwijanie pasji i zainteresowań.

Dane statystyczne dot. liczby osób starszych, zameldowanych na pobyt stały w Nowym Sączu w roku 2020:

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
60-64	5501	3036	2465
65-70	5970	3419	2551
71-80	5968	3615	2353
81-90	2729	1807	922
91-99	377	284	93
100-	4	3	1
Razem:	20549	12164	8385

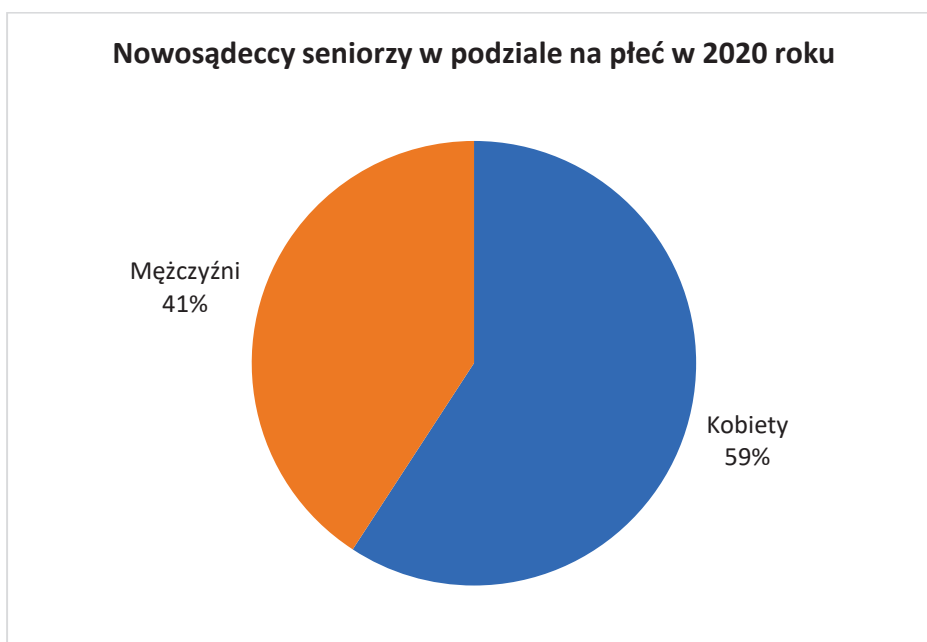
Dane statystyczne dot. liczby osób starszych, zameldowanych na pobyt stały w Nowym Sączu w roku 2021:

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
60-64	5308	2911	2397
65-70	5955	3427	2528
71-80	6171	3765	2406
81-90	2735	1803	932
91-99	384	286	98
100-	9	6	3
Razem:	20562	12198	8364

Opracowanie własne – dane Wydziału Spraw Obywatelskich i Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Nowego Sącza

Charakterystyczną cechą dla starzejącego się społeczeństwa w Nowym Sączu jest jego feminizacja. Wśród populacji nowosądeckich seniorów większość stanowią kobiety. Dlatego zwłaszcza dla kobiet szczególnie ważne jest zapewnienie bogatej oferty umożliwiającej aktywność, partycypację społeczną i szeroko pojęte relacje z ludźmi.

Nowosądecy seniorzy w podziale na płeć w 2020 roku

Opracowanie własne – Biuro Aktywności Obywatelskiej Urzędu Miasta Nowego Sącza

Nowosądecy seniorzy w podziale na płeć w 2021 roku

Opracowanie własne – Biuro Aktywności Obywatelskiej Urzędu Miasta Nowego Sącza

Rada ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza

> Zarządzenie Nr 258/2020 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie powołania Rady ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza oraz ustalenia jej Regulaminu.

> Zarządzenie Nr 262/2020 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie powołania członków Rady ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza na kadencję przypadającą w latach 2020-2022.

> Zarządzenie Nr 490/2022 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie powołania członków Rady ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza na kadencję przypadającą w latach 2022-2024.

Rada ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza to gremium opiniotwórczo-doradcze, które stanowi forum wymiany poglądów i opinii, w sprawach dotyczących polityki senioralnej miasta Nowego Sącza. Rada została powołana Zarządzeniem Nr 258/2020 Prezydenta Miasta Nowego Sącza z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie powołania Rady ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza oraz ustalenia jej Regulaminu. Rada została powołana na wzór wcześniej funkcjonującego Nowosądeckiego Forum Seniorów.

Dzięki rozległym zainteresowaniom członków Rady możliwa jest wymiana wiedzy i doświadczeń, co owocuje realnym wpływem na kształtowanie polityki społecznej miasta. Podczas, odbywających się nie rzadziej niż raz na kwartał spotkań, Rada wypracowuje pomysły i podejmuje konkretne działania na rzecz wsparcia i aktywizacji seniorów

Celem działania Rady jest doradztwo, opiniowanie oraz inicjowanie przedsięwzięć w zakresie realizacji zadań miasta poprzez współpracę i współdziałanie z Prezydentem Miasta Nowego Sącza i innymi podmiotami działającymi na rzecz seniorów. Do zakresu działania Rady w szczególności należy:

- inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej seniorów oraz do zaspokajania życiowych potrzeb tej grupy społecznej,
- przedstawianie propozycji, zgłaszanie uwag i opiniowanie lokalnych rozwiązań i działań prawnych i organizacyjnych na rzecz seniorów,
- podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału seniorów na rzecz inicjatyw środowiskowych, wykorzystując doświadczenia innych gmin w Polsce oraz miast partnerskich Nowego Sącza,
- współpraca ze środowiskiem seniorów w miastach partnerskich Nowego Sącza,
- przedstawianie Prezydentowi Miasta rocznych sprawozdań z działalności Rady.

Nowosądecka Karta Seniora

- Uchwała Nr LXIX/652/2014 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 21 lipca 2014 r. w sprawie: wprowadzenia w Nowym Sączu Programu Nowosądecka Karta Seniora
- Uchwała Nr LXIX/653/2014 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 21 lipca 2014 r. w sprawie: zmiany uchwały Nr XXXIII/313/2012 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 31 lipca 2012 r., w sprawie uprawnień do bezpłatnych i ulgowych przejazdów oraz zasad systemu taryfowego i cen na usługi w publicznym transporcie zbiorowym na terenie miasta Nowego Sącza i gmin, które przystąpiły do porozumień międzygminnych z miastem Nowy Sącz
- Uchwała Nr XV/146/2015 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 15 września 2015 r. w sprawie: zmiany uchwały Nr LXIX/652/2014 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 21 lipca 2014 r., w sprawie wprowadzenia w Nowym Sączu Programu Nowosądecka Karta Seniora
- Uchwała Nr X/87/2015 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie: zmiany uchwały Nr LXIX/652/2014 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia

21 lipca 2014 r., w sprawie wprowadzenia w Nowym Sączu Programu Nowosądecka Karta Seniora.

- Uchwała Nr XV/145/2015 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 15 września 2015 r. w sprawie: zmiany uchwały Nr XXXIII/313/2012 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 31 lipca 2012 r., w sprawie uprawnień do bezpłatnych i ulgowych przejazdów oraz zasad systemu taryfowego i cen na usługi w publicznym transporcie zbiorowym na terenie miasta Nowego Sącza i gmin, które przystąpiły do porozumień międzygminnych z miastem Nowy Sącz

Program Nowosądeckiej Karty Seniora wszedł w życie z dniem 1 września 2014 r. i adresowany jest do osób powyżej 60 roku życia, zamieszkujących Nowy Sącz. Główną ideą Programu jest wsparcie i promocja aktywnego trybu życia osób w wieku dojrzałym. Jego celem jest podniesienie poziomu aktywności i sprawności grupy mieszkańców 60+ poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku nowosądeckich seniorów. Program jest rozwiązaniem, które umożliwia seniorom rozwój swoich pasji i zainteresowań, ale także daje możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego. Integralną częścią Programu jest wprowadzenie zniżek na bilety komunikacji miejskiej dla osób, które ukończyły 65 rok życia, tzw. „Bilet seniora - roczny” oraz „Bilet seniora - półroczny”, co ma na celu zachęcenie beneficjentów Programu do korzystania z miejskiego transportu zbiorowego. Potwierdzeniem uprawnień do korzystania z oferty dla seniorów są specjalnie opracowane na tę okoliczność karty - imienne dokumenty wydawane przez Urząd Miasta Nowego Sącza dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców w wieku 60+.

Liczba wydanych kart od początku realizacji Programu Nowosądecka Karta Seniora to **8457.****

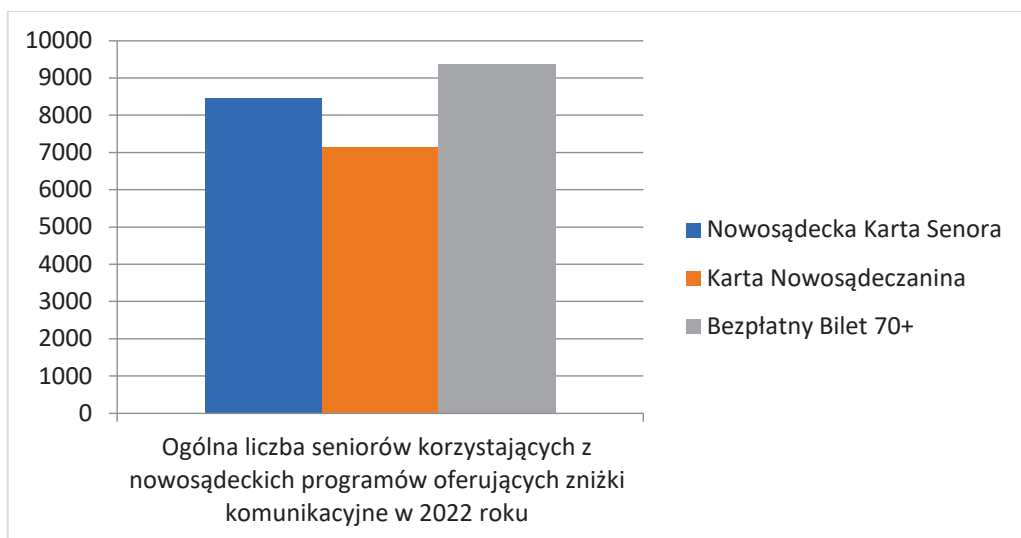
- W 2020 r. wydano 222 Nowosądeckie Karty Seniora.
- W 2021 r. wydano 178 Nowosądeckich Kart Seniora.
- Od 1 stycznia 2022 r. do czerwca 2022 r. wydano 147 Nowosądeckich Kart Seniora.

Alternatywą dla miejskich zniżek komunikacyjnych przysługujących w ramach Nowosądeckiej Karty Seniora jest Karta Nowosądeczanina oraz Bezpłatny Bilet dla osób, które ukończyły 70 rok życia, wydawane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Nowym Sączu.

Liczba seniorów powyżej 65 roku życia, którzy korzystają z Karty Nowosądeczanina to **7139** osób.* Liczba seniorów, którzy korzystają z Bezpłatnego Biletu 70+ to **9371** osób.**

- *Stan na dzień 30 czerwca 2022 r.
- **Stan na dzień 18 października 2022 r.

Wykres: Ogólna liczba seniorów korzystających z nowosądeckich programów oferujących zniżki komunikacyjne w 2022 roku.

Opracowanie własne – Biuro Aktywności Obywatelskiej

Do udziału w Programie Nowosądecka Karta Seniora mogą przystąpić podmioty, które włączą się do współpracy w ramach Programu poprzez realizację określonych przez siebie ulg i preferencji w świadczonych przez siebie usługach na rzecz seniorów legitymujących się Nowosądecką Kartą Seniora. Są to: jednostki organizacyjne Miasta lub inna instytucja i firma, osoby fizyczne oraz osoby prawne.

Ilość firm/przedsiębiorców uczestniczących w Programie Nowosądecka Karta Seniora wynosi 52.

Budżet dot. polityki senioralnej w 2020 oraz 2021 roku

Ze względu na sytuację epidemiczną związaną z COVID-19, obowiązującymi obostrzeniami uniemożliwiającymi realizację wszelkich działań, w których miałyby uczestniczyć osoby starsze, nie było możliwości podejmowania działań, co wiązało się z brakiem wydatkowania jakichkolwiek środków finansowych na politykę senioralną przez Biuro Aktywności Obywatelskiej.

Wykaz nowosądeckich organizacji pozarządowych, które w swoim statucie mają uwzględnioną działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym:

- 1) Beskidzkie Więzy
- 2) Centrum Edukacji Międzykulturowej
- 3) Federacja Konsumentów Oddział w Nowym Sączu
- 4) Humaneo
- 5) Klub Aktywnych Mam
- 6) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy w Nowym Sączu
- 7) Stowarzyszenie „Przyjaciele Serca i Życia”
- 8) Stowarzyszenie Animatorów Dobrego Czasu „Cor Amico”
- 9) Stowarzyszenie Happy Activ
- 10) Stowarzyszenie Pacjentów Aptek Partnerzy Dla Zdrowia
- 11) Stowarzyszenie Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- 12) Stowarzyszenie Zmaa-Zaręba Martial Arts Academy Meiseikai Poland
- 13) Stowarzyszenie Sursum Corda
- 14) Towarzystwo Przyjaciół Chorych "Sądeckie Hospicjum"
- 15) Stowarzyszenie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko Biegonice
- 16) Stowarzyszenie Inicjatyw Oświatowych "Iskierka"
- 17) Stowarzyszenie "Dzieci Mają Skrzydła"
- 18) Stowarzyszenie Wawrzyniec
- 19) International Police Association - Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji - Sekcja Polska - Region Nowy Sącz
- 20) Fundacja Europejski Instytut Rozwoju Obywatelskiego
- 21) Fundacja Wyrównania Szans Edukacyjnych, Kulturalnych i Społecznych "Hortus"
- 22) Fundacja Centrum Edukacji Mobilnej
- 23) Fundacja Instytut Państwa i Prawa
- 24) Fundacja "Chcemy Pomagać"
- 25) Małopolska Fundacja Pomocy
- 26) Fundacja Life Your
- 27) Fundacja Stałego Rozwoju
- 28) Fundacja "Między Sztuką a Terapią"
- 29) Fundacja Wspierania Inicjatyw Społecznych „LOGOS”
- 30) Nowosądecka Inicjatywa Socjaldemokratyczna
- 31) Fundacja św. Małgorzaty przy Bazylice w Nowym Sączu
- 32) Fundacja "Bądź w Ruchu"

- 33) Fundacja Zielony Dąb
- 34) Fundacja Rozwoju Regionów
- 35) Fundacja SOS Rodzinie im. Św. Gianny Beretta Molla
- 36) Fundacja Twórcze Superwizje
- 37) Stowarzyszenie Klub Sportowy Viking Team

Kluby Seniora w Nowym Sączu:

Nazwa: Klub Seniora im. Ks. Jana Pancerza przy Parafii Św. Heleny w Nowym Sączu

Adres: ul. św. Heleny 44, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 443 04 21

Adres strony internetowej: www.parafiaheleny.com

Nazwa: Klub Seniora Jutrzenka przy Parafii Św. Jana Pawła II

Adres: ul. Batalionów Chtopskich 39a, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 515 022 018

Adres e-mail: kancelaria@jp2nowysacz.pl

Adres strony internetowej: www.jp2nowysacz.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa

Adres: ul. Zygmuntowska 48, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 448 46 25 - Ks. Stanisław Tyszka

Adres e-mail: parafia@kolejowa.pl

Adres strony internetowej: www.kolejowa.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Parafii Matki Bożej Niepokalanej

Adres: ul. Królowej Jadwigi 44, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 443 65 81

Adres e-mail: nowy_sacz5@diecezja.tarnow.pl

Adres strony internetowej: nowy_sacz5@diecezja.tarnow.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Zarządzie Osiedlowym Zabelcze

Adres: ul. Myśliwska 1, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 444 35 35

Adres e-mail: nowy_sacz_zabelcze@diecezja.tarnow.pl

Adres strony internetowej: www.zabelcze.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Parafii Św. Małgorzaty w Nowym Sączu

Adres: Plac Kolegiacki 1, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 448 58 46

Adres e-mail: nowy_sacz3@diecezja.tarnow.pl

Adres strony internetowej: www.bazylika.org.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Parafii Matki Bożej Bolesnej w Nowym Sączu

Adres: ul. Kręta 1, 33-300 Nowy Sącz

Telefon: 18 443 96 79

Adres e-mail: kancelaria@parafiazawada.pl

Adres strony internetowej: www.parafiazawada.pl

Nazwa: Klub Seniora przy Zarządzie Osiedla Falkowa

Adres: Siedziba Zarządu Osiedla Falkowa, Nowy Sącz ul. Botaniczna 15

Telefon: 509 907 001 - Artur Czarnecki, Przewodniczący Zarządu Osiedla Falkowa

Adres strony internetowej: www.falkowa.pl

2.12 SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

2.12.1 Działania na rzecz osób niepełnosprawnych podjęte przez Sądecki Urząd Pracy

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. w ewidencji Sądeckiego Urzędu Pracy zarejestrowanych było łącznie 171 osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, z czego 151 posiadało status osoby bezrobotnej, a pozostałe 20 status poszukującego pracy.

W obu tych grupach przeważający udział stanowili mężczyźni – w przypadku osób z niepełnosprawnościami posiadających status bezrobotnego wynosił on 54,3 %, natomiast wśród poszukujących pracy 70%.

W trakcie 2021 r. w Sądeckim Urzędzie Pracy zarejestrowano (tzw. napływ) ogółem 200 osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, z czego 182 jako osoby bezrobotne i 18 jako osoby poszukujące pracy. W tym samym okresie z ewidencji wyrejestrowano (tzw. odpływ) łącznie 212 osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, z czego 192 posiadających status bezrobotnego oraz 33 osoby o statusie poszukującego pracy.

Do głównych przyczyn wyłączenia osób z niepełnosprawnościami z ewidencji bezrobotnych zaliczały się: podjęcie pracy – 62 osoby (32,3 %), utrata statusu osoby niepełnosprawnej – 28 osób (14,6 %). Wśród zarejestrowanych jako poszukujący pracy utrata statusu spowodowana była najczęściej rezygnacją lub niepotwierdzeniem gotowości do podjęcia pracy – 12 osób (60%).

Struktura osób bezrobotnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności wg rodzaju niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych niepełnosprawnych
Choroby psychiczne	39	25,8%
Zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	9	6,0%
Choroby narządu wzroku	6	4,0%

Całościowe zaburzenia rozwojowe	1	0,7%
Upośledzenia narządu ruchu	51	33,8%
Epilepsja	7	4,6%
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	13	8,6%
Choroby układu pokarmowego	1	0,7%
Choroby układu moczowo-płciowego	4	2,6%
Choroby neurologiczne	8	5,3%
Inne	9	6,0%
Nieustalony	3	1,9%
Razem	151	100 %

Sądecki Urząd Pracy

Struktura osób poszukujących pracy z orzeczonym stopniem niepełnosprawności wg rodzaju niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób	% udział w ogólnej liczbie osób poszukujących pracy niepełnosprawnych
Upośledzenie umysłowe	1	5%
Choroby psychiczne	7	35%
Zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	1	5%
Upośledzenie narządu ruchu	3	15%
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	3	15%
Choroby neurologiczne	2	10%
Inne	2	10%
Nieustalony	1	5%
Razem	20	100 %

Sądecki Urząd Pracy

W związku z aktualną sytuacją na rynku pracy, konieczne jest uściślenie współpracy Sądeckiego Urzędu Pracy oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej polegającej na podejmowaniu wspólnych działań o charakterze prozatrudnieniowym mających na celu zagwarantowanie bezrobotnym skutecznej i optymalnej pomocy obu instytucji prowadzącej do zwiększenia efektywności realizowanych działań

2.12.2 Działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane w ramach zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wynikające z zapisów art. 35 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych finansowane ze środków Państwowego

Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Realizacja poszczególnych zadań w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Zadanie	Wykonanie za 2020r. w zł.	Wykonanie za 2021r. w zł.	Wykonanie za I półrocze 2022r. w zł.
Rehabilitacja zawodowa				
1.	Finansowanie szkolenia, stażów, przygotowania zawodowego oraz prac interwencyjnych osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu SUP	9 576	8 457	3 764
2.	Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy	5 349	5 760	688
3.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	0	30 000	0
4.	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej	0	33 000	0
Razem rehabilitacja zawodowa		14 925	77 217	4 452
Rehabilitacja społeczna				
5.	Dofinansowanie kosztów działania istniejących warsztatów terapii zajęciowej – (2 WTZ dla 65 uczestników)	1 332 240	1 407 327	783 120
6.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	161 179	194 071	123 209
7.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych , w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	201 299	370 243	10 000
8.	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	29 713	29 410	9 832
9.	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych	110 986	161 000	67 485
10.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	14 070	33 520	7 499
11.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	0	0	10 096
12.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	46 971	54 632	16 730
13.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	474 313	563 123	330 169
Razem rehabilitacja społeczna		2 370 771	2 813 326	1 358 140
Rehabilitacja zawodowa i społeczna RAZEM		2 385 696	2 890 543	1 362 592

Opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Największe kwota stanowi dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej, placówek stwarzających osobom z niepełnosprawnościami, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności

niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Drugą co do wielkości wydatkowaną kwotą są środki stanowiące pomoc finansową na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów oraz na likwidację barier architektonicznych i technicznych. Wysokie dopłaty jakie musi ponieść osoba niepełnosprawna pomimo dofinansowania z Narodowego Funduszu Zdrowia na podstawowe przedmioty ortopedyczne (oprotezowanie, wózki itd.) przekraczają możliwości finansowe tych osób i ich rodzin. Bez dofinansowania tych zadań ze środków PFRON wiele osób nie byłoby w stanie zaopatrzyć się w niezbędny sprzęt ortopedyczny, a tym samym nie miałyby możliwości aktywnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym.

Na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych Miasto pozyskało środki w ramach programów celowych ogłaszanych przez PFRON tj. programu „Aktywny samorząd” i „Programu wyrównywania różnic między regionami”.

„Aktywny samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym. Obszary i zadania objęte dofinansowaniem w latach 2020-2022 przedstawione zostały w tabeli:

Lp.	Zadanie	Wykonanie 2020r. śr. PFRON	Wykonanie 2021r. śr. PFRON	Wykonanie I półrocze 2022r. śr. PFRON
1.	Zakup i montaż oprzyrządowania do samochodu	0	28 583	0
2.	Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	1 800	1 875	0
3.	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego	35 002	19 998	14 739
4.	Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	35 000	56 415	0
	Pomoc w zakupie napędu elektrycznego do wózka ręcznego lub skutera elektrycznego	22 500	0	0
5.	Pomoc w zakupie protezy kończyny	13 860	50 000	25 000
	Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	6 000	0	0
6.	Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego	0	7 500	0
7.	Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej (opieka dla osoby zależnej)	0	3 165	0
8.	Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	83 536	181 439	106 443
Razem		197 698	348 975	146 182

Opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

„Program wyrównywania różnic między regionami III”

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Lp.	Nazwa projektu	Wykonanie 2020r. śr. PFRON	Wykonanie 2021r. śr. PFRON	Wykonanie I półrocze 2022r. śr. PFRON
1.	Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania poprzez zakup transportera schodowego dla SP nr 8	4 718	0	0
2.	Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania poprzez dostosowania toalety dla osób niepełnosprawnych w budynku ZSEM	0	9 734,90	0
3.	Likwidacja barier transportowych – zakup samochodu 9-cio miejscowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach dla ZS nr 5 Specjalnych	0	90,000,00	0
4.	Przeciwdziałanie degradacji infrastruktury WTZ przy Stow. Nadzieja	0	140 870,09	0
	Razem	4 718	240 604,99	0

Opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

2.13 PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

2.13.1 Diagnoza problemów alkoholowych w Nowym Sączu

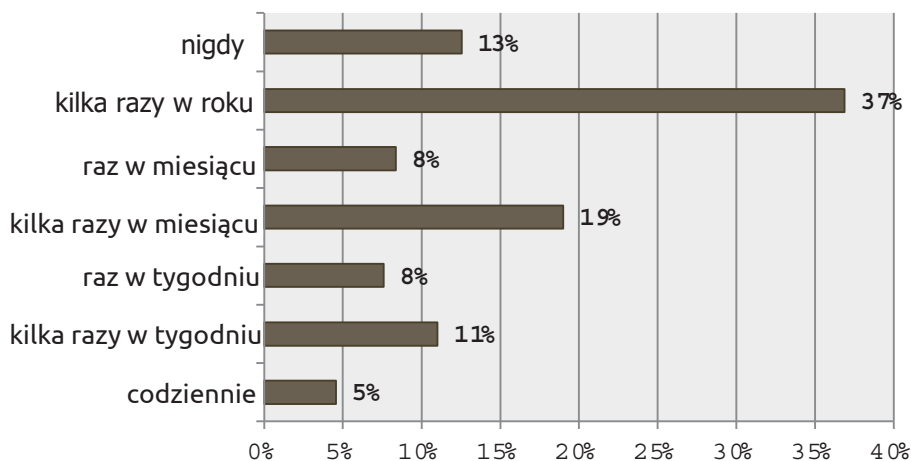
Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju: świadczenia stacjonarne, całodobowe oraz ambulatoryjne W Nowym Sączu placówką, która prowadzi terapię uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także terapię uzależnień od hazardu jest Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień działający w strukturach Szpitala im. Dr. J. Dietla w Krynicy Zdroju.

Diagnoza problemów społecznych w Nowym Sączu

Badania zostały przeprowadzane od czerwca do lipca 2020 roku i wzięto w nich udział łącznie 3 169 osób, w większości byli to uczniowie 2 906 osób. Badania przeprowadzone zostały w sposób zdalny (badania ESPAD 2019 prowadzone na terenie Małopolski).

Wśród badanych dorosłych mieszkańców możemy zauważyć, iż do codziennego picia przyznało się 5% mieszkańców. 11% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu, 8% respondentów –raz w tygodniu, 19% –kilka razy w miesiącu, 8% –raz w miesiącu, natomiast 37% – kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało zaledwie 13% mieszkańców.

Wykres 1. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Kolejną analizowaną w diagnozie kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowało, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości – 93%, na uwagę zasługuje jednak fakt, że 3% osób zdarzyło się to raz, a 2% badanych zdarza się to sporadycznie, natomiast 1% – zdarza się to często.

Tabela 1. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	93%	215
raz mi się to zdarzyło	3%	8
zdarza mi się to sporadycznie	2%	5
zdarza mi się to często	1%	2

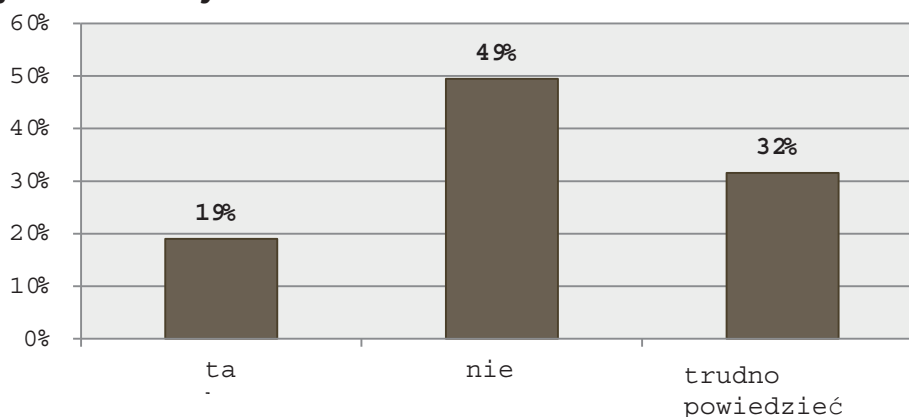
W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że zdecydowana większość mieszkańców Nowego Sącza nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (90%). Do takiego zachowania przyznało się 10% respondentów, wśród których 3% stwierdziło, że miało to miejsce raz, w przypadku 5% osób zdarza się sporadycznie, a w przypadku 3 osób często (1%).

Tabela 2. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	90%	206
raz mi się to zdarzyło	3%	8
zdarza mi się to sporadycznie	5%	12
zdarza mi się to często	1%	3

W jednym z pytań poprosiliśmy respondentów o przekazanie opinii dotyczącej ewentualnego ograniczenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajdujących się na terenie Nowego Sącza. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że za ograniczeniem ilości punktów jest 19% badanych, 49% jest przeciwnego zdania, natomiast 32% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 2. Czy według Pana/i na terenie miasta należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych?

Diagnoza wśród uczniów z terenu Miasta Nowego Sącza

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie miasta Nowy Sącz wypełnili 2 906 kwestionariuszy ankiet.

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez młodych mieszkańców Miasta alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał,

że kontakt z nim miała ponad połowa uczniów, tj. 52%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, większość stanowią uczniowie, którzy spożywali go kilka razy (26%).

Do jednokrotnego picia alkoholu przyznało się 11% badanych, natomiast wielokrotnie sięgnięto po niego 12% uczniów. Regularne picie alkoholu zadeklarował znaczny odsetek grupy, tj. 4%.

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 57% osób wskazało na 14-16 lat, 29% na 17-18 lat, a 10% na 11-13 lat. Inicjację alkoholową w wieku poniżej 10 lat zadeklarowało 5% badanych uczniów.

Tabela 3. W jakim wieku pierwszy raz spożyteś/aś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	5%	70
11-13 lat	10%	147
14-16 lat	57%	851
17-18 lat	29%	431

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Nowego Sącza, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Większość uczniów sięgających po alkohol nie piło go w tym czasie, natomiast w grupie osób, które sięgnęły w tym okresie po alkohol spożyło go 1-2 razy – 27%, 3-4 razy – 10%, 5-7 razy – 5%. Częste picie alkoholu, tj. więcej niż 7 razy zadeklarowało 7% ankietowanych.

Tabela 4. Ile razy pięteś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu	52%	782
1 – 2 razy	27%	400
3 – 4 razy	10%	154
5 – 7 razy	5%	69
więcej niż 7 razy	7%	98

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nastolatki z nowosądeckich szkół najczęściej sięgali po piwo – 80% oraz wódkę – 71%, ale znaczny odsetek wskazał również na

wino – 58%, szampana – 53%, whisky – 39% oraz likiery i nalewki – 37%. Jednocześnie możemy zauważyć, że po inne napoje alkoholowe sięgnęło 7% uczniów, a wśród deklarowanych przez nich rodzajów trunków znalazły się również: bimber, rum, bimber, gin, cydr, brandy, tequila, rakija martini i inne napoje.

Tabela 5. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
piwo	80%	1204
wódka	71%	1071
wino	58%	876
szampan	53%	799
whisky	39%	588
likier, nalewka	37%	550
inny	7%	102

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Diagnoza przeprowadzona w roku 2020 wśród dzieci i młodzieży obejmowała również problem narkotyków i innych środków psychoaktywnych

Wyniki ankiet są tu optymistyczne. Aż 92% spośród ankietowanych nie zażywało narkotyków nigdy. Wśród 8%, którzy sięgnęli po środki psychoaktywne 3% zażyło je raz, lub kilka razy 1% wiele razy, a kolejny 1% zadeklarowało regularne sięganie po te środki. Najpopularniejsza wśród młodzieży jest marihuana 86%, to wyniki zbliżone do danych ogólnopolskich. Co czwarty ankietowany wskazał na leki zażywane w celu odurzenia się, a co piąty na amfetaminę.

Działania profilaktyczne

Ponad połowa badanych respondentów ze wszystkich typów szkół uważa, że najlepszymi działaniami w profilaktyce antyalkoholowej są rozmowy ze specjalistą profilaktyki, następnie 52% uczniów a także 37% studentów wskazało na warsztaty profilaktyczne.

W przypadku problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, większość młodych mieszkańców Nowego Sącza zwróciłoby się o pomoc do

rodziców/opiekunów (55%). Grupa respondentów wskazała na sięgnięcie po pomoc ze strony kolegów i koleżanek (42%), natomiast co trzeci uczeń stwierdził, że w takiej sytuacji radziłby sobie sam (31%). O pomoc do rodzeństwa zwróciłoby się 26% badanych, a do psychologa lub pedagoga szkolnego 19%. Ze wsparcia udzielanego przez księdza oraz w ramach Telefonu Zaufania skorzystałoby 11% uczniów, a niewiele mniej, tj. 9%, udałoby się po pomoc do nauczyciela. Zaledwie 4% respondentów stwierdziło, że w takiej sytuacji szukałoby pomocy u funkcjonariuszy policji. Uczniowie wskazali także innych członków rodziny i partnerów, do których udaliby się po pomoc. Ponadto wymienione zostały także internetowe grupy, strony i fora dla osób z problemem uzależnień oraz lokalne grupy wsparcia i samopomocy dla osób uzależnionych.

Przestępczość związana z nadużywaniem alkoholu

Według danych z Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, w latach 2020 – 2021 na terenie Miasta Policja ujawniła średniorocznie 138 kierujących pod wpływem alkoholu powyżej 0,5 promila. Dane półroczne, wskazują na możliwy nieznaczny wzrost liczby takich zachowań do końca roku 2022. Widoczny jest wzrost (z roku 2020 do roku 2021) liczby sprawców przemocy w związku z wdrożoną NK, w tym będących pod wpływem alkoholu.

	Liczba sprawców przestępstw pod wpływem alkoholu ogółem (bez kierujących)	Nieletni sprawcy przestępstw pod wpływem alkoholu (bez kierujących)	Liczba kierujących pod wpływem alkoholu od 0,2 do 0,5 promila	Liczba kierujących pod wpływem alkoholu powyżej 0,5 promila	Ogólna liczba sprawców przemocy w związku z wdrożoną NK, w tym liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu
2020	77	0	28	131	190 (60)
2021	71	0	47	145	222 (75)
I półrocze 2022	44	0	27	84	79 (32)

Źródło: Opracowanie własne - dane Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Działania podejmowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja Problemów Alkoholowych miasta Nowego Sącza prowadzi swoją działalność w sposób ciągły. W trakcie regularnych posiedzeń (realizowanych dwa razy

w każdym tygodniu) KRPA przyjmuje wnioski dotyczące kierowania na leczenie odwykowe osób spożywających alkohol problemowo (tzn. w sposób odbiegający negatywnie od powszechnie uznawanych w tym zakresie norm), będących mieszkańcami Nowego Sącza. W okresie od początku roku 2019 (01.01.2019) do połowy roku 2022 (tj. do 30.06.2022) KRPA przyjęła z różnych źródeł łącznie 342 takich wniosków.

Najczęściej z wnioskiem o skierowanie na leczenie odwykowe osoby pijącej szkodliwie występują pracownicy nowosądeckiego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zaś drugą pod względem liczebności grupą wnioskujących są bliscy z rodziny (grupa ta obejmuje głównie współmałżonków, ale w istotnym stopniu także rodziców bądź pełnoletnie dzieci osoby pijącej). W stopniu nieco mniejszym (rzadziej) o leczenie różnych osób występują funkcjonariusze KM Policji w Nowym Sączu, następnie kuratorzy sądowi czy prokuratorzy; swoje zgłoszenia dotyczące niektórych pensjonariuszy kierują także zarządzający Domami Pomocy Społecznej w Nowym Sączu. Kilka wniosków napłynęło także z gmin ościennych, a to w związku ze zmianą miejsca zamieszkania (bądź jedynie pobytu w Nowym Sączu) osób wcześniej kierowanych do tamtejszych Komisji.

Każdorazowo, gdy przyjmowany jest wniosek od osób indywidualnych KRPA już na wstępie bada, czy w przypadku osoby zgłoszonej zasadne jest domniemanie zachowań przemocowych. Jeżeli takie zjawisko zachodzi członkowie KRPA biorą później udział w pracy nad tymi przypadkami w ramach grup roboczych działających przy MOPS.

Poniższa tabela ilustruje ilościową skalę przyjętych zgłoszeń - z wyodrębnieniem źródeł poszczególnych wniosków:

Okres sprawozdania	Łącznie okres 01.01.2019-30.06.2022
ŹRÓDŁO ZGŁOSZENIA	
Ilość zgłoszeń łącznie	342
w tym z następujących źródeł:	
MOPS	131
Prokuratura Rejonowa	11
Kuratorzy Sądowi	21
Policja	47
Indywidualne	117
Inne Komisje	6
DPS	11
RAZEM (z wyszczególnieniem zgłoszeń dotyczących przemocy)	342 (w tym ilość zgłoszeń dotycząca przemocy: 83)

Źródło: Opracowanie własne - Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miasta Nowego Sącza

Kolejna tabela prezentuje ilość wniosków w sprawie leczenia odwykowego mieszkańców Nowego Sącza zgłoszonych w poszczególnych latach omawianego okresu (z wyodrębnieniem poszczególnych podmiotów zgłaszających)

K	RO	2019	2020 (pandemia)	2021	30.06.2022
ŹRÓDŁO ZGŁOSZENIA					
Ilość zgłoszeń łącznie		109	74	110	49
w tym z:					
MOPS		40	34	46	11
Prokuratura Rejonowa		3	3	4	1
Kuratorzy Sądowi		14	4	1	2
Policja		11	9	20	7
Indywidualne		39	23	34	21
Inne Komisje		2	0	3	1
DPS		4	1	2	4
RAZEM		109 (w tym ilość zgłoszeń dotycząca przemocy 25)	74 (w tym ilość zgłoszeń dotycząca przemocy 24)	110 (w tym ilość zgłoszeń dotycząca przemocy 28)	(w tym ilość zgłoszeń dotycząca przemocy 6)

Źródło: Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miasta Nowego Sącza

Dane z tabeli wskazują, że dynamika corocznych zgłoszeń utrzymuje się na ogólnie stałym poziomie: w granicach około 110 rocznie (wyjątkiem był pandemiczny okres w roku 2020, kiedy możliwość bezpośredniego kontaktowania się z KRPA była ograniczona z przyczyn obiektywnych).

Informacje zawarte we wnioskach zgłoszeniowych uzupełniane są każdorazowo ze strony KRPA poprzez zasięganie wywiadów z MOPS i KM Policji (jeśli te instytucje nie były podmiotami zgłaszającymi); niejednokrotnie również - w przypadkach uzasadnionych - KRPA zwraca się z prośbą o dodatkowe szczegółowe dane do kuratorów sądowych bądź – jeśli rodzina nie była stroną wnioskującą – do bliskich osoby zgłoszonej.

Działania komisji wobec osób zgłoszonych koncentrują się w pierwszej kolejności na motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej, czy też przynajmniej zgłoszenia się osobistego do placówki leczenia odwykowego w przypadku, gdy osoba zgłoszona utrzymuje się w przekonaniu, że jej problemy z alkoholem nie mają patologicznego charakteru; wizyta w placówce leczniczej umożliwia wówczas poddanie się specjalistycznej diagnozie.

Jeżeli osoba zgłoszona wyraża gotowość odbycia terapii odwykowej KRPA monitoruje ten proces poprzez przyjmowanie regularnych (comiesięcznych) zaświadczeń o uczestniczeniu w leczeniu – aż do uzyskania zaświadczenia o ukończeniu terapii.

Jeżeli osoba zgłoszona odmawia kontaktu z placówką leczenia odwykowego KRPA kieruje przypadek do biegłych w dziedzinie uzależnienia celem wydania opinii o ewentualnej zasadności wdrożenia postępowania sądowego, zobowiązującego do terapii odwykowej. Leczenie realizowane na mocy zobowiązania przez Sąd Rejonowy nie podlega bezpośredniej kontroli KRPA. Odbywa się ono w placówkach niestacjonarnych (Nowy Sącz: terapia ambulatoryjna lub w ramach oddziału dziennego w Małopolskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień) lub stacjonarnych (oddziały odwykowe szpitali w Nowym Targu, w Tarnowie lub szpitala im. Babińskiego w Krakowie).

Jeżeli wskutek splotu specyficznych okoliczności życiowych osoba zgłoszona nie może podjąć leczenia odwykowego, a zgadza się na złożenie zobowiązania trzeźwościowego w kościele katolickim KRPA przystaje na takie rozwiązanie, monitorując regularnie sytuację poprzez kontakt z samym zgłoszonym oraz jego bliskimi. Sytuacje takie mają wszakże charakter wyjątkowy.

Terapia

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju: świadczenia stacjonarne, całodobowe oraz ambulatoryjne W Nowym Sączu placówką, która prowadzi terapię uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także terapię uzależnień od hazardu jest Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień działający w strukturach Szpitala im. Dr. J. Dietla w Krynicy Zdroju

W 2021 r. w Poradni Terapii Uzależnień w Nowy Sączu zarejestrowanych było 669 osób, w tym z terenu miasta Nowego Sącza 289 osób, z tego:

- z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu (F10.2): 162 osoby,
- od substancji psychoaktywnych (F19.2): 41 osób,
- uzależnienia behawioralne (F 63): 10 osób,
- obserwacja stanu psychicznego (Z03): 10 osób,
- współuzależnienie i DDA : 66 osób.

1. Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu: 82 osoby w tym z Nowego Sącza 36 osób.

2. Poradnia Psychologii Zdrowia i Trzeźwości dla Dzieci i Młodzieży- zarejestrowanych

130 osób, w tym z Nowego Sącza 48 osób. Z tego:

- 5 osób uzależnionych behawioralnie,
- 2 osoby uzależnienie od substancji psychoaktywnych,
- obserwacja stanu psychicznego : 21 osób
- dzieci z rodzin alkoholowych: 10 osób , rodzice: 10 osób

2.13.2 Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Ze zjawiskiem przemocy możemy spotkać się wszędzie i istnieje jej wiele definicji. W perspektywie prawnej definiuje ją Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin (którymi w rozumieniu art. 115 § 11 k.k. są: małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, powinowaci w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Stosowanie Przemocy w Rodzinie podlega również sankcjom prawnym które reguluje Kodeks Karny, a konkretniej art. 207 § 1 tego kodeksu: „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”- definiując to zjawisko jako znęcanie się nad osobami najbliższymi czyli Rodziną, która stanowi podstawową komórkę społeczną i powinna podlegać szczególnej ochronie. To w rodzinie każdy człowiek przeżywa najważniejszy okres kształtujący między innymi jego styl życia, osobowość, pogląd na świat. W związku z powyższym dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, opieki, bezpieczeństwa, akceptacji ale przede wszystkim schronienie przed złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru, zagrożenia, poniżenia, lęku i cierpienia.*

Zatem jednoznacznie możemy stwierdzić, że przemoc jest przestępstwem i nic nie usprawiedliwia jej stosowania, gdyż nikt nie ma prawa krzywdzić drugiego człowieka. Przemoc w Rodzinie we współczesnym świecie jest zjawiskiem dynamicznym coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym. Ważne jest podejmowanie interdyscyplinarnych

działań zmierzających do zmniejszenia skali tego zjawiska. Od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie ulega zmianie, przyczyniają się do tego dostępne narzędzia procedury Niebieska Karta której główną ideą jest stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy dla pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą rodzinie. Dlatego też utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego jest najlepszą formą przeciwdziałania przemocy w rodzinie zmierzającą do skutecznej ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nowego Sącza Nr 343/2019 z dnia 11.06.2019 roku, posiada uprawnienia wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Siedzibą Zespołu Interdyscyplinarnego wg zapisu w/w ustawy jest MOPS. Zespół Interdyscyplinarny liczy 15 osób członków Zespołu, w jego skład wchodzi przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Miejskiej Policji, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Wsparcia i Terapii Rodzin, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Wydziału Edukacji i Wychowania Urzędu Miasta Nowego Sącza, Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Sądu Rejonowego - Kuratorzy, Okręgowej Rady Lekarskiej i Nowosądeckiej Izby Pielęgniarek i Położnych, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci - Rzecznik Praw Dziecka. Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy jak również Procedury „Niebieskie Karty”. Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego organizowane są zgodnie z art.9a ust.7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Jednakże wiele jeszcze w tym obszarze wymaga zmian, a szczególnie dostosowania uregulowań prawnych. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa a także tworzenia ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. Ponadto wskazuje na konieczność opracowania programów ochrony osób doświadczających przemocy jak również programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024 przyjęty uchwałą nr XLV/490/2021 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 27 kwietnia 2021 roku przez Radę Miasta Nowego Sącza ma na celu uruchomienie profesjonalnie działającego systemu interwencji i wsparcia dla rodzin zagrożonych przemocą. Program określa cele główne oraz szczegółowe zadania

podejmowane przez jednostki i instytucje których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Dodatkowo Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzą również działania informacyjno-edukacyjne według własnych kompetencji zawodowych. Realizację edukacji i informacji skierowanej do społeczności lokalnej wspierano poprzez: kolportaż plakatów/ulotek. Materiały zostały upowszechnione między innymi, w instytucjach zobowiązanych do włączenia się do systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. placówkach oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury i policji, poradniach oraz instytucjach pozarządowych za pośrednictwem członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa MOPS - www.mops.nowysacz.pl - zakładka - przeciwdziałanie przemocy, w której można znaleźć informacje o ogólnopolskich i miejscowych instytucjach realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, aktach prawnych, informacje o Zespole Interdyscyplinarnym i działalności Punktu Wsparcia i Konsultacji, w tym: godziny otwarcia i godziny przyjęć poszczególnych specjalistów.

Tabela 1. Liczba konsultacji

Rok	Konsultacje psychologiczne	Konsultacje prawne	Poradnictwo socjalne	Poradnictwo Rodzinne
2019	21	48	85	355
2020	14	44	240	231

Źródło: Opracowanie własne - dane Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

W 2019 roku z pomocy w Punkcie Wsparcia i Konsultacji skorzystały 509 osoby w tym 184 kobiet, 178 mężczyzn, 147 dzieci. Udzielono następującą ilość porad i konsultacji: 48 - konsultacji prawnych, 21 - konsultacji psychologicznych, 85 - konsultacji socjalnych, 355 – poradnictwo rodzinne.

W 2020 roku z pomocy skorzystało 529 osób w tym 261 kobiet, 155 mężczyzn i 113 dzieci. Udzielono następująca ilość porad i konsultacji: 44 - konsultacji prawnych, 14 - konsultacji psychologicznych, 240 - konsultacji socjalnych, 231 poradnictwa rodzinnego.

Tabela 2. Liczba osób korzystających z poradnictwa ze względu na płeć

	2019	2020
	Ilość	Ilość
KOBIETY	184	261
MĘŻCZYŹNI	178	155

Źródło: Opracowanie własne - dane Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Z uzyskanych danych na temat osób doświadczających przemocy w rodzinie, które korzystały z pomocy psychologicznej, prawnej, poradnictwa rodzinnego, socjalnego oraz pracy socjalnej wynika, że znaczną większość stanowiły kobiety .

Od stycznia 2021 roku realizując zadania Gminne i Powiatowe - poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, pedagogiczne) dla osób doświadczających przemocy domowej w tym grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz Program Korekcyjno- Edukacyjny realizuje Dział Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart założonych w 2019, 2020, 2021 i 2022 (I PÓŁROCZE roku)

Liczba Niebieskich Kart	2019 r.	2020 r.	2021r.	2022r.
Liczba NK założonych w danym roku w tym założonych przez:	150 (w tym:9 ponownych cz.,,A)	146 (w tym:10 ponownych .cz.,,A,,)	177 (w tym:9 ponownych .cz.,,A,,)	81
a. Pomoc społeczna	29	7	11	5
b. Policję	121	139	166	75
c. Ochronę zdrowia	0	0	0	0
d. Oświatę	0	0	0	1
e. GKRPA	0	0	0	0
Liczba Rodzin Objętych działaniami Zespołu / grup roboczych	185 (w tym 35 procedur z 2018 r.)	178 (w tym 42 procedur. z 2019 r.)	215 (w tym 38procedur. z 2020 r.)	111 (w tym 30 procedur z 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne – dane Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Tabela 4. Liczba Niebieskich Kart założonych w 2019, 2020 i 2021 roku z podziałem na grupy docelowe.

Grupa docelowa	Liczba „NK„	Pomoc społeczna	Policję	Ochronę zdrowia	Oświatę	KRPA	Straż Miejska- brak uprawnień do wszczęcia procedury
ROK 2019	150	29	121	0	0	0	0
Dzieci wiek 0-18	-	1	4	0	0	0	0
Osoby Doroste wiek 19-60	-	28	82	0	0	0	0
Osoby starsze wiek 60+	-	0	35	0	0	0	0
Grupa docelowa	Liczba „NK„	Pomoc społeczna	Policję	Ochronę zdrowia	Oświatę	KRPA	Straż Miejska- brak

							uprawnien do wszczęcia procedury
ROK 2020	146	7	139	0	0	0	0
Dzieci wiek 0-18	-	1	5	0	0	0	0
Osoby Doroste wiek 19-60	-	6	130	0	0	0	0
Osoby starsze wiek 60+	-	0	4	0	0	0	0
Grupa docelowa	Liczba „NK„	Pomoc społeczna	Policję	Ochronę zdrowia	Oświatę	KRPA	Straż Miejska- brak uprawnien do wszczęcia procedury
ROK 2021	177	11	166	0	0	0	0
Dzieci wiek 0-18	-	4	13	0	0	0	0
Osoby Doroste wiek 19-60	-	7	141	0	0	0	0
Osoby starsze wiek 60+	-	0	12	0	0	0	0
ROK 2022	81	75	5	0	1	0	0
Dzieci wiek 0-18	-	4	0	0	1	0	0
Osoby Doroste wiek 19-60	-	61	5	0	0	0	0
Osoby starsze wiek 60+	-	10	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne – dane Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Tabela 5. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie – procedura „Niebieska Karta”

Art. 207 KK	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Rok 2019	57	38	38
Rok 2020	83	52	102
Rok 2021	75	47	74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Dane za 2022 rok zostaną przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego w styczniu 2023 roku w celu sporządzenia rocznego sprawozdania z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2021-2024

Tabela 6. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 (I PÓŁROCZE) z uwzględnieniem liczby ludności Miasta Nowego Sącza w poszczególnych latach

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość „NK”	119	169	139	116	150	136	177	81
Liczba Ludności Miasta Nowego Sącza	83,9 tys.	84,0 tys.	84,0 tys.	83,9 tys.	83,8 tys.	83,6 tys.	83,6 tys.	83,6 tys.

Źródło: Opracowanie własne - dane Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu należy świadczenie najwyższej jakości pomocy w zakresie interwencji kryzysowej skierowanej do osób znajdujących się w trudnej sytuacji kryzysowej. Pomoc specjalistów skierowana jest do osób znajdujących się w sytuacji występowania przemocy, zarówno dla osób doświadczających przemocy, a także dla sprawców przemocy domowej. Z pomocy mogą również skorzystać osoby w związku z problemem uzależnień, a także problemów rodzinnych i psychospołecznych. Ośrodek jest całodobową placówką zapewniającą nieodpłatną specjalistyczną pomoc na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu oraz ochronę przed przemocą w rodzinie w szczególności poprzez:

- podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu oraz udzielanie specjalistycznego poradnictwa w ramach interwencji kryzysowej;
- udzielanie natychmiastowej doraźnej specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz w zależności od potrzeb poradnictwa pedagogicznego, socjalnego, prawnego w siedzibie Ośrodka oraz w miejscu pobytu klienta;
- diagnozowanie sytuacji zgłaszających się klientów;
- współpracę z właściwymi instytucjami w środowisku w celu udzielenia skutecznej i wielopłaszczyznowej pomocy;

- udzielanie informacji telefonicznych o formach pomocy oraz porad wspierających;
- organizowanie grupowych form pomocy;
- prowadzenie wczesnej interwencji w przypadku stosowania przemocy wobec dzieci;
- upowszechnianie i popularyzacja wiedzy na temat kryzysu, przemocy, agresji i uzależnień oraz sposobów radzenia z nimi wśród młodzieży i osób zgłaszających się po pomoc;
- prowadzenie hostelu dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej w szczególności dla kobiet, matek z dziećmi-ofiar przemocy, umożliwiającego schronienie przed sprawcą;
- prowadzenie działań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc;
- współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Sączu;
- udział w pracach Grup Roboczych w ramach procedury niebieskiej karty;
- współudział w opracowaniu, realizacji i sprawozdawczości w zakresie projektów, programów i zadań realizowanych przez OIK.

Ośrodek na podstawie postanowienia Sądu prowadzi spotkania nadzorowane regulujące kontakty rodziców z dziećmi.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu za okres 2020 do czerwiec 2022

Dane 2020					
Lp.	Problem	Ilość udzielonych porad	W tym Nowy Sącz	Ilość osób	W tym Nowy Sącz
1.	Problem alkoholowy własny	17	5	11	4
2.	Problem alkoholowy w rodzinie	20	13	14	9
3.	Przemoc w rodzinie - ofiara	150	91	80	50
4.	Przemoc w rodzinie -sprawca	19	3	9	3
5.	Problem sytuacyjny	307	178	162	98
6.	Problemy rodzinne	323	170	206	108
7.	Problemy ze strefą	69	37	47	27

	psychiczną				
8.	inne	3	3	3	3
9.	Program Edukacyjny Reintegracja Rodzin	-----			
10.	Grupa wsparcia dla ofiar przemocy	-----			
11.	Zajęcia profilaktyczne	7 spotkań – 195 osób			
12.	Hostel	7 osób – 12 dzieci			
13.	Spotkania nadzorowane	37 spotkań – 11 rodzin			

Opracowanie własne przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu

Dane 2021					
Lp.	Problem	Ilość udzielonych porad	W tym Nowy Sącz	Ilość osób	W tym Nowy Sącz
1.	Problem alkoholowy własny	59	25	24	11
2.	Problem alkoholowy w rodzinie	47	15	22	23
3.	Przemoc w rodzinie - ofiara	288	106	95	116
4.	Przemoc w rodzinie - sprawca	66	30	16	8
5.	Problem sytuacyjny	517	327	253	159
6.	Problemy rodzinne	393	184	185	101
7.	Problemy ze strefą psychiczną	228	153	108	63
8.	Inne	47	46	7	6
8.	Program Edukacyjny Reintegracja Rodzin	-----			
9.	Grupa wsparcia dla ofiar przemocy	9 osób – 10 spotkań			
10.	Zajęcia profilaktyczne	13 spotkań – 272 osoby			
11.	Hostel	9 dorosłych 23 dzieci			
12.	Spotkania nadzorowane	135 spotkań – 10 rodzin			

Opracowanie własne przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu

Dane 2022 styczeń – czerwiec					
Lp.	Problem	Ilość udzielonych porad	W tym Nowy Sącz	Ilość osób	W tym Nowy Sącz
1.	Problem alkoholowy własny	20	20	11	11
2.	Problem alkoholowy w rodzinie	24	23	15	14
3.	Przemoc w rodzinie - ofiara	120	116	32	31
4.	Przemoc w rodzinie - sprawca	11	8	7	4
5.	Problem sytuacyjny	182	175	91	85
6.	Problemy rodzinne	189	170	83	68
7.	Problemy ze strefą psychiczną	73	68	45	40
8.	Program Edukacyjny Reintegracja Rodzin	-----			
9.	Grupa wsparcia dla ofiar przemocy	-----			
10.	Zajęcia profilaktyczne	17 spotkań - 322 osoby			
11.	Hostel	15 dorosłych - 9 dzieci			
12.	Spotkania nadzorowane	60 spotkań - 11 rodzin			

Opracowanie własne przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu

Z obserwacji można zauważyć, iż zwiększa się poziom świadomości społeczeństwa w zakresie kryzysów psychologicznych, przemocy, uzależnień co potwierdza wysoki odsetek zgłaszających się klientów. Coraz większym zainteresowaniem cieszy się także uczestnictwo osób w grupach wsparcia. Grupą dominującą wśród osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną są kobiety. Analizując dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie należy zwrócić uwagę na zauważalną tendencję wzrostową. Ponadto obserwuje się tendencję wzrostową dotyczącą problemów natury psychicznej, z którymi zgłaszają się osoby potrzebujące pomocy. Wśród powyższych problemów wymienić należy m.in. zaburzenia emocjonalne, stany lękowe, nerwice, depresje, mające często swoje podłoże w trudnej sytuacji rodzinnej czy też w traumatycznych doświadczeniach. Podobne zjawisko wzrostu zauważa się w przypadku zgłaszanych problemów rodzinnych. Na pierwszym

miejscu należy wymienić konflikty, następnie kryzysy małżeńskie oraz trudności wychowawcze. W związku z narastającą liczbą trudności rodzinnych wzrasta również ilość udzielanych porad prawnych w tym zakresie. Wśród licznych problemów natury prawnej z jakimi osoby zgłaszają się po pomoc do Ośrodka należy wymienić pomoc w zredagowaniu pisma, sprawy separacji, rozwodu, a także spraw to alimenty.

Znaczącą grupę klientów ośrodka z tendencją wzrostową, stanowią osoby uzależnione, współuzależnione, DDA oraz członkowie ich rodzin. Wśród osób uzależnionych dominują mężczyźni, natomiast wśród osób współuzależnionych kobiety. Prowadzone są także rozmowy motywujące do korzystania z pomocy placówek leczniczych w przypadku zgłaszających się osób, u których występują objawy wskazujące na konieczność podjęcia leczenia. Pomoc oferowana przez Ośrodek skierowana jest również do osób, które eksperymentują ze środkami psychoaktywnymi, nadużywają środków, natomiast nie są osobami chorymi/ uzależnionymi. Ośrodek stanowi alternatywę do placówek leczenia, których programy terapeutyczne skierowane są właśnie do osób uzależnionych. Z ww. osobami pracujemy profilaktycznie, ukazując niebezpieczeństwa destrukcyjnych zachowań. Konsultacje niejednokrotnie mają charakter edukacyjny i wymagają kilku spotkań.

Hostel działający w Ośrodku zapewniał schronienie dla ofiar przemocy i osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Dane z tego roku pokazują, że wzrasta liczba kobiet i matek z dziećmi poszukujących schronienia przed sprawcami przemocy, a także kobiet z dziećmi, które utraciły miejsce zamieszkania. Zgodnie z Ustawą o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie z 2005 roku osoby takie mogą przebywać w Hostelu przez okres do 3 miesięcy. Zgodnie z art. 72 KK sąd, wydając wyrok w zawieszeniu, może nałożyć na sprawcę nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób. Dodatkowo sąd może zobowiązać do poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, albo oddziaływaniom terapeutycznym, lub uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.

2.14 SEKTOR POZARZĄDOWY

Akty prawne regulujące współpracę z organizacjami pozarządowymi

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa ta określa zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania

z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego i sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego.

Pozostałe istotne w tym obszarze akty:

- ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym
- ✓ ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
- ✓ ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym
- ✓ ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych
- ✓ ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach
- ✓ ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach
- ✓ ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie
- ✓ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
- ✓ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- ✓ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ✓ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zgodnie z polskim prawem jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom realizowanym przez samorząd. Sfera zadań publicznych obejmuje bardzo szeroki zakres działalności, w tym m.in.: pomoc społeczną działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, działalność charytatywną, naukę, szkolnictwo wyższe, edukację, oświatę i wychowanie i wiele innych.

Współpraca organizacji pozarządowych z władzami publicznymi powinna być realizowana z zachowaniem zasad:

- ✓ *pomocniczości i suwerenności stron*

polegających na tym, że samorząd udziela pomocy organizacjom pozarządowym, w niezbędnym zakresie, uzasadnionym potrzebami wspólnoty samorządowej, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy, a każda ze stron ma prawo do niezależności i odrębności w samodzielny definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań;

- ✓ *partnerstwa*

polegającej na współpracy samorządu i organizacji pozarządowych w identyfikowaniu i definiowaniu lokalnych problemów i zadań, współdecydowaniu

o alokacji środków na ich realizację, wypracowywaniu najlepszych sposobów ich realizacji, traktując się wzajemnie jako podmioty równoprawne w tych procesach;

✓ *efektywności*

polegającej na wspólnym dążeniu do osiągnięcia najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych;

✓ *uczciwej konkurencji*

polegającej na stosowaniu we współpracy jednakowych i transparentnych zasad, nie budzących wątpliwości, co do przejrzystości działań i procedur;

✓ *jawności*

polegającej na zachowaniu przejrzystości w podejmowanych działaniach oraz przekazywanie pełnej i prawdziwej informacji o działaniach, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Miasta i jego mieszkańców.

Charakterystyka organizacji pozarządowych w Nowym Sączu

Zgodnie z danymi Urzędu Miasta Nowego Sącza (dane na wrzesień 2022 r.) zarejestrowanych z siedzibą w Nowym Sączu było około 450 organizacji pozarządowych, w tym stowarzyszenia i oddziały stowarzyszeń (225), stowarzyszenia kultury fizycznej (99), stowarzyszenia zwykłe (27), fundacje (101).

Nowosądeckie organizacje pozarządowe najliczniej deklarują działalność w następujących obszarach: sportu, nauki, kultury, działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych, ochrony i promocji zdrowia, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomocy społecznej.

Działania organizacji opierają się w głównej mierze na pracy społecznej lub odpłatnej członków i ekspertów. Na podstawie analizy lat 2019-2021 dominują organizacje, które działają lokalnie. Zakres i formy ich działania są bardzo różnorodne. Z ponad 450 nowosądeckich organizacji około 50% deklaruje aktywność, z czego z samorządem aktywnie współpracuje około 50 % organizacji.

Współpraca z Miastem

Podstawę prawną współpracy Miasta Nowego Sącza z organizacjami pozarządowymi stanowi ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz corocznie uchwały Rady Miasta Nowego Sącza ws. rocznych programów współpracy samorządu z trzecim sektorem.

Głównym celem współpracy między nowosądeckim samorządem a organizacjami społecznymi jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych z terenu Nowego Sącza, ich aktywnej roli w realizacji zadań publicznych oraz partnerskiej współpracy samorządu z sektorem pozarządowym, opartej na dialogu i zrównoważonym rozwoju, realizowanym w trosce o interes społeczny i publiczny. Współpraca posiada charakter finansowy i niefinansowy.

Współpraca o charakterze finansowym

Współpraca o charakterze wsparcia finansowego prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności poprzez zlecanie organizacjom zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie w formach powierzania wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji oraz wspierania organizacji w realizacji zadań własnych o charakterze publicznym wraz z udzieleniem dotacji na ich dofinansowanie. Środki finansowe na realizację zadań publicznych były przyznawane w drodze otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz w trybie art. 19a ustawy z pominięciem otwartego konkursu ofert w przypadku zadań o charakterze lokalnym realizowanych w okresie nie dłuższym niż 90 dni, których wysokość dofinansowania lub finansowania nie przekracza kwoty 10 000 złotych.

W ramach współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi, na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, w latach 2019-2021 na zlecenie realizacji zadań publicznych w programach współpracy zakładano minimalną kwotę w wysokości 3 753 372,00 zł. Ostatecznie w tym okresie przyznano organizacjom społecznym dotacje w kwocie 4 458 710,00 zł.

W przypadku dotacji przeznaczonych organizacjom pozarządowym na zlecenie realizacji zadań publicznych w obszarach wyznaczonych dziedzinami planowania Strategii (ochrona zdrowia, profilaktyka, pomoc społeczna, nieodpłatna pomoc prawna) w latach 2019-2021 przyznano kwotę 2 934 030,00 zł.

Współpraca o charakterze pozafinansowym

Nowosądecki samorząd wspiera organizacje pozarządowe także poprzez różnorodne formy współpracy o charakterze pozafinansowym, w szczególności poprzez wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków, konsultowanie aktów prawa miejscowego, doradztwo specjalistyczne, wsparcie logistyczne, sprzętowe i lokalowe w ramach oferty miejskich

światlic osiedlowych, organizację szkoleń, współdziałanie z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Nowym Sączu i inne, które wspomagają organizacje w realizacji ich działań na rzecz społeczności lokalnej.

2.15 PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNEJ

Lata 2020 – 2022 upłynęły pod znakiem nowych wyzwań z jakimi mierzyć musiało się nie tylko Miasto Nowy Sącz, ale cały świat. Minione lata upłynęły przede wszystkim pod znakiem ogólnoświatowej walki z COVID-19. Nowy Sącz wykorzystywał wszelkie możliwe sposoby, aby zapewnić bezpieczeństwo zarówno mieszkańcom, jak i pracownikom podległych jednostek. Korzystano z wszelkich oficjalnych, zalecanych przez ministerstwa możliwości i działań oraz czynnie uczestnicząco i pozyskiwano środki finansowe, które można było przeznaczyć na pomoc i zapobieganie rozprzestrzenianiu się epidemii. Planując realizację strategii na przyszłe lata, warto brać pod uwagę zmiany jakie zaszły w świadomości mieszkańców oraz wyzwania jakie mogą stanowić przed nami ewentualne fale epidemii. Warto korzystać ze sprawdzonych metod, które pozwoliły Miastu zmierzyć się z tym zjawiskiem.

Kolejnym nowym zjawiskiem z jakim mierzy się Miasto, jest sytuacja związana z wojną w Ukrainie. Wiele z zadań, skierowanych w stronę obywateli opuszczających rejony objęte wojną, zostało nałożonych na gminy przyjmujące uchodźców, w tym na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu – szczególnie dystrybuowanie pomocy finansowej. Na dzień opracowywania strategii, nie ma prognoz wskazujących choćby przybliżony termin zakończenia konfliktu lub informacji dotyczących jego zaostrenia. Jeżeli konflikt zbrojny potrwa długo, lub nasili się – może to spowodować napływ kolejnych uchodźców, co spowoduje konieczność weryfikacji pewnych założeń strategii. Niewątpliwie należy brać pod uwagę fakt pojawienia się w sądeckim społeczeństwie obywateli z Ukrainy i potraktować ich jako grupę docelową wpisującą się w ramy wsparcia jakiego udziela pomoc społeczna. Nie jest to grupa specjalna, jednak jej pojawienie się w strukturach społecznych miasta powoduje, iż należy ją traktować jako grupę narażoną na różne problemy społeczne.

Ostatnie półrocze upłynęło natomiast pod znakiem nadchodzącego kryzysu finansowego. Wysoka inflacja, spadek wartości pieniądza, mogą spowodować trudne do przewidzenia skutki. Bezrobocie i zachwianie stabilizacji finansowej rodzin, mogą stanowić przyczynek do pojawienia się wielu problemów społecznych. Wiele rodzin może np. zostać zmuszonych pierwszy raz do skorzystania z pomocy społecznej. Na dzień dzisiejszy jednak, trudno prognozować (gdyż problem mają z tym ekonomiści z całego świata), jak długo, jak wysoka i czy w ogóle nastąpi pogorszenie się sytuacji finansowej. Niewątpliwie, w sytuacji

pogłębiania się złej koniunktury, należy przewidywać, iż pewne elementy strategii ulegną w przyszłości zmianie i należy ją w przyszłości dostosować do faktycznej a nie teoretycznej sytuacji.

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza obejmowała kilkanaście zagadnień i dotyczyła problemów, jakie powtarzały się na przestrzeni ostatnich lat. Pewne problemy nie znikają, utrzymują się na stałym poziomie i stanowią fundament problemów społecznych. Istotę ich przeciwdziałania i łagodzenia stanowią rozwiązania i działania podejmowane przez jednostki Miasta zobowiązane do świadczenia usług mieszkańcom. Strategia ma na celu podtrzymanie dobrych rozwiązań i kontynuację realizacji zadań, takich jak np. współpraca międzyinstytucjonalna czy podejmowanie działań profilaktycznych i aktywizacyjnych, które przynoszą dobre, wymierne efekty.

Analiza sytuacji demograficznej wskazuje na fakt, iż wciąż utrzymuje się tendencja dotycząca zmniejszającej się liczby osób zameldowanych w Nowym Sączu. Liczba ludności Nowego Sącza w ostatnich latach wykazuje tendencję spadkową, głównie w wyniku występującego od kilku lat ujemnego salda migracji ludności na pobyt stały. W latach 2020 – 2021 zanotowano spadek dotyczący przyrostu naturalnego, co oznacza, iż liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń. Odwrotna tendencja (czyli przyrost urodzeń nad zgonami) utrzymywał się do roku 2019 – można zatem wnioskować, że wybuch epidemii COVID-19 zahamował przyrost dodatni. Przy malejącym udziale w całej zbiorowości ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Niestety tendencja spadkowa liczby mieszkańców będzie się utrzymywała. Zgodnie bowiem z prognozami GUS, przyrost naturalny będzie coraz niższy. Wobec powyższego nie powinno się bagatelizować tej sytuacji i należałoby przygotować się do zapewniania powiększającej się grupie osób starszych właściwych warunków do funkcjonowania w miejskiej przestrzeni. Przede wszystkim należałoby zadbać o poprawę dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i Analiza danych statystycznych dotyczących rynku pracy wskazuje, iż w latach 2020– 2021 stopa bezrobocia spadła do 3,0% i jednocześnie kształtowała się na niższym poziomie niż w całej Małopolsce, powiecie nowosądeckim czy podregionie nowosądeckim. W pierwszym półroczu roku 2022 wynosiła ona zaledwie 2,8%. Równocześnie spadła liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Nie uległo jednak zmianie niekorzystne zjawisko dotyczące przewagi kobiet wśród osób zarejestrowanych. Najliczniejszą grupę osób w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Zarówno dane statystyczne, jak i analizy wskazują, że lokalny rynek pracy w ogólnym ujęciu oparł się w dużej mierze utrudnieniom, które wywołało wystąpienie pandemii. Należy natomiast zauważyć, iż pogorszyła się struktura

zarejestrowanych osób, gdzie ponad 45% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Istnieje również wysokie prawdopodobieństwo, iż liczba osób bezrobotnych rejestrowanych i nie tylko, zwiększy się w najbliższych miesiącach a nawet latach, w związku z długofalowymi, negatywnymi skutkami wystąpienia pandemii, wojną w Ukrainie, wysoką inflacją, kryzysem energetycznym oraz wzrastającymi kosztami funkcjonowania firm, w tym m.in. zatrudniania pracowników. Nadal zachodzi konieczność podejmowania zintensyfikowanych, zindywidualizowanych i kompleksowych działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych, w tym grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Rynek pracy jest zjawiskiem dynamicznym, wrażliwym na czynniki m.in. ekonomiczne, polityczne, społeczne, zarówno w skali mikro jak i makro. Dlatego tak trudno sporządzić prognozę zmian w tym obszarze. Pewną niewiadomą na etapie planowania rozwiązań strategii, są zmiany dotyczące funkcjonowania urzędów pracy, które mogą zacząć obowiązywać od roku 2023.

Ogólnokrajowy kryzys finansowy wraz z wysoką inflacją, może stać się jednym z najważniejszych problemów roku 2023. Trudno na dzień dzisiejszy, prognozować kształt sytuacji finansowej oraz problemów jakie mogą czekać mieszkańców miasta w związku z pogłębianiem się tych zjawisk. Niewątpliwie, wyższa inflacja może spowodować wzrost bezrobocia oraz pogorszenie się struktury finansowej osób i rodzin – które zmuszone zostaną w ten sposób do korzystania z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądeckiego Urzędu Pracy oraz innych jednostek miasta. Wzrost bezrobocia, utrata pracy – inne problemy - mogą również wpływać na migrację mieszkańców poza granice państwa.

Na sądeckim rynku dominują podmioty gospodarcze sektora prywatnego, co jest sytuacją typową dla całej polskiej gospodarki. Corocznie obserwowany jest wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej z Nowego Sącza zarejestrowanych w rejestrze REGON. W strukturze firm obserwowana jest wyraźna dominacja mikroprzedsiębiorstw, tj. firm najmniejszych, zatrudniających mniej niż 10 pracowników. Najczęściej prowadzoną działalnością były jednostki prawnych, naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Trudno przewidzieć, jak wpłynie na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych kryzys finansowy z jakim boryka się aktualnie Polska. Ekonomiści nie są w stanie zaprognozować jak długo on potrwa ani jak wysoko sięgnie inflacja – która wpływa na los przedsiębiorstw. Już dzisiaj dochodzą do nas sygnały o likwidowanych firmach i przedsiębiorstwach. Sytuacje te mogą wpłynąć na konieczność zaktualizowania strategii w najbliższym roku.

Podstawowym problemem dotyczącym opieki zdrowotnej jest niezmiennie utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i do części specjalistycznych świadczeń medycznych oraz niewydolny system finansowania usług medycznych. Niewątpliwie jednak, minione lata upłynęły pod znakiem ogólnoswiatowej walki z COVID-19. Nowy Sącz

wykorzystywał wszelkie możliwe sposoby aby zapewnić bezpieczeństwo zarówno mieszkańcom, jak i pracownikom podległych jednostek. Korzystano z wszelkich oficjalnych, zalecanych przez ministerstwa możliwości i działań oraz czynnie uczestnicząco i pozyskiwano środki finansowe, które można było przeznaczyć na pomoc i zapobieganie rozprzestrzenianiu się epidemii. Planując realizację strategii na przyszłe lata, warto brać pod uwagę zmiany jakie zaszły w świadomości mieszkańców oraz wyzwania jakie mogą stanowić przed nami ewentualne fale epidemii. Warto korzystać ze sprawdzonych metod, które pozwoliły Miastu zmierzyć się z tym zjawiskiem.

Na jakość życia mieszkańców znaczący wpływ mają także warunki mieszkaniowe. Istniejące w mieście zasoby mieszkaniowe nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie. Sytuacja mieszkaniowa jest trudna dla wielu rodzin. Koniecznym jest realizacja inwestycji mieszkaniowych w zakresie pozyskiwania lokali mieszkalnych na poziomie zapewniających realizację wniosków o najem.

Zaplecze aktywności kulturalnej stanowią liczne instytucje i placówki, m.in.: dwie marszałkowskie instytucje kultury - Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ i Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu. Obok wymienionych instytucji kultury funkcjonują również: Miejski Ośrodek Kultury, Nowosądecka Mała Galeria, Sądecka Biblioteka Publiczna im. J. Szujskiego z 7 filiami osiedlowymi, Pałac Młodzieży, kinowe multipleksy, oddziały muzealne, galerie, salony sztuki i inne placówki kulturalne. Działają liczne stowarzyszenia kulturalne, popularyzujące i upowszechniające określone dziedziny sztuki, promujące wartości kulturalne miasta i regionu oraz skupiające przedstawicieli lokalnych środowisk twórczych. Środowisko kulturowe miasta to również dobra materialne: zabytki architektury, układy urbanistyczne itp., które sukcesywnie są odnawiane i odpowiednio eksponowane. Istniejąca i wciąż unowocześniana baza sportowa daje szerokie możliwości ich uprawiania, zarówno wyczynowo, jak i rekreacyjnie. W oparciu o obiekty sportowe prowadzone jest zarówno szkolenie sportowe, jak i zyskuje się bazę do upowszechniania masowej rekreacji. Stworzony system administrowania posiadanymi obiektami sportowymi powoduje, iż można planować i przeprowadzać w oparciu o nie imprezy o znaczeniu sportowym, rekreacyjnym, a także ze względu na uczestnictwo: osiedlowym i lokalnym. Ponadto stwarza się możliwość współuczestnictwa w programowaniu działań sportowych i rekreacyjnych, skierowanych do wszystkich mieszkańców miasta.

Sądecki system edukacji, w tym sieć przedszkoli i szkół dostosowany jest do potrzeb dzieci, uczniów oraz ich rodziców i w pełni zaspokaja potrzeby w tym zakresie w mieście. Z początkiem 2022 roku zaobserwowano nowe zjawisko społeczne bowiem w sądeckiej oświacie nastąpił duży napływ dzieci i młodzieży z Ukrainy. Powodem takiej sytuacji stała się wojna na Ukrainie. Wówczas nastąpiła masowa migracja matek z dziećmi z Ukrainy, m.in. do Polski. Analiza sytuacji społecznej sądeckich uczniów spowodowała,

że priorytetowymi działaniami wychowawczymi w obszarze edukacji stało się: tworzenie przyjaznego i bezpiecznego środowiska wychowawczego w szkołach; przeciwdziałanie wszelkiemu wykluczeniu społecznemu, zmniejszenie liczby uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu edukacji (dostosowanie sieci szkół); wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwoju różnorodnych zainteresowań uczniów (tworzenie klas integracyjnych); poprawa stosunków rodzinnych, wspieranie pogłębiania więzi rodzinnych poprzez stworzenie warunków do wspólnej zabawy/zajęć; wspieranie rozwoju małego dziecka, poprzez upowszechnianie różnych form edukacji przedszkolnej. W mieście funkcjonują również dwie uczelnie wyższe – Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Sączu oraz Wyższa Szkoła Biznesu - National Louis University w Nowym Sączu, a także filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne, zamiejscowe ośrodki dydaktyczne oraz punkty konsultacyjne.

Szeroko rozumianą pomoc społeczną w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ale również ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, świadczeniach rodzinnych, dodatkach mieszkaniowych oraz funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo realizował zadania zlecone takie jak dodatek ostonowy, dodatek energetyczny czy dofinansowanie do węgla. Konieczne jest również wprowadzenie ciągłych usprawnień w systemie pomocy społecznej w taki sposób, aby zwiększyć podmiotowość odbiorcy pomocy, który będzie miał większy niż dotychczas, wpływ na pokonanie swojej trudnej sytuacji życiowej, poprzez nie tylko współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy wybór oferowanych usług socjalnych.

W ostatnich latach najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście były długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Najczęściej beneficjentami były zatem rodziny borykające się z trudną sytuacją zdrowotną. Wynika to z wzrastającej populacji osób starszych w Nowym Sączu i jest to odbiciem tendencji krajowej i europejskiej-starzejącego się społeczeństwa. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na zapotrzebowanie na określone świadczenia zdrowotne i pielęgnacyjne. Ważnym wskaźnikiem zdrowia populacji jest odsetek osób niepełnosprawnych. Proces starzenia się społeczeństwa miasta może również przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Biorąc pod uwagę skalę niepełnosprawności w mieście, a szerzej sytuację osób nią dotkniętych, należałoby nadal podejmować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, a z drugiej strony ułatwiały, poprzez rehabilitację, powrót (przynajmniej części osób niepełnosprawnych) na rynek pracy. Skuteczne działania na rzecz

osób starszych i osób niepełnosprawnych wiązą się z koniecznością oferowania wsparcia typu: opieka wytchnieniowa, dzienny pobyt czy całodobowy pobyt, w tym w postaci Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, jak również oddziału szpitalnego zajmującego się kompleksowym leczeniem osób starszych. Kolejnym problemem, na który należy położyć nacisk to bezradność w sprawach opiekuńczych wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dodatkowym zadaniem ustawowym dla gmin jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Problemami, które odciskają piętno na kondycji mieszkańców Nowego Sącza są również uzależnienia i przemoc w rodzinie. W Nowym Sączu istnieje wiele miejsc, w których można uzyskać pomoc w zakresie uzależnień, współuzależnienia oraz przemocy w rodzinie. Specjalistyczną pomoc świadczą takie instytucje jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej działający w jego strukturze Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Małopolski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, czy Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i współuzależnienia, planowane są każdego roku w Gminnym Programie Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza. Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Nowego Sącza, który między innymi koordynuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Istotą efektywności funkcjonowania systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest realizacja działań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, rodzin zastępczych oraz wychowanków pieczy zastępczej. Szczegółowy zakres działań na rzecz dziecka i rodziny został ujęty w Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej. Program przewiduje następujące efekty realizacji założonych celów i zadań: zwiększenie wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej; ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach, poprawę sytuacji dziecka w rodzinie; poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej; utworzenie nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych; podniesienie jakości opieki sprawowanej przez rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo - wychowawcze; rozwój współpracy między podmiotami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; podniesienie jakości udzielnej pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, sytuacji kryzysowych w rodzinach, poprawę sytuacji dziecka

w rodzinie; poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej; utworzenie nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych; podniesienie jakości opieki sprawowanej przez rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo - wychowawcze; rozwój współpracy między podmiotami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; podniesienie jakości udzielnej pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na wskazanie obszarów, które powinny zostać objęte działaniami, w celu przeciwdziałania, zapobieganiu oraz łagodzeniu problemów społecznych.

2.16 ANALIZA SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwiła ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu miasta, posłużyły do opracowania, aktualizacji założeń polityki społecznej Miasta Nowego Sącza na najbliższe lata. Zostały one przedstawione w części programowej Strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w mieście. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

OBSZAR PRIORYTETOWY I

WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

OBSZAR PRIORYTETOWY II

WSPIERANIE RODZIN

OBSZAR PRIORYTETOWY III

WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej miasta Nowego Sącza.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających

wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

***S (Strengths) - mocne strony:** wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

***W (Weaknesses) - słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

***O (Opportunities) - szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

***T (Threats) - zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary priorytetowe.

Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra gotowa do świadczenia usług na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Sprawne funkcjonowanie systemu pozyskiwania dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z UE na realizację wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Posiadanie na terenie miasta Centrum Integracji Społecznej ➤ Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Sukcesywne odnowienia zasobu mieszkaniowego gminy ➤ Odpowiednio przygotowana kadra publicznych służb zatrudnienia, doświadczona w podejmowaniu skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia takich jak: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń i innych form sprzyjających rozwojowi zawodowemu, inicjowanie i realizacja programów aktywizacji zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kwalifikacje osób bezrobotnych niedostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz brak zainteresowania podnoszeniem kwalifikacji zawodowych. ➤ Niekorzystna struktura osób bezrobotnych charakteryzująca się m.in.: znaczą liczbą osób bezrobotnych nieposiadających doświadczenia zawodowego oraz wysokim odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych. ➤ Niska dynamika powstawania nowych miejsc pracy ➤ Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego ➤ Ograniczona i zbyt mała liczba powstających nowych miejsc pracy ➤ Niewystarczająca umiejętność efektywnego zarządzania gospodarstwem domowym ➤ Brak wystarczającej ilości lokali mieszkalnych typu socjalne, komunalne do realizacji wszystkich wniosków o najem lokali w stosunku do liczby gospodarstw domowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z UE na aktywizację i wspieranie przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spowolnienie gospodarcze, wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej oraz wysoki poziom inflacji.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podejmowanie działań mających na celu efektywną aktywizację społeczno-zawodową osób niepracujących wcześniej i poszukujących pracy, mających problem z samodzielnym poszukiwaniem, utrzymaniem pracy oraz wzmocnienie kompetencji i umiejętności uczenia się przez całe życie ➤ Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca ośrodków pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy ➤ Rozwój i wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych usprawniających obsługę klientów ➤ Rozwój dialogu i partnerstwa społecznego na rzecz rynku pracy ➤ Utrzymanie wsparcia materialnego dla rodzin. ➤ Propagowanie idei wolontariatu ➤ Rozwój dialogu i partnerstwa społecznego na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Budowa oraz remont istniejących mieszkań przez STBS pod najem lokali mieszkalnych typu socjalne, komunalne. ➤ Rozwój mieszkalnictwa wspieranego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ponowne wystąpienie pandemii i związane z nią obostrzenia ➤ Pogłębianie się różnic w poziomie życia mieszkańców Nowego Sącza ➤ Sytuacja związana z wojną w Ukrainie. ➤ Negatywne skutki pozostawania bez pracy - nasilanie się społecznych skutków pozostawania bez pracy ➤ Dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego ➤ Pogorszenie się jakościowej struktury bezrobocia pomimo spadku jego poziomu ➤ Odptyw ludzi w wieku produkcyjnym, w tym wysoko wykwalifikowanych ➤ Szara strefa ➤ Spadek liczby ofert pracy, w tym w szczególności dla kobiet, osób powyżej 50 roku życia oraz osób z wyższym wykształceniem ➤ Zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych wymagających schronienia oraz przybywających z innych gmin ➤ Wzrost zapotrzebowania na mieszkania typu socjalne, komunalne związane z niewystarczającymi zasobami lokalowymi miasta
OBSZAR PRIORYTETOWY II WSPIERANIE RODZIN	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zapewnienie rodzinom bezpłatnego dostępu do poradnictwa specjalistycznego ➤ Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny ➤ Współpraca ośrodka pomocy społecznej m.in z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny ➤ Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne ➤ Systemowa praca socjalna ➤ Rozwijanie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, zapewnianie dostatecznego wsparcia dzieciom usamodzielnionym ➤ Polityka prorodzinna miasta m.in. poprzez realizację Programu Nowosądecka Karta Dużej Rodziny ➤ Prowadzenie działań aktywizujących społeczność lokalną ➤ Funkcjonowanie ośrodków leczenia odwykowego dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dysfunkcje w rodzinach wynikające w szczególności z problemów opiekuńczo-wychowawczych ➤ Problemy finansowe części rodzin ➤ Postawy roszczeniowe części rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka ➤ Występujący problem sięgania po alkohol, papierosy, narkotyki, inne używki wśród dzieci i młodzieży ➤ Niewystarczająca baza lokalowa, dla sprawców przemocy w rodzinie w celu odizolowania od ofiar ➤ Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie funkcji rodziny przez instytucje ➤ Niewystarczająca ilość rodzin zastępczych ➤ Niska dostępność do diagnozy i terapii specjalistycznej dla dzieci i młodzieży z problemami

<p>prowadzenie działalności terapeutycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego ➤ Kształcenie specjalne w przedszkolach i szkołach (wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, oddziały integracyjne, nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze) ➤ Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci i młodzieży ➤ Rozwijanie i poszerzanie dla dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego 	
<p style="text-align: center;">Szanse</p>	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie ➤ Prowadzenie dodatkowych zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem ➤ Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z UE na rzecz rodzin ➤ Rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży ➤ Zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców co do zagrożeń związanych z uzależnieniami ➤ Poszerzanie działań pomocowych dla rodzin, dzieci i młodzieży ➤ Rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ➤ Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców ➤ Zwiększenie dostępność do diagnozy i terapii specjalistycznej dla dzieci i młodzieży z problemami 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości ➤ Starzenie się społeczeństwa ➤ Zaburzona komunikacja się w relacjach wzajemnych w rodzinie ➤ Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających ze wsparcia w ramach ustawy o pomocy społecznej ➤ Brak jednoznacznej negacji dla zjawiska przemocy w rodzinie ➤ Niewystarczająca liczba kandydatów na rodziców zastępczych i rodziny pomocowe ➤ Zbyt długo czasookres oczekiwania na specjalistyczną opiekę medyczną ➤ Brak nieodpłatnej specjalistycznej terapii rodzin w tym dzieci i młodzieży
<p>OBSZAR PRIORYTETOWY III WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH</p>	
<p style="text-align: center;">Mocne strony</p>	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacja wydarzeń integrujących społecznie, osób niepełnosprawnych i osób niepełnosprawnych ➤ Duża aktywność organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych ➤ Polityka miasta na rzecz osób starszych m.in. poprzez realizacje Programu Nowosądecka Karta Seniora ➤ Upowszechnianie informacji wśród osób niepełnosprawnych i osób starszych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ➤ Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzenie się społeczeństwa ➤ Niewystarczający system wsparcia dla osób przewlekle somatycznie chorych ➤ Narastający problem braku opieki nad osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi ze strony rodziny ➤ Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemom finansowym osób starszych, chorych i osób niepełnosprawnych ➤ Brak Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych ➤ Brak oddziału szpitalnego zajmującego się kompleksowym leczeniem osób starszych

<p>dla osób starszych i osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi ➤ Funkcjonowanie ośrodków wsparcia dla osób starszych min. Dziennego Domu Seniora, Centrum Sądeckiego Seniora oraz Świetlic Środowiskowych ➤ Pomoc w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym ➤ Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych ➤ Zwiększanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i osób starszych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce. ➤ Prowadzenie działań służących tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i zwiększeniu możliwości ich zatrudnienia ➤ Działania inicjujące wolontariat na rzecz i wśród osób starszych i osób niepełnosprawnych ➤ Podnoszenie standardów usług w Domach Pomocy Społecznej. ➤ Realizacja działań prozdrowotnych na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak Środowiskowego Domu Samopomocy typu D
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z UE skierowanych do osób starszych, osób niepełnosprawnych i osób przewlekle chorych ➤ Poszerzanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne ➤ Zwiększanie wachlarza form wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej ➤ Wzrost społecznej akceptacji osób starszych i osób niepełnosprawnych. ➤ Możliwość uzyskania przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne pomocy ze strony rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzenie się społeczeństwa oraz wzrost liczby osób niepełnosprawnych ➤ Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. ➤ Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych ➤ Zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia ➤ Zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą, osobą niepełnosprawną na instytucje ➤ Zwiększająca się liczba usług opiekuńczych dla osób starszych, osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi ➤ Zbyt długo czasookres oczekiwania na bezpłatne usługi rehabilitacyjne ➤ Zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki ➤ Niski poziom życia osób starszych

ROZDZIAŁ III - CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3.1 MISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Misja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Nowego Sącza została

opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych. Koreluje również z misją Miasta Nowego Sącza.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Nowym Sączu, to uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Miasta, wspierającego i właściwie wykorzystującego aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

„Nowy Sącz - Miasto atrakcyjne, przyjazne, podnoszące poziom i jakość życia mieszkańców, zapewniające bezpieczeństwo oraz sprzyjające rozwojowi i aktywności społecznej, zawodowej i edukacyjnej.”

3.2 OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE ORAZ DZIAŁANIA

Określone działania podejmowane będą w kierunku zabezpieczenia potrzeb społecznych jednostek i rodzin, przewyciężenia niedostatku, trudności życiowych spowodowanych utratą możliwości zarobkowania, niepełnosprawnością, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Celem nadrzędnym Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Nowym Sączu i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie osób korzystających ze świadczeń społecznych do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze pomocy społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Realizacja celów zawartych w Strategii możliwa będzie poprzez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie szczegółowych działań powstających w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne oraz kontynuację już istniejących. Działania ukierunkowane są na rozwiązywanie najpilniejszych kwestii życia społecznego. Strategia stanowi także podstawę do usystematyzowania działań i objęcia ich kontrolą społeczną w zakresie efektywności poszczególnych przedsięwzięć.

3.2.2 OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego.

Wzrost kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, uzależnione, bezdomne, opuszczające zakład karny, czy mające problemy ze zdrowiem psychicznym.

W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów wykluczenia społecznego wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących społecznie i zawodowo na rzecz określonych grup społecznych.

CEL STRATEGICZNY I

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Grupa docelowa	
<p style="text-align: center;">Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Osoby bezrobotne, bierni zawodowo, pracodawcy, osoby pracujące i rodziny osób bezrobotnych ➤ Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, życiowej i społecznej ➤ Osoby uzależnione i rodziny osób uzależnionych ➤ Osoby opuszczające zakłady karne ➤ Osoby bezdomne ➤ Osoby przybyłe z Ukrainy w związku z trwającym konfliktem 	
Cele operacyjne	Działania na rzecz grup docelowych
1.1 Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców Nowego Sącza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie działań aktywizacyjnych w ramach dostępnych form pomocy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - promocja i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia nowych miejsc pracy, ochrona już istniejących oraz rozwój zasobów ludzkich - wspieranie mobilności i aktywności zawodowej na rynku pracy mieszkańców Nowego Sącza oraz cudzoziemców, - doskonalenie jakości i efektywności świadczonych usług oraz wzmocnienia integracji i solidarności społecznej. 2. Opracowanie i realizacja projektów, programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo.
1.2 Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie pracą socjalną osób/rodzin w trudnej sytuacji materialno-życiowej.

materialnej, życiowej i społecznej	<ol style="list-style-type: none"> 2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku/ dożywiania) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, życiowej i społecznej. 3. Podejmowanie działań mających na celu remont/budowę-zwiększenie bazy lokali mieszkalnych typu socjalne, komunalne.
1.3 Wsparcie i pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań profilaktycznych (m.in. konferencje, kampanie, szkolenia, akcje) skierowanych do społeczności lokalnych, mających na celu podniesienie świadomości z zakresu problemów społecznych dotyczących uzależnień. 2. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez zapewnienie dostępności do terapii, poradnictwa specjalistycznego, grup wsparcia, programów, zajęć promujących zdrowy styl życia wolny od alkoholu i narkotyków.
1.4 Ułatwianie społecznej readaptacji w procesie pomocy postpenitencjarnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie finansowe, rzeczowe, specjalistyczne osób zwalnianych z zakładów penitencjarnych i ich rodzin, w tym na terenie Zakładu Karnego w Nowym Sączu.
1.5 Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, specjalistycznej osobom zagrożonym i dotkniętym zjawiskiem bezdomności 2. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.
1.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania na rzecz mieszkańców, w tym na rzecz dzieci i młodzieży poprzez organizację alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 2. Rozwój edukacji społecznej poprzez inicjatywy na rzecz mieszkańców 3. Promocja i rozwój wolontariatu wśród i na rzecz mieszkańców, w tym wśród dzieci i młodzieży.
Przewidywane efekty działań	Wskaźniki realizacji działań oraz szacunkowe ramy finansowe na ich realizację
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Włączanie społeczne osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych ➤ Możliwość nabycia nowych i/lub podniesienia umiejętności zawodowych, kompetencji, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, podjęcia zatrudnienia oraz umiejętności poruszania się na rynku pracy. ➤ Poprawa sytuacji materialno – bytowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ➤ Zwiększenie oferty wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin ➤ Powrót do życia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 9 000 osób objętych dostępnymi formami pomocy – 15 000 000,00 zł (środki SUP), w tym m.in. osoby objęte poradnictwem zawodowym, pośrednictwem pracy, osoby które uzyskały lub poszerzyły wiedzę, kwalifikacje oraz nabyły nowe umiejętności ➤ 4500 rodzin objętych wsparciem poprzez pomoc finansową, rzeczową, pracę socjalną – 21 000 000,00 zł (budżet MOPS, w tym m.in. wypłata zasiłków celowych, celowych specjalnych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, dożywianie/posiłki)

<p>opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych</p> <p>➤ Rozwój aktywnych form integracji społecznej</p>	<p>➤ 250 osób korzystających z pomocy międzyinstytucjonalnej w zakresie wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin – 2 500 000,00 zł (budżet KRPA w Nowym Sączu i WOZiPS)</p> <p>➤ 200 osób przebywających i opuszczających zakłady karne i osób bezdomnych korzystających z wsparcia, w tym specjalistycznego – coroczna dotacja (budżet Centrum Pomocy Osobom Opuszczającym Zakłady Karne i ich Rodzinom, Nowosądeckiego Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej)</p> <p>➤ 30 inicjatyw na rzecz mieszkańców wspierających rozwoju społeczeństwa obywatelskiego – 12 000,00 zł (budżet MOPS dot. wolontariatu)</p> <p>➤ 200 dzieci/młodzieży objętych wsparciem placówek wsparcia dziennego wchodzących w skład Zespołu Świetlic Środowiskowych w Nowym Sączu - 3 120 000 zł (budżet miasta)</p>
--	---

Realizatorzy działań:

- Samorząd gminny: wg kompetencji poszczególne Wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza m.in. Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Wydział Edukacji i Wychowania, Wydział Komunalnej Obsługi Miasta, Wydział Geodezji i Nieruchomości
- Instytucje: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Sądecki Urząd Pracy w Nowym Sączu, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Oddział w Nowym Sączu, Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu, Sądecka Biblioteka Publiczna w Nowym Sączu, Pałac Młodzieży w Nowym Sączu, Zespół Świetlic Środowiskowych w Nowym Sączu
- Organizacje pozarządowe m.in. Centrum Integracji Społecznej „STOPIŁ”, Nowosądeckie Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Stowarzyszenie SURSUM CORDA, Centrum Pomocy Osobom Opuszczającym Zakłady Karne i ich Rodzinom
- Inni tj. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Sączu, Sądeckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. Z o.o. w Nowym Sączu oraz inni wynikający ze specyfiki poszczególnych działań

Czasookres realizacji działań:

> 2023 rok - 2025 rok

3.2.3 OBSZAR PRIORYTETOWY II WSPIERANIE RODZIN

Rodzina, jako grupa społeczna, pełni określone funkcje a więc zadania, które realizuje i spełnia na rzecz swoich członków oraz wobec społeczeństwa. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci.

W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, często prowadzące aż do konfliktu z prawem. Działania na rzecz osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, w celu rozwijania kompetencji wszystkich jej członków - rodziców i dzieci stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY II ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY

Grupa docelowa	
Rodziny, w tym dzieci i młodzież, które: <ul style="list-style-type: none">➤ mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych➤ wymagają profilaktyki przeciwdziałającej umieszczeniu w pieczy zastępczej lub placówce➤ znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej➤ dotknięte przemocą	
Cele operacyjne	Działania na rzecz grup docelowych
2.1 Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie pracy socjalnej i opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.2. Prowadzenie akcji, programów profilaktycznych, kampanii, spotkań, prelekcji, konferencji dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m.in.: alkohol, narkotyki, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, inne.3. Zwiększanie dostępności i skuteczności form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.
2.2 Wzmacnianie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie rodzinnej pieczy zastępczej.2. Zapewnienie opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz dostępności do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, grup wsparcia oraz wsparcia finansowego.

2.3 Realizacja kompleksowego systemu wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy w rodzinie. 2. Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieska Karta”, wsparcie specjalistyczne indywidualne i grupowe, jak i zapewnienie miejsc noclegowych. 3. Monitoring przebiegu zmian w rodzinach dotkniętych przemocą w ramach realizacji procedury „Niebieska Karta”.
Przewidywane efekty działań	Wskaźniki realizacji działań oraz szacunkowe ramy finansowe na ich realizację
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa funkcjonowania rodzin poprzez wielopłaszczyznowe wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. ➤ Zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży w czasie wolnym od nauki poprzez rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności ➤ Wzrost świadomości społecznej na temat występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz reagowania na zjawisko przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 450 rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny oraz rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora pieczy zastępczej – 1 500 000,00 zł (budżet MOPS i OWiTR) ➤ 400 rodzin zastępczych objętych wsparciem finansowym i pomocą specjalistyczną – 9 000 000,00 zł (budżet MOPS) ➤ 300 osób korzystających z kompleksowej pomocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty” – 90 000,00 zł (budżet Zlds.PP przy MOPS)

Realizatorzy działań:

- Samorząd gminny: wg kompetencji poszczególne Wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza m.in. Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Wydział Edukacji i Wychowania
- Instytucje: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Nowym Sączu, Ośrodek Wsparcia i Terapii Rodzin w Nowym Sączu, Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu, Sądecka Biblioteka Publiczna w Nowym Sączu, Pałac Młodzieży w Nowym Sączu, Zespół Świetlic Środowiskowych w Nowym Sączu
- Organizacje pozarządowe m.in. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Inni tj. Sąd Rejonowy, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Sączu oraz inni wynikający ze specyfiki poszczególnych działań

Czasookres realizacji działań:

- 2023 rok - 2025 rok

3.2.4 OBSZAR PRIORYTETOWY III WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie tym samym jest obecne w Nowym Sączu. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi ich sytuację. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu izolacji, osamotnieniu osób starszych i osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY III ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM I OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Grupa docelowa	
Osoby starsze i osoby niepełnosprawne, które:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ mają problemy z długotrwałą i przewlekłą chorobą ➤ mają problemy z zagospodarowaniem czasu wolnego ➤ mają problemy z poruszaniem się po rynku pracy ➤ znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej ➤ rodziny osób starszych i osób niepełnosprawnych sprawujące opiekę 	
Cele operacyjne	Działania na rzecz grup docelowych
3.1 Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja i rozwój środowiskowych form opieki m.in. poprzez usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz ośrodki wsparcia dziennego. 2. Realizacja wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych poprzez świadczenie całodobowych usług. 3. Realizacja wsparcia dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób upośledzonych umysłowo, w tym dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną/ autyzmem. 4. Zapewnienie wsparcia i pomocy dla osób opiekujących się osobami zależnymi poprzez edukację, poradnictwo, tworzenie grup wsparcia/samopomocowych, opiekę wytchnieniową oraz asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
3.2 Zwiększanie udziału osób starszych	1. Aktywizacja zawodowa osób

i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie osobom starszym i osobom niepełnosprawnym przyjaznego środowiska poprzez dofinansowanie likwidacji barier oraz wyrównywanie szans w zakresie uczestnictwa tych osób w życiu społecznym. 3. Korzystanie z zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych oraz rozwój wolontariatu wśród i na rzecz osób starszych. 4. Wspieranie i promocja aktywnego trybu życia osób starszych poprzez działania integracyjno-aktywizująco-wolontarystyczne.
Przewidywane efekty działań	Wskaźniki realizacji działań oraz szacunkowe ramy finansowe na ich realizację
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integracja osób starszych i osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem ➤ Wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy ➤ Organizacja dziennej i całodobowej opieki dla osób wymagających wsparcia ➤ Pobudzanie aktywności osób starszych i osób niepełnosprawnych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 60 osób niepełnosprawnych objętych aktywizacją zawodową – 300 000 zł (środki SUP) 2. 900 osób objętych wsparciem w postaci środowiskowych form opieki – 10 500 000 zł (budżet UM, w tym na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze) 3. 1630 osób objętych wsparciem dziennym i całodobowym – 67 000 000,00 zł (budżet MOPS, DDS, CSS, DPS'ów zł, i ŚDS, w tym na utrzymanie standardów usług jednostek) 4. 3000 osób i 18 NGO korzystających z wsparcia finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych – 6 000 000,00 zł (budżet PFRON przy MOPS) 5. 530 osób korzystających z inicjatyw integracyjno-aktywizująco-wolontarystycznych – 640 000,00 zł (budżet MOPS i BAO)

Realizatorzy działań:

- Samorząd gminny: wg kompetencji poszczególne Wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza m.in. Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Wydział Edukacji i Wychowania, Biuro Aktywności Obywatelskiej
- Instytucje: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Domy Pomocy Społecznej w Nowym Sączu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Sączu, Sądecki Urząd Pracy w Nowym Sączu, Sądecka Biblioteka Publiczna w Nowym Sączu, Zespół Świetlic Środowiskowych w Nowym Sączu
- Organizacje pozarządowe m.in. Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo i Umysłowo - Nadzieja, Fundacja Pomocy Osobom z Autyzmem – MADA
- Inni tj. , Rada ds. Polityki Senioralnej przy Prezydencie Miasta Nowego Sącza,

Szpital Specjalistyczny w Nowym Sączu oraz inni wynikający ze specyfiki poszczególnych działań

Czasookres realizacji działań:

> 2023 rok - 2025 rok

3.3 ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH, CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM ZAGROŻONYM WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
Cele operacyjne:
1.1 Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców Nowego Sącza
1.2 Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialnej, życiowej i społecznej.
1.3 Wsparcie i pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom
1.4 Ułatwianie społecznej readaptacji w procesie pomocy postpenitencjarnej
1.5 Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności
1.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
OBSZAR PRIORYTETOWY II WSPIERANIE RODZINY
CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM WSPIERANIA RODZINY
Cele operacyjne:
2.1 Przeciwdziałanie problemom opiekuńczo-wychowawczym dzieci i młodzieży
2.2 Wzmacnianie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej
2.3 Realizacja kompleksowego systemu wsparcia i pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
OBSZAR PRIORYTETOWY III WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

CEL STRATEGICZNY ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM I OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM
Cele operacyjne:
3.1 Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych i osób niepełnosprawnych
3.2 Zwiększanie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym

3.4 ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

3.4.1 Harmonogram wdrażania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza na lata 2023-2025 obejmuje zasięgiem czasowym okres trzech najbliższych lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań. Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Miasta takich jak: problematyki osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemów opiekuńczo - wychowawczych, czy osób starszych i osób niepełnosprawnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich osób i instytucji oraz organizacji pozarządowych, wolontariuszy, jak i samych zainteresowanych rodzin.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii obejmuje:

ETAP I

Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Nowego Sącza o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza na lata 2023-2025

- Termin realizacji: IV kwartał 2022 r.

ETAP II

Koordinacja realizacji działań objętych Strategią

- Termin realizacji: 2023 r. -2025r.

ETAP III

Monitoring Strategii

- Termin realizacji: na koniec I kwartału 2024 r. (za 2023 r.), 2025 r (za 2024 r.), 2026 r. (za 2025 r.)

ETAP IV

Końcowa ewaluacja Strategii

- Termin realizacji: I kwartał 2026 r.

3.4.2 Monitoring Strategii

Monitorowanie zapisów zawartych w dokumencie strategicznym polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu informacji o stanie realizacji poszczególnych działań, wskazanych jako bezpośrednie czynniki wypełniające cele strategiczne. Dane o stanie realizowanych działań podlegać będą analizie i ocenie ilościowej oraz jakościowej.

Za monitoring odpowiedzialne będą podmioty wskazane jako realizatorzy poszczególnych działań w obszarach priorytetowych, natomiast podmiotem koordynującym działania i w rezultacie przedstawiającymi informację o stanie realizacji Strategii będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu.

Co rok będzie opracowywane sprawozdanie za rok poprzedni z realizacji działań odzwierciedlające kumulatywne osiągnięcie wskaźników oraz kumulatywne wykorzystanie założonych ram finansowych, rozpoczynając od 2024 roku, tym samym sprawozdając rok poprzedni, aż do końcowej ewaluacji, która obejmie zakresem całość kumulatywnie założonych wskaźników i ram finansowych.

3.4.3 Końcowa ewaluacja Strategii

Końcowa ewaluacja Strategii posłuży samorządowi Nowego Sącza w ocenie realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w mieście, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Miasta w kolejnych latach.

Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, wskazane zostały w dokumencie strategicznym przy poszczególnych obszarach priorytetowych. Zostały one określone w oparciu o przewidywane efekty działań. Zostały również założone szacunkowe ramy finansowe na realizację działań przy poszczególnych obszarach priorytetowych. Wskaźniki realizacji działań, jak i szacunkowe ramy finansowe zostały zaplanowane w oparciu o szacunkowe przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym czasookresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny.

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych wartości wskaźników realizacji działań ustalonych do osiągnięcia przy obszarach problemowych I, II i III, jak i zsumowaną całość oraz informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań były wystarczające.

Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim będą zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Rozwiązywanie problemów społecznych powinno być elementem zintegrowanego systemu i mieć charakter partnerski w stosunku do administracji, szczególnie na poziomie lokalnym.

Instytucja jaką jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu jest aktywnie zaangażowana w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Miasta Nowego Sącza, współpracuje z różnymi podmiotami z obszaru pomocy społecznej, a często koordynuje działania w tym zakresie. Zadaniem pomocy społecznej, jako instytucji polityki społecznej państwa jest wsparcie osób i rodzin w przewyższaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić.

Odgórnie kształtowana polityka w zakresie pomocy społecznej określa kierunki działania, przygotowuje koncepcje, opracowuje mechanizmy, wskazuje narzędzia, kolejno monitoruje ich wdrażanie. Jednak charakterystyka problemów społecznych jest różna na terenie województwa małopolskiego, jak i samo podejście do ich rozwiązywania. Każde miasto ma swoje specyficzne uwarunkowania.

Koniecznością jest ciągłe przystosowywanie się do zmieniającego się otoczenia, przepisów prawnych, jak i do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań ze strony potencjalnych odbiorców wsparcia. Obecnie kluczowym czynnikiem warunkującym sprawne i skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest jakość świadczonych usług. Efekt często jest niewymierny, trudny do sprawdzenia, uzależniony od wielu aspektów. Nie zmienia to faktu, iż rozwiązywanie problemów społecznych wymaga zaangażowania wielu podmiotów, ponieważ:

„Nie ma nic stałego, oprócz zmiany.”

Heraklit z Efezu

Opracował i przygotował Zespół ds. opracowania
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza,
powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nowego Sącza

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r., o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.) do zadań własnych gminy i powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przyjęcie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza na lata 2023 -2025” wzmocni skuteczność podejmowanych działań na rzecz osób i rodzin, w tym z grup szczególnego ryzyka oraz przyczyni się do rozwijania świadomości społecznej, pogłębienia wiedzy na temat problemów społecznych i skutecznego im przeciwdziałania. Praca na rzecz osób i rodzin wymaga stałej współpracy międzyinstytucjonalnej, monitoringu oraz ewaluacji działań, co w przyszłości pozwoli na weryfikację wyznaczonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowego Sącza na lata 2023 - 2025” celów, jak również wyznaczenia nowych, adekwatnych do zmieniających się potrzeb działań.

Efektywna realizacja poszczególnych działań, przypisanych do wytyczonych obszarów priorytetowych, celów strategicznych i operacyjnych nakreślonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Nowego Sącza na lata 2023 - 2025” przyczyni się do zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, co umożliwi wzrost znaczenia obszaru wsparcia społecznego.